

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Tractatus XIX. Et disputatio vnica, De Sacramento Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

TRACTATUS XIX.

ET

DISPUTATIO VNICA, DE SACRAMENTO BAPTISMI.

EXPLICATIS in supradicto Tractatu iis, quæ omnibus Sacramentis communia sunt singulorum sacramentorum explicationem aggredimur, incipientes à Baptismo vtpotè ianua reliquorum, & vitæ spiritualis fonte, ac radice.

PUNCTVM I.

De Baptismi nomine, eiusque definitione.

1. Expenditur nomen baptisimi.
2. Definitio baptisimi explicatur.

Hoc Sacramentum, quo à peccato originali mundamur, & in domesticos Christi sigillamur, vniuersi Patres, & Doctores baptismum appellant, eò quòd per immersionem, vel affusionem aquæ præstetur. Baptisimi namque vox Latine idem est quòd immersio, vel introductio teste Ambrosio Calepino verbo *Baptismus*. Ob varios tamen sacramenti effectus aliis etiam nominibus hoc Sacramentum Patres nominauerunt, vt videre est apud D. Thom. q. 66. art. 1. ad 1. Bellarm. lib. 3. de sacrament. cap. 1. Suarez. q. 66. art. 1. in comment. Valqu. disp. 140. cap. 1. Præcipua sunt esse sacramentum regenerationis, fidei, doni, seu gratiæ, vntionis, illuminationis, indumenti, & sigilli. His vitur Gregor. Nazianzen. orat. 40. in sanctum Baptisma non longè à principio. Chrysof. homil. ad baptizandos, tom. 5. Tertullian. lib. de Baptismo. Basil. in exhortat. de baptizand. Cyril. Catech. 3. c. 19. Clem. Alexandr. lib. 1. pedagogia, c. 6. Ambros. lib. 2. de sacr. in fine. c. lib. 3. in prin. & alij Patres. Dicitur sacramentum regenerationis, quia eo demò nascimur & regeneramur. Iuxta illud Ioan. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. *Fidei* Sacramentum appellatur, quia in eo fit prima, & solènis fidei professio. *Gratiæ seu doni*, quia in eo gratia prima absque vilo nostro merito liberalissimè confertur, integræque peccatorum quoad culpam, & pœnam remissio. *Vntionis*, quia Spiritus sancti gratia vngimur participes regni, & sacerdotij Christi. *Illuminationis*, quia fide accepta in cognitionem Dei illuminamur. *Indumenti*, quia nuditas per peccatum contracta gratia huius sacramenti tollitur. *Sigilli*, quia in oues Christi primo sigillamur. Insuper solet vocari *Circumcisio Christi non manufacta*, ad Coloss. 2. quia loco corporalis circumcisionis antiquæ hæc spiritualis circumcisio successit. Deinde appellatur, *crux & sepultura*. Ad Roman. 6. quia baptismo veteris homo moritur, & quasi sepelitur, novum, que induimus, qui secundum Deum creatus est. Denique dicitur *principium & ianua sacramentorum*, qui eo redditur baptizatus aptus ad reliqua sacramenta suscipienda.

2. Baptismi nomine explicato. Doctores sequentes Mag. in 4. disp. 3. definiunt, vt sit ablutio corporis exterior facta sub præscripta forma verborum. Cui definitioni vt recta sit, subintelligi debet cum debita intentione. Nam stare optime potest ablutio corporis sub forma verborum pro baptismo præscripta, non tamen fieri Baptisimum, eò quòd deficiat legitima intentio. Hac enim ratione si aliquem ablueres profertens baptismi formam præscriptam absque intentione illum regenerandi, sed animo tantum representandi quòd ab Ecclesia Catholica sit, baptismum non conficeres. Benè tamen posses ludens & representans Ecclesiæ Baptisimum aliquem

baptizare, si animo regenerandi ablueres sub præscripta forma baptismi. Qualiter Athanasio contigit, qui etsi ludens, & representans Ecclesiæ baptismum, quia tamen verum animum, & intentionem faciendi quòd Ecclesia faciebat, habuit, verum baptismum pluribus non baptizatis contulit. Sicuti testatur Ruffin. lib. 1. histor. cap. 14. Sozomen. lib. 2. cap. 16. & refertur in cap. Spiritus sanctus, l. 9. 1. Est ergo baptismi definitio non solum ablutio corporis sub præscripta verborum forma, sed cum debita intentione facta. Quapropter Catechismus Romanus, 2. p. c. 2. dixit. Baptisimus est sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ. Sacramentum constituit loco generis, regenerationis per aquam in verbo vitæ loco differentia. Nam baptismus differt à reliquis sacramentis, eò quòd diuersam habeat materiam, & formam physicam, diuersamque significationem. Habet namque pro materia aquam non vitumque, sed corpus lauante, pro forma physica verba à Christo Domino instituta, quæ verba comparata ad abluentionem, quia eam decernunt, sunt forma. At quia ex prolotione illorum verborum & ex abluentione cum intentione regenerandi baptizatum integræ significationis sacramenti confurgit, ea de causa ablutio, & prolatio verborum habent se vt materia sacramenti, significatio vero vt forma, quæ vilo verbo regenerationis indicata est à Cathedismo Romano. Hoc enim sacramentum Christo regeneramur, quia eius virtute primam spirituales vitam consequimur. Sic explicat Suarez. Baptismi definitionem 3. p. q. 66. art. 1. in comment. iunctis iis quæ dixerat. disp. 2. sect. 1. Agid. de Coniach. ibi Valqu. disp. 140. c. 1. m. 2. Bonac. disp. 2. de baptismo. q. 2. p. 1. m. 1.

PUNCTVM II.

De tempore, quo hoc Sacramentum institutum est, & de differentia eius à Ioannis baptismo.

1. Fuisse à Christo hoc Sacramentum institutum post resurrectionem qui defendant, & qualiter probent.
2. Ante mortem eius fuit hoc Sacramentum institutum.
3. Satis oppositis rationibus num. 1. relatis.
4. Quo die fuerit institutum, hoc Sacramentum incertum est. Plures censent post plures dies à Ioannis baptismo.
5. Probabilis est eò die, quo fuit Christus à Iomne baptizatus baptismum instituisse.
6. Fit satis fundamentis n. 4. adductis.
7. Qualiter baptismus à Christo institutus differat à Ioannis baptismo.

1. **Q**uod ad institutionem huius sacramenti attinet, fide tenendum est esse à Christo Domino institutum, sicuti de omnibus sacramentis definit. T. fid. sess. 7. can. 1. Quo autem tempore institutum sit, non ita certum est. Nam aliqui grauissimi doctores docent fuisse institutum post resurrectionem, cum Apollolis dixit. *Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*; sic docuit expressè

pressé Tertulian. lib. de baptismo cap. 11. n. 86. Rupert. lib. 4. in Ioann. c. 3. Chryso. hom. 28. in Ioann. Theophylact. Ioann. 3. in illa verba: Post hæc venit Iesus. Leo. 1. in epistola. 4. decretali ad vniuersos Episcopos Sicilia. cap. 1. & satis indicat D. Thom. q. 7. art. 5. ad 4. in priori solut. & probabilem reputat Causam lib. 6. de locis c. 5. s. quarto si longiore. Mouentur primò, quia nullibi legitur Dominum formam baptismi expressisse, neque vtendam designasse, nisi post resurrectionem. Imo potius Luca 24. mittens discipulos suos ad annunciamdum regnum Dei, varias potestates concessit eiciendi demonia, & curandi infirmitates, si autem baptismus institutus esset, moneret illos, sicuti post resurrectionem fecit, vt doceret gentes, & in nomine Trinitatis baptizarent. Secundò probant ex illo Ioannis 7. vbi Euangelista testatur nondum Spiritum datum esse, quia Iesus nondum erat glorificatus, hoc est, quia nondum erat mortuus, & resuscitatus. Si autem baptismus, quo Spiritus sanctus conferretur, esset ante Christi passionem, & eius gloriosam resurrectionem institutus, Spiritus sanctus datus esset. Signum ergo est baptismum institutum non fuisse. Tertio probant, quia Ioann. cap. 4. in initio expressit Christum Dominum non per se, sed per discipulos baptizasse, cuius expressionis nulla excogitari rationabilis causa potest, nisi quia eius discipuli baptizabant Ioannis baptismum, cuius vsus Christum non decebat. Tandem, quia baptismus habet ex se ianuam regni cælestis aperire. At hæc aperta non est, quousque Christus Dominus morte sua integre satisfecit nostrorum peccatorum debito. Ergo ante hanc plenam satisfactionem non fuit institutus.

2. Ceterum tenendum est cum communi, longèque probabiliori sententia Christum Dominum ante mortem suam baptismum instituisse: sic docent Cyrill. lib. 2. in Ioann. c. 7. Nazianzen. orat. 39. August. variis in locis, præcipue tract. 13. & 15. in Ioann. cap. 57. D. Thom. q. 66. art. 2. Magist. in 4. d. 3. & pluribus relatis firmant Suar. disp. 19. sect. 1. concl. 1. Vasq. disp. 140. cap. 3. Egid. de Coninch. q. 66. art. 2. Bonac. disp. 2. de baptismo q. 2. pun. 1. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 2. n. 1. Probatur, quia ante passionem Christi Domini eius discipuli baptizabant, vt expressè habetur Ioann. 4. ibi audierunt Pharisei, quòd Iesus plures discipulos facit, & baptizat, quàm Ioannes, quamquam Iesus non baptizaret, sed discipuli eius. At non est credibile eos baptizare baptismum Ioannis, neque alio baptismum ab eo, qui nunc est. Ergo baptismus ante passionem Christi fuit institutus. Minorem, in qua est difficultas, sic probò. Et in primis, quod discipuli Christi non baptizarent baptismum Ioannis videtur manifestum. Tum quia non diceretur Christus medius illis baptizare, sed potius Ioannes, cuius erat baptismus. Tum quia discipuli Ioannis non conuenerunt, quod Christi discipuli baptizarent, si baptismum Ioannis vterentur, imò potius gaudere deberent, quod sui magistri baptismum à Christo, cuiusque discipulis approbaretur. Tum denique, quia ipse Ioannes dixit se baptizare in aqua, Christum Dominum baptizatum in Spiritu sancto Ioann. 1. & Matth. 3. ob quam causam plures ad Christum baptizandi conuenerunt. Quod verò discipuli Christi non baptizarent alio baptismum ab eo, qui nunc est, inde probatur, quia ex scriptura cõstat Christum Dominum, cuiusque discipulos baptizasse in Spiritu sancto, & igni, hoc est baptismum conferente Spiritum sanctum, animum inflammande, & tanquam ignis à rubigine peccatorum purgante. Ioann. 1. Matth. 3. nec de alio baptismum constat, nec Christum, cuiusque discipulos decebat. Sed baptismus, vi cuius Spiritus sanctus per gratiam, & charitatem communicatur, est baptismus, qui nunc est in Ecclesia. Ergo nullo alio Christum Dominum, cuiusque discipuli vsi fuerunt. Secundò probò, quia ante passionem Christi institutum est Eucharistia sacramentum, & discipulis ministratum, ipsique discipuli ordinibus initiati sunt. At non est credendum prius Eucharistiam participasse, & ordinis sacramentum recepisse, quàm baptismum, cum baptismus omnium sacramentorum ianua sit, & initium. Fingere autem Christum Dominum in hac parte dispensasse, & sacramentorum dispositionem mutasse incongruum est, cum nulla sit huius fictionis necessitas, nec fundamentum. Adde plures Patres testari Christum Dominum suis manibus aliquos baptizasse, nam baptizasse Petrum testatur Nicephor. lib. 2. historia, cap. 3. & Nazianzen. orat. 39. Beatam Virginem, & vtrumque, & Theophil. in cap. 3. Ioann. imò noster doctissimus Maldonat. Ioann. 3. quem sequitur Vasq. q. 66. art. 2. disp. 140. cap. 5. affirmat Christum Dominum suis manibus plures baptizasse, tametsi non frequenter; frequenter enim per discipulos faciebat. Sic explicant locum Ioann. 4. vbi dicitur Christum non baptizasse, sed discipulos eius, cum tamen Ioann. 3. dixisset Christum baptizasse; vt sit sensus Christum non baptizasse frequenter, bene tamen aliquoties, sed raro.

3. Ex his facile est rationibus oppositis satisfacere. Ad primam nego nullibi esse indicatam à Christo Domino ante suam passionem formam baptismi: satis enim indicata fuit, cum à Ioanne fuit baptizatus, & præcipue cum eius Apostoli baptizarent baptismum à Ioanne prænunciato, quo Spiritus

sanctus communicaretur. Neque enim credendum est Apostolos sub alia forma, quàm Trinitatis baptismum ministrasse, aliàs diuersum sacramentum esset, præcipue cum mysterium sanctissimi & Trinitatis sæpe Christus Dominus declarauerit, & ad eum communicandam hominibus illius notitiam catenam assumpserit. Fateor tamen post suam resurrectionem illud mysterium sub verbis expressis proposuisse, & solemniter publicasse, non quia discipuli illud ignorarent, cum plene iam essent instructi Spiritu sancto, sed vt omnibus constaret ab eo tempore baptismum sub nomine Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus sancti collatum medium esse ad salutem necessarium, illiusque mysterij notitiam omnes habere debere. Quod verò Luca 10. mentionem non fecerit baptismi, cum discipulos ad prædicandum misit, ideo fuit, quia paulo ante data fuerat discipulis baptizandi potestas, ac proinde opus non erat eam reperere. Deinde quia non passim omnes baptizandi erant, sed qui in Christum crederent, quos sciebat ante eius mortem non ita plures futuros esse. Ad secundum ex illo Ioann. 7. respondeo Spiritum sanctum visibili forma, & abundantiori non esse datum, quia Iesus glorificatus non erat. At datus erat inuisibiliter; aliàs Magdalena remissa essent peccata; neque Eucharistia conferens gratiam instituta. Ad tertium, ex illo Ioann. 4. satisfactum est in probatione nostræ conclusionis. Ad vltimum concedo ianuam regni cælestis apertam non esse ante Christi passionem, & gloriosam resurrectionem, quia vsque ad illud tempus nostrorum peccatorum debitum secundum diuinam ordinationem non erat integre persolutum. Sed non inde inferitur baptismum institutum non esse efficax ad gratiam communicandam. Nam illam ante passionem communicabat tum ob merita infinita Christi Domini, quæ illius institutionem præceperat. Tum ob merita futura suæ passionis. Et licet illa gratia non illico baptismum morientem perduceret ad regna cælorum, hoc non proueniebat ex defectu gratiæ, & baptismi, sed ex eo quod diuina ordinatione statutum erat nemini regnum calorum apertendum esse, quousque Christus Dominus plene, & integre debitum humanæ naturæ persolueret.

4. Sed quo die ante mortem Christi fuerit baptismus institutus, incertissimum est. Plures doctores censent non fuisse institutum eo tempore, quo Christus Dominus fuit à Ioanne baptista baptizatus, sed post aliquos dies cum discipulos collegit, & partim ipse, partim, & frequentius per suos discipulos turbas baptizauerit. Sic Scotus in 4. disp. 3. q. 4. Gabr. q. unica art. 5. sub. vlt. Barth. ab. Angelo de sacri. baptis. dialogo. 2. §. 7. Egid. de Coninch. q. 66. art. 2. n. 14. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 2. n. 2. sine, nec dissentit Suar. disp. 19. sect. 2. circa finem. Mouentur, quia eo tempore, quo Christus Dominus baptismum à Ioanne suscepit, non legislatoris personam, sed potius penitentis gessit. At institutio sacramenti baptismi ad officium legislatoris pertinet. Deinde eo tempore nondum discipulos habebat, nec prædicationem inchoarat; at non est credendum instituisse sacramentum ante inchoatam prædicationem, & discipulorum collectionem. Non enim decebat institutionem sacramenti hominum utilitatem respicientis, & per discipulos administrandi secretam esse, sed manifestam. Præterea ex eo quod Christus baptizatus fuerit, & ex omnibus, quæ ibi contigerunt, colligi non potest baptismi institutio, sed ad summum adumbrati, & præfigurari. Nam baptismi institutio formaliter importat, quod Christus Dominus perpetua lege statuerit illius marceriam, & formam vt signum gratiæ sanctificantis. At ex eo, quod ipse baptizatus fuerit, non inferretur hanc legem tulisse, neque ex eo quod Pater æternus suum esse filium publicauerit, & Spiritus sanctus in figura columbæ apparuerit, quia hæc omnia solum designant sacramenti formam, non vero constituunt; contingere enim poterat, quin esset aliqua sacramenti institutio. Ergo dicendum est sacramentum baptismi non fuisse institutum tempore quo Christus fuit baptizatus. Restat ergo vt postmodum fuerit, nempe quando Christus discipulos collegit, & potestatem baptizandi turbas contulit.

5. Ceterum probabilis existimo eo die, quo Christus Dominus in Iordane baptizatus fuit sacramentum baptismi instituisse: sic docent communiter Patres Ecclesiæ, Ambros. August. Hieron. Nazianzen. Damasc. & alij apud Vasq. disp. 140. cap. 6. Suar. disp. 19. sect. 2. traduntque communiter scholastici cum D. Thom. q. 66. art. 2. & Mag. in 4. disp. 3. vbi Domin. Sorus, Ledesma, & alij, quos refert, & sequitur Vasq. dicto cap. 6. Sayrus de sacram. lib. 2. c. 2. q. 3. art. 1. Bonac. disp. 2. de baptismo q. 2. pun. 1. n. 2. Moueor quia sæpe Patres, & doctores, quos plena manu refert Vasq. 3. p. q. 66. art. 2. disp. 140. cap. 6. post initium dicunt Christum Dominum suo baptismum aquas Iordanis, & in ipso reliquis omnes sanctificasse, & consecrassè. At si tunc solum baptismus esset promissus, & adumbratus, incongrue diceretur aquæ sanctificatæ, & consecratæ; illisque nostra peccata mundari, sed deberent dici sanctificandæ, & consecrandæ, nostraque peccata illis mundanda, sicuti ex promissione Petro facta de potestate clauium, Matth. 16. non dicitur Petrus Christus Vicarius consecratus, & sanctificatus;

1. *primo*, quod latine est abluo, seu lauo. Sic ferè omnes doctores. 2. Hæc ablutio, quæ in contactu successiuo aquæ ad corpus baptizati consistit, fieri potest per immersionem corporis in aquam, vel per asperersionem, seu effusionem aquæ in corpus, quomodo cumque hoc fiat, verum sacramentum conficitur, quia verè quis abluor censetur. Vt tamen licitè ministrretur seruanda est Ecclesiæ diocesana consuetudo: nam in aliquibus Ecclesiis adest consuetudo baptizandi per immersionem, in aliis per effusionem. Non tamen caret probabilitate peccatum mortale non esse, sed veniale tantum vti effusione aquæ in conficiendo baptismate, tamen si consuetudo sit, vt per immersionem conficiatur, quia postquam cessauit præceptum trinae merisionis, censetur mutatio leuis nec aliena ab vni Romanæ Ecclesiæ, maxime in adultorum baptismo. Sic docuit Sorus in 4. disp. 10. q. vn. art. 8. conclus. 3. Bartholom. ab Angelo de Sacram. baptisimi dialogo. S. 2. 92. Valent. 1. 4. disp. 4. q. 1. pun. 2. col. 4. Notandum verò est tempore nascens Ecclesiæ confici hoc sacramentum trina merisione, vt ex multis comprobatur Valq. q. 66. art. 8. disp. 145. cap. 1. tum vt expressus triduaana sepultura Christi Domini significaretur. Tum vt mysterium Trinitatis non solum verbis, sed factis exprimeretur, Tum præcipuè, contra errorem Eunomitarum, aliorumque hæreticorum affirmantium debere vnica merisione fieri in nomine Christi, ex clausa Trinitatis imputatione. Ad huius trinae merisionis vltus non tanquam ritus essentialis & à Christo institutus, sed tanquam ab Apostolis emanans præscriptus erat, eaque de causa Pelagius Papa relatus in cap. multi sunt de consecrat. disp. 4. Dixit esse Euangelicum præceptum trina vti merisione, id est præceptum Euangelio conformè & can. Apost. 49. deponitur qui aliter baptizauerit. Sed iam hoc præceptum cessante errore Eunomitarum abolutum est pluribus enim in locis vnica tantum merisione conficitur baptismus, vt constat ex Gregor. Papa relato in cap. de trina de consecrat. disp. 4. & ex Concilio Tolet. 4. cap. 5. & sic licitè fieri potest. Ægid. de Coninch. q. 66. art. 8. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. q. 3. in fine.

3. Quod si aliquis conficiens baptismum trina merisione intentionem haberet non conficiendi sacramentum, quousque trina meriso perficeretur, oporteret vsque ad illud tempus formam prolationem differri. Nam si ante secundam, vel tertiam merisionem formam integrè profertur cum intentione conficiendi sacramentum, sine dubio conficeret, quia de essentiali baptismi non est trina meriso, sed ablutio, quæ vnica merisione perficitur. Quod si expressè vellet non conficere sacramentum vnica merisione, sed triplici (quod de nemine, credendum est,) sacramentum non perficeretur, quousque trina meriso perfecta esset, non quidem ex defectu materiae, & formæ, sed ex defectu intentionis: sic pluribus firmat Bonac. disp. 2. q. 2. p. 3. in fine.

4. Difficultas est qualis debeat esse meriso, seu aquæ infusio, vt baptismus perfici censetur? Qua in re certissimum est eam merisionem, seu affusionem aquæ in corpus baptizati sufficientem, & necessariam esse, quæ sufficit, vt quis ablutio dicatur. Sed qualiter hæc fit? non constat inter doctores. Plures non infimæ notæ censent ex parte aquæ minimam guttam aquæ sufficientem esse, si successiuo motu corpus tangat, quia vera est ablutio. Ex parte baptizati minimam illius partem sufficere, quia eo ipso ablutio dicitur. Sic docent alii relatis Henriq. lib. 2. c. 7. n. 2. & c. 21. n. 4. Valq. disp. 145. c. 4.

5. Nihilominus probabilis est requiri baptismum fieri in aliqua parte corporis principe. v. g. in capite, pectore, scapulis, brachio, aut pede: factum verò in digitis, vel in sola manu insufficientem esse: sic pluribus relatis firmat Bonac. disp. 2. q. 2. pun. 3. n. 2. 4. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. conclus. 2. corol. 3. Ægid. de Coninch. q. 66. art. 7. dub. 2. Tolet. lib. 2. c. 18. n. 8. Ratio est, quia iuxta communem modum loquendi non dicitur quis lotus ex eo quod digitus tantum abluatur, tamen si vulneratus dicitur, esto in digito tantum vulnus accepit. Verum est tamen baptismum ministrandum esse infanti ex vtero matris egredienti in manu vel digito, si in alia parte corporis ministrari non potest, ob periculum moriendi abluere baptismum, quia saltem est probabile baptismum in ea parte corporis factum validum esse, repetendus tamen postea est sub conditione.

Deinde probabilis censetur vnica, vel duas aquæ guttas corpus tangentes etiam successiuo motu insufficientes esse ad baptismum conficiendum, quia ex illis solum aspersus, & aqua tactus, sed non lotus dicitur secundum vstratum loquendi modum. Sic Tolet. Bonac. Paul. Laymann. Ægid. de Coninch. locis citatis.

6. Illud iudicatum est debere aquam sine in minima, sine in magna quantitate corpus baptizati immediatè tangere contactu successiuo, quia alias proprie lotus dici non potest. Vnde non est baptismus, si vestibus, sive in vtero, vel vtero contentus abluere carnis penetratione aqua perundatur, quia proprie non tu, sed tuæ vestes, & indumentum aqua perfunduntur. Sic Bonac. disp. 2. q. 2. pun. 3. num. 22. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. conclus. 2. corol. 1.

7. An verò si lauari in capillis, censetur absolute lotus, & baptismus confectus? Variant doctores. Bonac. loco citato negat ex communi sententia, quia capilli non sunt partes hominis, sed illius excrementum, neque animo rationali viuificati. Non igitur ex eorum lotionem lotus dici potest, & animus rationalis sanctificatus. Nihilominus contrarium est satis probabile, quia capilli dum corpori adherent censendi sunt partes hominis illum ornantes: & ita tradit Valq. disp. 145. cap. 4. n. 31. Ægid. de Coninch. q. 69. art. 7. dub. 2. n. 77. Tolet. lib. 2. cap. 18. n. 10. Valent. 1. 4. disp. 4. q. 5. pun. 2. vers. sexto sequitur, & alij, quos refert Bonacina supra. n. 22.

8. Idem quod dictum est de baptismo factis in capillis, dicendum est de baptismo illius, qui recentè natus est, & pelle secundina circumdatus, quia dum hæc pellis corpori adheret, censetur pars hominis esse, ac proinde sufficiens, vt eius lotionem homo lotus esse dicatur. Sic Valq. & Ægid. supra. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. cap. 3. q. 2. Nunquam tamen extra necessitatem licet tibi sic ministrare baptismum, quia nunquam extra necessitate potes vt materia dubia, cum certam sumere possis, baptismum usque cessante necessitate est omnino sub conditione repetendus, vt est compertum apud omnes.

9. Superest discutienda illa quæstio an in ea immersione, qua suffocatur infans, baptismus confici possit? Negant Scotus in 4. disp. 5. q. 3. Siluest. verbo baptismus. 4. n. 8. Tabiena 5. n. 7. Armilla n. 29. Tolet. lib. 2. c. 18. n. 9. Sorus in 4. disp. 3. art. 8. q. vnica propositi. 2. & alij plures: mouentur primò, quia ea immersio non est vera ablutio, de cuius ratione esse videret, vt in aquam immersum ex aqua educas. Secundò quia solum significat Christi mortem, non eius resurrectionem, cum tamen baptismus vtriusque significatio competat. Tertio illa immersio potius est occisio, quam viuificatio: non igitur est sufficiens baptismi materia.

10. Ceterum eam merisionem sufficientem esse ad baptismum tenendum est vt probabilis cum Panormit. in cap. nonne apponeres n. 4. de Baptismo. Valent. 1. 4. disp. 4. q. 1. p. 2. vers. septimo sequitur. Valq. disp. 145. cap. 3. n. 19. Coninch. q. 66. art. 7. dub. 1. n. 68. Bonac. disp. 2. q. 2. pun. 3. n. 27. Suar. disp. 20. sect. 3. vers. quæ propter, Paulo Laymann. lib. 5. tract. 2. 6. q. 4. & alij apud ipsos. Ratio est, quia lauari, & mundari potes supra dicta merisione, antequam ex aqua educaris, & moriaris. Ergo educationis priuatio, & suffocatio lotionem non impedit. Ergo nec impedit baptismum, qui in lotionem sub præscripta verborum forma consistit. Antecedens probò, quia ea merisione te aqua tangit successiuo motu de se sufficiente ad sordes corporis mundandas. Ergo est vera lotio. Et confirmo. Si minister cum conficit baptismum se in flumen proiciendo voluntatem haberet ex aqua educendi, nullus negaret eam merisionem esse veram lotionem ad baptismum sufficientem, tamen casu contingeret, vt ex eius manibus lapsus submergatis, vt bene ipse Sorus pro contraria sententia relatus concedit: sed intentio educationis merisionem non immutat. Ergo si vno casu vera lotio sufficiens ad baptismum, etiam in alio debet esse. Confirmo secundò, si animo tum baptizandi, tum occidendi infantem aqua feruenti perfundatur, absque dubio baptismum conficitur: quia occisio lotioni non obstat. Ergo similiter suffocatio, lotioni factæ per immersionem non obstat.

11. Neque rationes contrariæ vigent. Ad primam constat ex probatione nostræ sententiæ: negamus enim educationem pertinere ad essentialiam ablutiois, tamen si communiter educationem cum merisione coniuncta sit. Ad secundam concedo baptismum significare Christi mortem, eiusque resurrectionem: quatenus baptizatus eo baptismum suscepto veterem Adam sepelet, & nouum induit, moritur peccato, & Christo viuunt, ad cuius significationem sola immersio, quæ corpus abluat sufficiens est. Ad tertiam admitto baptismum viuificare, sed nego per se viuificare corpus, sed animum per gratiam, & charitatem: cui vitæ non obstat corporalis vitæ priuatio succedens.

12. Illud vero est omnino certum hanc baptismi ministrationem proiciendo baptizandum in flumen vel puteum, esse illicitam, & graue peccatum homicidij, tamen alia via infanti ministrari baptismum non potest, & timeatur statim moriturus: quia ea immersio aquæ per se, & directè tendit ad occisionem, ac ad infantis ablutioem, imò potius ad ablutioem per accidens dirigitur ex sola intentione mergentis, ad occisionem autem per se, & directè. Vnde hic casus est longe diuersus ab eo, qui oppugnans ciuitatem bellicum tormentum proicit, quo cognouit ibi astantem innocentem esse occidendum, & ab eo qui fugiens mortem sibi imminentem, puerum in via positum pedibus equi conculcat, & à muliere prægnante, quæ potionem sumit, ex qua præcideret infantem in vtero moriturum: quia mors ex his euentibus contingens contingit per accidens, cum per accidens sit eo loci esse innocentem, quo bellicum tormentum proicit, & qua mortem tibi ab inimico imminentem fugis. Nequidem ex bellici tormenti projectione, neque ex fuga, neque ex summatione potionis ad salutem conuenientis mors alicuius per

se infertur, sed soluta per accidens. Secus est ex immersione infantis in flumen, vel puteum: ex hac enim per se directe, & necessario mors infantis succedit. Non igitur esse potest licita. Et ita sufficienter ex communi sententia Suar. disp. 20. sect. 3. Valq. disp. 145. cap. 3. in fine. Egid. de Coninch. q. 66. art. 7. dub. 1. n. 75. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. q. 4.

13. Hinc infertur non esse secundum matrem aliis proximè morituram, vt infanti in vtero illius existenti ministrari baptismum possit, quia nemini licet homicidium perpetrare, tametsi inde plura bona nascantur. Sic Egid. de Coninch. disto. dub. 1. n. 75. affirmans esse omnium.

14. Ex his constat, quid dicendum sit, an tibi liceat baptismum infanti proximè morituro ministrare, ex cuius ministratore cognoscis mortem accelerandam esse? Respondeo primo cum doctoribus statim referendis casum mortaliter esse impossibile: nam cum baptismus minima aquæ re facta effusione confici possit, vix credi potest ex ea mortem accelerandam esse. Sed gratis admissio accelerari, respondeo baptismum administrandum esse. Tum quia non per se, sed per accidens ex illa actione mors succedit, cum per accidens sit prædicta baptismi administrationi baptizandum in ea esse dispositione, vt actio ita humana, & temperata illi nocere possit. Tum quia nocumentum illud ita leue contemnendum est, ne baptizandus in æternum pereat. Sic tanquam certum tradit Valq. disp. 145. cap. 3. in fine. Egid. de Coninch. q. 66. art. 7. dub. 1. n. 76. in fine. Paul. Laym. alius relatu. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. q. 4.

P V N C T U M V.

De forma Baptismi.

1. Statuitur forma baptismi.
2. Opus est ad baptismum exprimi personam baptizantem.
3. Negat Valq. exprimi sufficienter, si dicas: baptizet te Deus, vel baptizetis à Deo.
4. Probabilius est oppositum.
5. Secundum ad baptismum requiritur expressio persona baptizanda.
6. Ex unitate persone baptizanda unitas baptismi desumitur.
7. Quoties possunt plures unum baptizare.
8. Tertio requiritur expressio abluitionis.
9. Quarto necessaria est expressio unitatis, & Trinitatis diuina.
10. Sufficitne implicite Trinitatem exprimere? Affirmant plures.
11. Probabilius est oppositum.
12. Explicantur aliqua loca scripturæ, quæ contrarium suadere videntur.
13. Explicatur Nicolaus in cap. à quodam de consecrat. disp. 4.
14. Affirmant plures sub nomine genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque baptismum valide confici posse, tametsi non licite.
15. Probabilius est oppositum.
16. Fit satis oppositio rationibus n. 14. adductis.
17. Quæ variatio forma essentialis sit, quæ non late expenditur.
18. Variatio forma consecratiuæ diuina aduersus illicita est.

Forma baptismi, qua Ecclesia Latina vtitur hæc est. Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Sic Alexand. 3. in c. 1. de Baptismo. Concilium Florent. in decreto Eugenij. Trident. sess. 7. can. 1. & sumitur ex illo Math. cap. ult. Docere omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Sic omnes doctores. Ex qua forma manifestè colligitur quatuor exprimi necessario debere, primò baptizantem, secundò baptizatum, tertio actionem baptizandi, quarto unitatem, & Trinitatem diuinarum personarum.

1. Circa primò certum est ad baptismi essentiam opus esse exprimi personam baptizantis, non tamen esse necessarium, vt expressè, & formaliter exprimat, sufficit implicite, sicuti manifestè probat vsus Græcorum baptizantium sub ea forma. *Baptizetur seruus Christi in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, quam esse veram formam baptismi docent omnes Catholici. Adde si omisso pronomine Ego, dices, *te baptizo*, non est dubium veram formam baptismi proferre, quia satis aperte sub verbo baptizo significatum pronominis subintelligitur. Hoc pronomen etsi nunquam omitendum sit in Ecclesia Latina ob consuetudinem præscriptam, non videtur culpam venialem excedere secluso contemptu, eius omisso, teste Soto in 4. dist. 3. q. vnic. art. 5. quod se Valq. disp. 142. n. 30. Egid. de Coninch. q. 66. art. 6. dub. vñ. n. 25.

2. Sed dubium est, an sufficienter minister baptizans se exprimat, si dicat: *baptizet te Deus, vel Christus, baptizetis à Deo, vel Christo?* Negat Valq. disput. 142. cap. 2. num. 19. & cap. 3. n. 27. Mouetur primò, quia ibi solum exprimit Christum, vel Deum baptizare, non tamen se illius nomine baptismum conferre. Secundò, quia forma baptismi non deprecariue, sed imperatiue proferenda est: at in Deum imperium diri-

gi non potest, ergo nequit minister imperando dicere *baptizet te Deus*. Item inepè Deum baptizare potest in nomine Patris, id est, authoritate Patris, &c. sed id ministro conuenit. Non igitur per illam formam validus baptismus confici potest.

4. Cæterum oppositum probabilius censio cum Soto in 4. dist. 3. q. unica, art. 5. colum. 5. Henric. lib. 2. cap. 8. n. 3. Suar. disp. 21. sect. 2. concl. 2. Egid. de Coninch. q. 66. art. 6. dub. vnic. n. 38. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 3. vers. quapropter. Nempe supradicta forma stante actione baptizandi sufficienter exprimi personam ministris, verumque confici baptismum. Etenim cum potestas delegata sit à Christo Domino docendi gentes, & baptizandi eas in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, exprimens minister, vt Deus eas baptizet clarè denotat vt Deus per illum eam abluitionem exercentem tanquam per suum ministrum baptizet: sicuti si à principe quis accepit potestatem distribuendi aliquam pecuniam, in quibus vellet, & cum illam distribuit, diceret, hanc pecuniam princeps tradidit vobis, sanè non solum sui principis donationem, sed suam propriam ministerialem traditionem significaret. Ex qua ratione constat imperium hæc forma significatum, quod propriè imperium esse non potest. Sed vsus absolutus potestatis concessæ circa creaturas irrationales non ad Deum, sed ad abluitionem, & effectum per ipsam significatum dirigitur, præstaturque hunc effectum, abluaris à Christo tanquam à principali causa, & sacramentorum auctore & à me tanquam eius ministro, Secundum hunc vltimum sensum non inepè dicitur Deum in nomine suo baptizare, quatenus scilicet baptizet medio ministro per potestatem illi collatam.

5. Secundum ad essentiam baptismi requisitum est expressio persone baptizande: si enim illam nec speciatim, neque generalitè exprimas, directè nullus est baptismus. Quia nulla esset formæ determinatio, sicuti, si diceres. Ego baptizo in nomine Patris. Ad baptismum enim necessario requiritur expressio, & determinatio persone baptizande, vt ex ea expressione satis constet neminem esse ipsum, sed alium à deo, & factum baptizare. Quod fieri non potest, nisi speciatim seu generalitè directè tamen persona baptizanda exprimat. Exprimatur autem speciatim, si dicas. *Ego te baptizo, Ego baptizo Cuius generatim, si sub forma Græcorum baptismum conficias, vt si dicas: baptizo seruum Christi, seruum Christi baptizetur.* Sic testatur ex communi sententia Valq. disp. 151. c. 3. Suar. disp. 21. sect. 2. concl. 3. Henric. lib. 2. cap. 8. num. 4. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. cap. 4. num. 2. vers. secundo accidit. Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 4. n. 2. sumiturque ex illis verbis Math. ult. Baptizantes eos, & clarè colligitur, ex Concilio Florent. & Trident. locis sæpe citatis.

6. Aduertendum est unitatem baptismi potius ex unitate persone baptizande, quam baptizantis desumi: si enim sub vnicâ Trinitatis inuocatione plures aqua perfunderes, plura baptismata conficeres, quia sunt plures abluitiones, & licet physice, & formalitè vnicam Trinitatis inuocationem feceris, virtualitè fecisti multiplicem, multiplicemque formam baptismi constituisisti. Secus vero est si te ipsum plures baptizarent, quia eo casu vnica tantum baptismus conficeretur, quia vnica est abluio. sic Valq. disp. 148. c. 7. num. 52. Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 4. num. 22. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 4. vers. ex quo.

7. Sed non caret difficultate, qualiter possent plures vnum baptizare? Etenim si inter eos actiones diuidantur, ita vt vnus abluat, alter formam proferat, manifestum est baptismum confici non posse, de cuius essentia est, vt ab eo, qui proferat formam, abluio fiat. Si vero vterque & formam proferat, & aqua baptizandum perfundat, subdistinguentur est si vterque independenter ab altero baptismum conficere intendit, sicuti contingit in ordinatione, cum plures sacerdotes simul cū Episcopo verba consecrationis proferunt, vterque conficere eundem baptismum, sicuti eandem hostiam consecrat, si vterque verba formæ in eodem instanti perficit: quod raro contingere potest. At si posterius perficit formam, nihil faciet, quia inuenit iam baptismum ab alio confectum, sicuti contingit in eo, qui posterius verba consecrationis perficit, hic enim materiam non consecrat, cum eam consecratam inueniat. Verum si vterque intendat non conficere sacramentum, nisi dependenter ab alio, nullo modo baptismum conficere possunt, quia sensus formæ à Christo institutæ mutatur. Non enim est verum te baptizare, sed te cum alio baptizare. Neque est verum tuam abluitionem, & formæ prolationem esse sufficientem, sed potius esse insufficientem, nisi alterius abluio, & prolatio formæ concurrat. Quæ omnia contraria sunt institutioni Christi determinantis vnus abluio, & formæ prolatione baptismum confici posse: sic docent D. Thom. q. 67. art. 6. & ibi Coninch. dist. 1. Valq. cap. 5. n. 39. Valent. disp. 1. q. 2. punct. 2. Suar. de sacram. disp. 23. sect. 3. Bellarm. de baptism. cap. 3. Bonac. alius relatu. disp. 2. q. 2. punct. 4. num. 25. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. cap. 7. q. 2.

8. Tertium quod diximus ad baptismum requiri, est expressio actus abluitionis à ministro pronouentis legitima intentione facti, iuxta illud Christi, *baptizantes eos: nisi enim*

exprimeres ablutioem intentione saltem virtuali baptizandi, seu conficiendi sacramentum, baptismum conficere non posses. Vnde baptismus non est, si exprimeres te puerum laauere refrigerandi causa absque illo animo baptizandi: sic ex omnium sententia tradit Valq. disp. 142. cap. 2. m. 10. Egid. de Coninch. q. 66. art. 6. dub. vn. concl. 1. n. 41. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. q. 2. pun. 4. n. 4. & alij apud ipsos colligiturque aperte ex Concilio Florent. decreto de Armenis, & tradidit Alexand. 3. cap. 1. de baptismo. Supradicta intentio baptizandi satis exprimi censetur, si exprimas ablutioem sub inuocatione Trinitatis.

9. Quartum, & precipuum requisitum ad baptismum est expressio vnitatis, & Trinitatis diuine iuxta illud Math. ult. baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Etenim cum dicitur in nomine vnitatem personarum exprimis, cum subiungis Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, personarum Trinitatem declaras. Neque alter collatus baptismus validus esse potest, vt colligitur manifeste ex can. 49. Apostol. & ex cap. si re vera. cap. multi sunt. cap. in synodo de consecrat. dist. 4. & pluribus exornat Valq. disp. 143. cap. 3. Suar. disp. 21. sect. 3. Ratio sumitur ex Christi institutione, congruentia ex eo quod baptismus sit ianua, per quam in Ecclesiam Christi ingredimur. Decuit ergo precipuum istius mysterium in eo exprimi, siquidem necessarium est explicari Trinitatis notitiam haberi.

10. Sed an haec expressio vnitatis, & Trinitatis ita sit necessaria, vt baptismus collatus sub forma implicite Trinitatem, & vnitatem significante validus sit? Difficultate non caret, nam grauissimi Patres, & doctores Ecclesiae sententiam validum esse baptismum sub nomine Iesu Christi, vel Dominum ministratum: sic Ambros. lib. 1. de Spiritu sancto cap. 9. & ex eo Nicolaus. responsio 104. ad Bulgaros, & refertur in cap. a quodam Iudaeo de consecrat. dist. 4. ibi, si hi in nomine Trinitatis, vel tantum in nomine Christi, sicut in actis Apostolorum legitur baptizati sunt (vnum quippe, idemque est, vt S. Ambros. exponit) constare eos non esse deum baptizandos. Idem tradidit expressis Bernard. epist. 340. Beda in c. 10. Actor. Magist. a. dist. 3. Hugo de sancto Victore. lib. 2. de sacram. 6. cap. 2. Adrian. de baptismo q. 2. vers. ad rationes. Caiet. 2. 2. q. 66. art. 5. & 6. Mouentur ex eo quod Apostoli in nomine Christi baptismum conficiebant, vt dicitur Act. 2. n. 38. & cap. 8. n. 12. & cap. 10. n. 48.

11. Verum contraria sententia multo verior est scilicet inualidum esse, & semper fuisse baptismum collatum absque expressioe vnitatis, & Trinitatis diuinae: sic docent plurimi patres, quos plena manu recentent Valq. disp. 143. cap. 2. & 3. Suar. disp. 21. sect. 3. Bellarm. de baptismo. cap. 3. & colligitur aperte tum ex verbis Christi Math. ult. baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Vt quid enim Christus Dominus vnitatem, & Trinitatem expresse, si haec expressio necessaria non esset? Tum ex cap. si re vera, cap. in synodo & alius de consecrat. dist. 4. Notanter dixi inualidum esse, vt semper fuisse, ne consentirem opinioni asserentem tempore nascentis Ecclesiae ministratum esse baptismum ex dispensatione in nomine Iesu ob illius commendationem: sicuti docuit D. Thom. q. 66. art. 6. ad 1. Athosdoren. Alexand. Bonauer. Ruar. Duran. Paludan. Maior. Gab. relati a Valq. dicta disp. 143. cap. 1. n. 3. Nam materia, & forma sacramentorum variationem non suscipiunt; alia sacramenta non essent ritus firmi, & permanentes. At si tempore Apostolorum baptismus sub diuersa forma ministraretur, ac modo ministratur baptismus a Christo institutus firmus, & stabilis non persistisset. Quod si eo tempore sub expressioe Trinitatis sicut & modo ministrari posset, & etiam sub expressioe Iesu Christi tantum, non vnicus baptismus, sed duplex esset institutus, quod nullatenus est dicendum.

12. Quocirca cum in actibus Apostolorum dicitur Apostolos in nomine Iesu Christi baptizasse, non inde colligitur Patrem, & Spiritum sanctum exclusisse, sed baptizasse in nomine Patris, & Filij (expresso nomine Iesu Christi) & Spiritus sancti. Alias cum Paul. 1. Corinth. 12. dixisset vno Spiritu omnes baptizati sumus, colligi posset solo inuocato Spiritu sancto absque inuocatione Patris & Filij baptismum ministratum esse, quod est falsissimum. Et confirmari potest satis probabiliter haec doctrina ex illo Act. 19. vbi Paulus credens aliquos baptizatos esse, eosque interrogans an Spiritum sanctum accepissent per impositionem manuum alicuius Apostoli in sacramento Confirmationis, ipsique respondentibus; neque si Spiritus sanctus est, audiuimus; subiungit Paulus miracus, in quo ergo baptizati estis? Quasi diceret, si baptismus Christi, & non Ioannis baptizati estis, quomodo Spiritus sancti notitiam non habetis, cum baptismus a Christo institutus sub nomine Spiritus sancti conferatur? Sente ergo Paulus baptismum Christi nemini conferri posse, nisi expressa vnitatis, & Trinitatis diuinae personarum. Neque obstat baptismum sub nomine Dei, vel Trinitatis collatum eundem sentum, eademque significatione habere, ac collatum in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, vt inde colligas

hanc Trinitatis, & vnitatis expressam significationem non esse de substantia baptismi. Nam esto in aliis sacramentis id verum habeat, in hoc sacramento non procedit, sed modum etiam significandi ad eam pertinetur consensus ob auctoritatem Ecclesiae sic interpretantis verba Christi. Math. ult. Neque ratio congruens deficit, cum hoc sacramentum sit Ecclesiae ostium in cuius introitu expedit professionem fidei claram, & expressam fieri.

13. Neque obstat authoritas Nicolai relati in cap. a quodam cui varie doctores respondent. Sed ea explicatio germanior est, quae asserit Nicolaum, vt Pontificem solum definire baptismum collatum a Iudaeo sub debita forma repetendum non esse, eo quod a Iudaeo fuerit collatus, quia de hac questione interrogatus fuerat. Quod vero sub expressioe Trinitatis, vel Christi baptismus collatus sufficiens fuerit non decidit, sed supponit opinioni Ambrosij, & aliorum doctorum adhaerens, immemor definitionum Pelagij, & Zachariae Pontificum, quae referuntur in cap. si re vera. cap. multi. cap. in synodo de consecrat. dist. 4.

14. Quaestio igitur satis inter doctores controuersa est, an ad baptismi essentiam sufficiat exprimi Trinitatem sub verbis aequipollentibus, v.g. sub nomine genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque? Affirmant & satis probabiliter Caiet. quest. 66. art. 6. & Victoria de baptismo quest. 14. Ledelm. 1. p. 4. quest. 7. art. 5. dub. ult. proposit. 2. eamque probabiliter reputant, saltem speculatiue loquendo ferè omnes doctores in sententia referendi. Mouentur, quia Trinitas iis vocibus significatur, & eodem modo ac significatur Patris, Filij, & Spiritus sancti, si quidem non confusè, sed explicite Trinitatem declarant, ergo constituunt verum baptismum. Quod vero minus clarè iis Trinitas exprimitur, in causa esse non potest, vt verum baptismum non constituat, quandoquidem in re significata, & in modo significandi explicito, & non consulo contentiunt cum vocibus Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Alias baptismus non esset, si loco Filij nomen Verbi, aut Iesu Christi exprimeres, & loco Spiritus sancti nomen Paracliti. Et loco Patris nomen principij, & originis totius Trinitatis. Item non esset baptismus, si lingua ignota audientibus Trinitatem proferres, quae admittenda non sunt. Ergo ad essentiam baptismi sufficit Trinitatem exprimi verbis aequipollentibus.

15. Nihilominus secunda sententia negans sufficere ad essentiam baptismi Trinitatem exprimi verbis aliis aliquoties aequipollentibus, qualia sunt praedicta verba genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque, vt potè communis, & tuta omnino amplectenda est. Etenim negari non potest iis vocibus, vt potè inuistatis non aequè explicite personas Trinitatis significari ac vocibus Patris, Filij, & Spiritus sancti, quia non tam significant ipsas personas secundum earum institutionem, quam secundum earum originem. Poruit autem Christus Dominus velle baptismum non alia forma conferri, validumque esse, quam collatum sub vocibus communiter notis, & personas Trinitatis directè, & formaliter significantibus. Ergo potuit velle, vt baptismus collatus sub nomine genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque inualidus esset, vt potè collatus sub vocibus notis tantum hominibus aliis doctis, & eruditis, neque formaliter personas Trinitatis, sed earum origines, & notiones significantibus. Quod vero sic factum sit, euidenter constare non potest. At probabilissimè colligitur tum ex eo quod Christus Dominus Math. ult. praecipit sub vocibus illis notis Patris, Filij, & Spiritus sancti baptismum conferri, aliàs superflue eas voces exprimeret, si necessariae non essent; poterat enim praecipere baptizare gentes sub nomine trium personarum diuinarum. Tum quia baptismus est sacramentum Fidei, quo baptizati in fide initiantur, eamque profitentur. Expediebat ergo proponi eam fidei professionem sub vocibus vulgaribus, & communibus, & aequè indoctis ac doctis notis. Ergo baptismus sub alia forma collatus inualidus est. Et ita sustinet D. Thom. 2. 2. q. 66. art. 5. & 6. quem sequuntur ferè omnes expositores teste Suar. disp. 21. sect. 4. Henric. lib. 2. cap. 9. ad finem. Valq. disp. 144. cap. 2. & 3. Egid. de Coninch. q. 66. art. 6. dub. vn. concl. 4. n. 54. Bonac. disp. 2. q. 2. p. 4. n. 12. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 4. n. 4.

16. Neque obstant rationes prioris sententiae oppositae. Nam esto voces genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque conueniant tum in re significata, tum in modo explicite, significandi cum vocibus Patris, Filij, & Spiritus sancti, quia tamen illa conuenientia non est perfecta, siquidem non aequè explicite significant ob ea, quae nuper diximus, ea de causa à forma sacramenti baptismi excluduntur. Neque inde fit baptismum ministratum sub voce Iesu Christi quid quid dicat Valq. disp. 144. cap. 4. n. 15. Inualidum esse, quia vox Iesu Christi satis explicat tum personam Filij, tum eius humanam, & diuinam naturam De illis vocibus Verbi, Paracliti, & Principij idem existimo dicendum ac de vocibus genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque, quia videntur aequè ignora, neque personas Trinitatis formaliter significare, sed earum origines. Quod vero nomina personarum Graeca lingua, Hebraea, Latina

rina, aliòque idiomate proferantur, nullatenus pertinet ad essentiam baptismi. Quia baptismi essentia tantum petit eius formam proferri sub illis vocibus, quæ eo idiomate, quo proferuntur sumptæ expressæ, & distinctè personas Trinitatis significant.

Illud est certum baptismum ministratum sub forma genitoris, geniti, & procedentis ab utroque esse ad minus dubium, ac proinde sub conditione repetendum. Sic Valq. Suar. Bonac. Laym. loca allegati.

17. Ex supradictis deciditur, quæ variatio formæ essentialis sit, & irritativa baptismi, quæ non? Equidem variatio formæ, ob quam non satis unitas, & Trinitas exprimitur essentialis est, & irritativa. Vnde si sub nominibus, & non sub nomine trium personarum baptismum conferas, inuallidè baptizas, quia non exprimis diuinam unitatem. Sic communiter doctores. Dubium est, si dicas. Ego te baptizo sub nomine Patris, & sub nomine Filij, & Spiritus sancti, an satis exprimas unitatem trium personarum? Negat Bonac. alii licet falsò relatis *disp. 2. q. 2. punct. 4. n. 5.* quia tacitè indicat sub nominibus Patris, & Filij, & Spiritus sancti baptismum conferri: illa enim repetitio nominis illius multiplicationem denotat. Sed contrarium verius censeo, quia illa repetitio non potius multiplicat, quam unitatem, & identitatem denotat. Sed æque est indifferens, sicuti cum repetis nomen Dei, cum singulas personas diuinas pronuncias, non obeinde deitatem multiplicas, Sic Egid. de Coninch. *q. 66. art. 6. de vnic. conclus. 5. n. 58.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 4. n. 5. q. 3.* Suar. *disp. 21. sect. 3. vers. sed quid.* At si loco nominis appones nomen virtutis, & autoritatis, baptizaresque in virtute Patris, & Filij, & Spiritus sancti, incertum est, an baptismus esset, quia nomen virtutis, autoritatis, & potentie non satis unitatem essentia significare videtur, latiusque patet vox illa *In nomine*, quam vox in virtute maiestate, & autoritate. Illud vero certum est baptismum ministratum sub ea forma, scilicet cum Patre, Filio, & Spiritu sancto inuallidum esse, quia sola Trinitas, non unitas exprimitur. Secus esset, si baptizares in vno Deo Patre, & Filio, & Spiritu sancto, vel in vnum Deum Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, vel per vnum Deum Patrem, & quia his vocibus & unitas & Trinitas diuina satis exprimitur, Valq. *disp. 143. cap. 5. circa finem.* Paul. Laym. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 4. q. 3.*

Deinde si Trinitas sanctissima personarum in forma baptismi non exprimitur vel non exprimitur distinctè, hoc est sub nominibus vulgaribus, & communibus Patris, Filij, & Spiritus, probabilius est baptismum non confici, vt dictum est. Quocirca si diceres: Ego te baptizo in nomine Trinitatis, vel in nomine Dei vnus, & trini nequaquam baptizares. Idem si diceres in nomine Patris, Filij, & Gratia, Spiritus sancti. Sicuti audiui quandam obstertricem sapiens infantes baptizasse: quia gratia Spiritus sancti unitatem non habet cum Patre, & Filio, neque cum ipso Spiritu sancto. Sed est res creata ab ipsis distincta.

Quando autem per transpositionem verba mutantur retento eodem sensu, vt contingit in hac oratione. *In nomine Patris, Filij, & Spiritus sancti ego te baptizo*, manifestum est accidentalem esse mutationem, neque obinde valorem baptismi impediri: quia est idem planè significatum, & modus significandi. Ad idem est, si diceres. *Ego te baptizo in nomine Spiritus sancti, Patris & Filij.* Quia & Trinitatem, & unitatem vulgaribus vocibus exprimis. Sed huic dicto non acquiesco: potius crederem hanc mutationem substantialem esse, quia non significas Spiritum sanctum, qualis ipse est, sed qualis non est. Significas enim spiritum sanctum esse Patris, & Filij principium, cum tamen à Patre & Filio procedat. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 4. n. 6. vers. Porro in fine.* Denique ex dictis tract. præcedenti petendum est, quando aliæ mutationes ex interruptione, additione, vel mutilatione verborum irritum sacramentum reddant. Quia generalis doctrina huic sacramento specialiter applicanda est.

18. Hoc usque de nullitate baptismi ob variationem formæ locuti sumus, at si de licito vtu loquamur, certum est quamlibet variationem consuetudini, & vsui Ecclesiæ aduersam graue peccatum esse, & præcipue si inde oriatur dubium valoris sacramenti. Solum aduerto absque graui peccato, imò sæpè absque vilo administrari posse hoc sacramentum vulgari lingua: nam esto consuetudine introductum sit, vt omnia sacramenta lingua Latina administrantur, hoc tamen sacramentum, quia sæpè ob eius necessitatem à feminis rudibus, & inductis administratur, cessat obligatio illud lingua Latina administrandi, & vulgari lingua administrari poterit, & sic conuenientius est, vt periculum erroris abst. Sic Sotus in *4. dist. 1. q. 1. circa 4. conclus. vers. in mutatione.* Victoria de *facram. q. 18.* Bonac. alii relatis *disp. 2. q. 2. punct. 4. n. 17.* Paul. Laymann *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 4. n. 6.*

PUNCTUM VI.

De subiecto Baptismi.

1. Homo viator extra vterum matris existens est subiectum capax baptismi.
2. Non est secunda mater, vt infans baptizetur. Excipe nisi secundum leges morte esset digna, & crederetur sectio infanti profutura.
3. A puncto natiuitatis quilibet est capax baptismi.
4. Non excluditur monstrum, dummodo homo sit.
5. Filiis infidelium rationis vsam habentibus, si petant baptismum, concedi debet parentibus venientibus.
6. Si dubium sit de rationis vsu, baptismus differendus est.
7. Baptismus quacumque ratione conferatur, in validus est.
8. Infantes etiam per iniuriam baptizati segregandi sunt à parentibus infidelibus adueniente rationis vsu.
9. Filius hereticorum ministrandus est baptismus.
10. Proceat conclusio, casu quo separari à parentibus possunt.
11. Consentiente quolibet ex parentibus infidelibus baptizari infans potest.
12. Proceat ratio dubitandi, qualiter Filii infidelium reprobis parentibus baptizari possunt.
13. Tenentur esse communi sententia negans.
14. Excipi debet primo casus extrema necessitatis.
15. Secundo excipi debet perpetuò amens.
16. Neque est baptismus omittendus est, tamen si parens agere se velit. Non tamen est vis parenti inferenda.
17. Tenentur excipi Filius à parentibus segregatus.
18. Quis Filius seruus seu parentis seruus.
19. In his euenibus, quibus licet potes supradictis filiis ministrare baptismum, affirmat Valq. te obligatum esse.
20. Contrarium est probabilius non semper te esse obligatum.

Nemini est dubium subiecto baptismi solum esse hominem viatorem, quia pro solis illis sacramenta sunt instituta. Debet tamen extra vterum matris natum esse saltem secundum aliquam sui partem, vt baptismi capax existat, quia dum ibi est inclusus, abui immediatè, & in seipso non potest, quod ad baptismum necessarium est, vt bene docet D. Thom. *serm. ab omnibus receptus q. 68. art. 1.* Quod si inde inferas Deum pro his infantibus nullum statuisse remedium facile respondeo, negando nullum statuisse, si quidem martyrio saluari possunt. Secundo admitto nullum remedium pro his secundum illum statum instituisse. Neque hoc est inconueniens, quia Deus obligatus non fuit, neque deuit singulis hominibus pro omni tempore, & conditione, qualibetque occasione, & circumstantia remedium saluris prouidere, cum amittentes in peccato mortali existentibus remedium habere deberent.

Neque ob horum à regno cælesti exclusionem vitandam secunda est mater aliàs morte non digna, vt sic facta baptismus ministrari possit. Quia non sunt facienda mala, quale est homicidium, vt inde proli eueniant bona. Quod si mater ad mortem damnata sit, timeaturque si differatur supplicium vsque ad partum prolem in vtero morituram, poterit eo casu seruato iuris ordine mater fecari, quia nec matri irrogatur iniuria, cum non auctoritate priuata, sed publica occidatur, & proli summum concedatur beneficium. Sed sic casus est moraliter impossibilis, siquidem ex occisione matris malus periculum proli imminet, quam imminere potest ex partus expectatione. Adde vix cognosci posse hoc mortis infantis periculum, ob quas causas legibus statutum est executionem sententiæ mortis mulieris prægnantis differendam esse vsque ad partum. *leg. prægnantis. ff. de Penis, & pluribus exornat Couarruu. 4. variat. cap. 4.* Matre vero occisa, vel mortua, si creditur infans viuere, aperienda est, & infanti, si viuus extiterit, baptismus ministrandus. Atque ita docent Suar. *3. p. q. 68. art. 11.* Egid. de Coninch. *ibi.* Bonac. *disp. 2. q. 2. punct. 6. à principio.* Paul. Laymann *lib. 5. tract. 2. cap. 3. q. 1.*

3. Præterea fide stabilitum est quolibet hominem, quomodocumque ex vtero matris procedat, statim capacem esse baptismi, quia capax est ablutionis sub præscripta forma verborum. Neque opus est expectare rationis vsu. Sic definit Trident. *sess. 7. can. 3.* colligiturque ex illo Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Quæ verba communia sunt infantibus, & adultis. *Item Actorum 16. n. 15.* dicitur Paulum Lydiam, & domum eius baptizasse. *1. Corinth. 1. n. 16.* baptizati Stephanæ domum, seu familiam: in quibus verisimile est plures infantes fuisse, & consequenter baptizatos esse. Adde consuetudine Ecclesiæ id firmatum esse. Ratio ea est, quia Christus Dominus quantum est ex se vult omnes homines saluos fieri, illisque sua merita, & passionem applicari. At hæc voluntas comparatione infantum effectum obtinere non potest, nisi medio baptismo, siquidem voluntatem

tem propriam non habent. Credendum ergo est baptismum pro infantibus ante usum rationis institutum esse. Neque enim decebat diuinam bonitatem legique gratie benignitatem omnes infantes ante usum rationis a regno caelesti excludi, cum tempore legis naturae, & scriptae exclusi non fuerint, sed remedium peccati originalis habuerint. Quod si obicitur, Christus Dominus praecipiens baptismum ministrare, praecipit Apostolis baptizandos instruere, dixit enim: Doceat omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Sed ante usum rationis nemo institutionis capax est. Ergo neque est capax baptismi suscipiendi? Facile responderetur Christum Dominum non praecipisse quoslibet baptizandos instruere, sed in instruere qui capaces instructionis existerent. Deinde praecipit instruere populum, & praedicare Euangelium ante vllam baptismi administrationem, Nam cum tunc omnes gentes essent gentiles, vel Iudaei, neque ipsi, neque eorum Filij patribus renuentibus baptizari poterant, debebant parentes prius in fide instrui, vt sic instructi & ipsi sacramentum suscipere, & permitterent Filiis ministrari. Sic omnes doctores Catholici apud Bellarmin. lib. de baptismo. cap. 8. Suar. disp. 25. sect. 1. Aegid. de Coninch. qu. 68. art. 9. Valqu. disput. 154. per totam. Valent. t. 4. disput. 4. q. 5. p. 1.

4. Neque ab hoc beneficio ita necessario excludendum est monstrum, si certo constet hominem esse, hoc est animam rationalem habere, sed absolute eo casu baptismus est ei ministrandus, quia verè homo est: si vero dubium sit, sine homo, sub conditione baptismi ministrandus est. Quod si certo constet hominem esse, dubium tamen, an sint duo, vel vnus tantum, eò quod vlt duobus capitibus vnus pectus existat, in singulis capitibus est baptismus ministrandus primò absolute, secundò sub conditione. Vide Nauarr. lib. 3. cons. 5. alias 3. de baptismo. Paulum Commitol. lib. 1. respons. moral. q. 8. Filluc. tract. 2. c. 6. q. 10. n. 150. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. q. 6. Bonac. disput. 2. q. 2. punct. 6. num. 5. His postis.

5. Quaestio celebris est, qua ratione liceat filios infidelium etiam inuitis parentibus baptizare? In qua quaestione illud est certum, si Filij infidelium vltm rationis habeant baptismumque suscipere velint, posse, & debere illis ministrari etiam parentibus renuentibus. Quia in his, quae ad salutem animae pertinent, quilibet sui iuris est. Adde omnes adultos rationis capaces obligatos esse diuino praeepto baptismum suscipere, vitare medium ad salutem necessarium nequeunt ergo parentes impedire. D. Tho. q. 66. art. 10. Valqu. ibi disput. 155. c. 1. in prin. Coninch. art. 10. in prin. Paul. Laymann. lib. 5. tra. 2. c. 6. q. 5. vers. quarto. Bonac. pluribus relatis disput. 2. q. 2. p. 5. n. 12.

6. Quod si dubium sit, an rationis vltm attingere, credo probabilius differendum esse baptismum quousque cessat dubium, nisi periculum adit decedendi sine baptismo. Etenim hac dilatione vitatur tum periculum retrocedendi à fide, cum non sit satis voluntarie suscepta, tum iniuria parentum, quibus filij dum propria voluntate non habent, in suscipienda religione subduntur. Si tamen adest periculum mortis, baptismus conferendus est, quia ob conseruationem iuris paterni non est permitienda perpetua filiorum damnatio. Sic Valq. disput. 55. cap. 3. num. 36. Aegid. de Coninch. qu. 66. art. 10. n. 61.

7. Secundo est certum baptismum quacumque ratione collatum filijs infidelium ante usum rationis validum esse, & firmum. Quia ad baptismi valorem solum requiritur in parulis materia, forma, & debita intentio ministrati. Nam propria suscipientium voluntas non expostulatur, nam loco illius succedit voluntas Christi, & Ecclesiae, non parentum: si enim absque proprio, vel parentum consensu potuerunt ij paruuli peccato originali infici, eo solam adae voluntatem, quid mirum vt possint ab eo peccato mundari ob solam voluntatem Christi absque propria, vel parentum voluntate? Et ita tenendum est sic fuisse à Christo statutum, vti latius ex D. Thom. Antonin. Augustin. & alijs probat Valqu. disput. 155. cap. 6. Aegid. de Coninch. q. 66. a. 10. dub. vnico. 65. Suar. disput. 25. sect. 2. per totam. Bonac. disput. 2. q. 2. punct. 6. num. 11. contra Duran. Marfil. Paludan. relatos à Valq. & Suar. supra.

8. Tertio est certum infantes etiam per iniuriam baptizatos segregandos esse à parentibus adueniente vsu rationis, si periculum adit peruersionis, vt regulariter adest. Quia suscepto baptismo Ecclesiae subduntur, illiusque sunt membra, potest ergo Ecclesia, & debet eos à peruersione defendere, ergo potest, & debet eos à parentibus segregare, cum aliter à peruersionis periculo liberare non possit. Sic docuit Aegid. de Coninch. dicta q. 68. art. 10. dub. vnico. n. 83. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. q. 5. concl. 3. colligiturque aperte ex Concilio Tolet. 4. can. 55. & 58. & seqq.

9. Quarto certum est baptismum ritu Catholico ministrari posse, & debere filijs haereticorum fidem in baptismo suscipere deferentem, sicuti decidit in concil. Tolet. 4. c. 56. Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. I. V.

relato in cap. de Iudaeis disp. 45. Quia haeretici praecipis subduntur. Vnum autem ex Ecclesiae praecipis est, vt filios ad Ecclesiam baptizandos deferant. Ergo si huic obligationi non satisfaciant, potest Ecclesia eos punire, & eorum negligentiam supplere, ac proinde potest eorum filios baptizare, & baptizatos ab eorum consortio separare, si periculum adit peruersionis, vt verè adest. Sic Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. concl. 4. Aegid. de Coninch. q. 68. art. 10. num. 81. Valqu. disput. 155. c. 1. in prin.

10. Haec conclusio procedit casu, quo filij separari possint à parentum haereticorum consortio. Nam si necessario in potestate parentum relinquendi sunt, difficultate non caret, an possit extra extremam necessitatem eos baptizare ob mortale periculum in parentibus irridendi fidem à filijs suscipere, & ob periculum filiorum illam deserendi, cum ad rationis vltm peruenerint. Ne quis ergo eo casu supradictos filios baptizare, ne sacramento suscepto irreuerentia fiat, neque baptizati damnum grauius suscipiant ex futura apostasia, quam vtilitatem susceperunt ex suscepto baptismo. Et ita sustinent Suar. disp. 15. sect. 5. circa medium. Aegid. de Coninch. quest. 68. art. 10. dub. vnico num. 81. Contrarium nec improbabiler defendit Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. quest. 5. circa finem. Ea consideratione motus, quia supradictum periculum incertum est, cum saepe ij infantes ante usum rationis moriantur. Quod si viuant facilius in fide Catholica instruantur scientes baptizatos esse, quam si baptismum non recepissent, & esto praua doctrina imbuantur, pertinaces haeretici non existunt, sed ignorantia difficulter vincibili laborant, ac proinde, fidei donum retinent, & contritio de peccatis commissis saluari possunt. Idem quod dictum est de filijs infidelium baptizatorum dicendum est etiam si vnus tantum ex parentibus infidelibus baptizatus extiterit, quia eo ipso Ecclesiae praecipis subditur, & obligationem habet offerendi filium baptismum, & consequenter non impediendi, cum ab Ecclesia baptizatur. Bonac. disput. 2. q. 2. p. 6. n. 12. vers. tertio.

11. Quinto est certum consentiente quolibet ex parentibus infidelibus te posse eius filium baptizare. Quia in nutriendis filijs, secumque retinendis, & gubernandis maxime circa necessaria ad salutem aequale ius patri, ac matri competit, ac proinde consentiente matre, esto pater renuat, filius baptizari poterit; quia pia voluntas in proli fauorem impiaz praeferenda est: debet tamen abesse mortale periculum peruersionis, quod verosimile est abstruendum, si patens, qui baptismi causa fuit euet segregare filium à consortio parentis reluctantis. Ad hanc enim separationem obligatur: sic docent ex communi sententia Paludan. in 4. disp. 4. quest. 4. in fine. Azor. t. 1. lib. 8. cap. 25. quest. 3. Suar. disput. 25. sect. 5. vers. duo. Valqu. disput. 155. cap. 3. num. 35. Aegid. de Coninch. qu. 68. art. 10. dub. vnico. num. 81. Saã verbo baptismus num. 11. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. quest. 5. vers. tertio. Bonac. disput. 2. q. 2. punct. 6. vers. tertio. Benac. disput. 2. q. 2. pun. 6. vers. respondeo 5. colligiturque aperte ex concilio Tolet. 4. c. 62. relato in cap. Iudaei. 28. quest. 1. & cap. ex litteris de conuers. infidel. Aduertendum tamen est huiusmodi consensum debere esse ob finem mundandi filium à peccato originali, quia hic consensus securum reddit sacramentum ab irreuerentia, & filiam ab apostasia: nam si patens consentiat filium baptizari, non quia credit baptismum ad salutem animae prodesse, sed quia existimat eo liberandum esse à corporis aegritudine, vel daemones vexatione, non videtur sufficiens, vt baptismus filio concedatur, si filius parentibus restituendus est, quia ex illo consensu non remouebitur periculum peruersionis, & irrisionis fidei, sicuti bene docet Filiucius. tract. 2. c. 6. q. 8. n. 145. Bonac. disput. 2. q. 3. pun. 6. n. 12. vers. tertio. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. q. 5. concl. 2. vers. quamobrem. His pro certo statutis.

12. Controuersia est, an licitum sit baptizare filios infidelium non baptizatorum vtroque parente renuentis, seu non consentiente. Ratio difficultatis est, quia parentibus nec iure naturali, nec diuino concessum est remouere filios à via salutis aeternae, sed potius tenentur diuino praeepto in viam salutis dirigere, & media necessaria eis concedere; ac proinde tenentur eos baptizandos offerre. Ergo eos baptizans nullam parentibus iniuriam irrogat, sed eorum officium supplet, & obligationi satisfacit. Et confirmo, si parentibus renuentibus iniuriam faceres eorum filios baptizans, haberent ipsius denegandi filijs baptismum. At hoc ius non habent, siquidem tenentur eis baptismum concedere. Ergo nullam iniuriam in eo baptismum conferendo irrogare potes. Ergo poteris eos baptizare, dummodo possit ab eorum consortio eos remouere. Sic Sotus in 4. disp. 4. q. 1. Gab. q. 2. art. 3. dub. 5. post medium.

13. Nihilominus communis sententia negat hos infidelium filios auctoritate priuata vel publica alicuius principis baptizari posse. Sic D. Thom. 2. 2. q. 1. art. 12. & q. 68. art. 10. Suar. ibi disput. 25. sect. 3. conclus. 1. Valqu. disput. 155. cap. 2. à num. 10.

Ægid. de Coninch. q. 68. art. 10. dub. 1. concl. 2. n. 69. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. c. 6. q. 5. concl. 2. Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 6. num. 12. & alij apud ipsos. Ratio est, quia nequis hos filios baptizare, nisi separando eos à consortio parentum infidelium, aliàs cederet baptismus in contumeliam creatoris; cum ob irrisionem fidei, quæ iuste timeri potest à parentibus faciendâ, tum ob periculum peruerſionis, quod ipsis baptizatis imminet ex parentum infidelium societate. At nemini data est potestas separandi hos filios à parentum tutela, cum ipsis parentibus iure naturæ concessa sit potestas eos alienandi, nutriendi, & regendi præcipuè dum propriam voluntatem non habent. Ergo licitum non est eos baptizare. Neque obstat ipsos parentes obligatos esse offerre filios baptizandos, ut inde inferas te posse eos baptizare ipsis parentibus reuentibus. Nam etiam ipsi parentes obligati sunt se baptizandos offerre, non tamen obinde eos cogere potes. Etenim obligatio, quam parentes habent offerendi filios baptismò ex iure diuino nascitur, constituit illius transgressorem reum religionis, & pietatis filiis debita, non iniustitia. Quod delictum solum Deum vindicem habet, nulliùque alius efficaciter corrigere potest. Adde non esse improbabile inquit Coninch. dub. unico num. 73. parentes infideles obligatos non esse baptizare filios antè vltimam rationis, vel necessitatem extremam, quia ex sola lege Ecclesiastica & consuetudine recepta, quibus non arcantur infideles videtur hæc obligatio nasci. Seclusa autem obligatione parentum certissimum est nulla auctoritate filium parentibus inuitis baptizari posse, Neque ab hac doctrina excipiendi sunt filij infidelium, qui Christiano principi ciuilitate sunt subiecti, quia hæc subiectio non tollit à parentibus ius gubernandi filios, & secum retinendis neque transferri in principem, sicuti bene tradiderunt Valq. Suar. Bonac. Laymann. & alij locis allegatis.

14. Attamen excipi debet primò casus extremæ necessitatis enim infans in periculo mortis sit constitutus baptizandus est etiam inuitis parentibus, ne perpetuo pereat: ob æternam enim salutem pueri temenda est leuis illa læsio iuris paterni, præcipuè cum ex illa nullum mortale periculum apostasiæ imminet. Sic Valent. 4. disp. 4. q. 3. p. 3. vers. 3. Coninch. q. 68. art. 10. dub. vn. n. 77. Valq. disp. 155. c. 3. n. 22. Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 6. num. 12. vers. vtrum vero. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. cap. 6. q. 5. vers. dixi. Suar. disp. 25. sect. 3. Henriq. cap. 25. n. 2. & alij.

15. Secundo excipitur ferè ob eandem rationem perpetuò amens, hic enim inuitis parentibus infidelibus baptizari potest ob eius extremam necessitatem, aliàs remediò salutis esset omnino destitutus. Neque obstat parentes ius habere gubernandi filium amentem, eumque dicandi Deo, cum sibi placitum fuerit, quominus eum possis baptizare parentibus negligentibus inuitis; quia bonum, quod ex collato baptismò filio prouenit præferendum est leui læsioni iuris paterni cedentis in æternum filij inieritum. Sic Paul. Laymann. dicto lib. 5. tract. 2. cap. 6. vers. quinto.

16. Sed si quid timeas patrem ægrè laturum filium baptizari, & sacrilegiis, ritibus, & cæremoniis filium contaminarum, poterisne, in supradicta extrema necessitate illum baptizare? Respondeo posse, debes tamen, si commodè potes dicta sacrilegia parentis impedire subtrahendo filium ab eius consortio. At si nequis filium à parentis cura separare, non obinde omittes baptismum sed sacrilegium paternum permittes, quia ea permissio necessitate extrema baptismi honestatur, ut bene notauit Ægid. de Coninch. dicta qu. 68. art. 10. dub. unico. num. 77. Nunquam tamen licet tibi maximè auctoritate priuata uentim vni parenti inferre, ut eius filios baptizes, quia parens denegando baptismum peccat tantum contra legem diuinam supernaturalem, cuius delictum solum Deum vindicem habet, cum Ecclesiæ subditus non sit: filiis nullam iniuriam irrogat spectato iure naturæ, ob cuius causam defensionem locum habere possit. Nequis ergo parenti impediendi baptismum filiorum vim inferre, quia solum eam vim inferre posses vel in punitionem delicti commissi, vel innocentium filiorum defensionem. Atque ita sustinent Valq. disp. 155. cap. 3. num. 26. Ægid. de Coninch. q. 68. art. 10. dub. 2. c. n. 77.

17. Tercio excipitur filius segregatus à parentibus, cuius nulla spes subest in eorum consortio fore redditurum, quia eo casu nulla parentibus sit iniuria, cum ius quod habent gubernandi filium exercere non possint. Adde ea ratione filio in parentum potestate constituto denegatur baptismus, quia baptismò posito subtrahendus est à parentum consortio, ne parens baptismum irrideat, & ne filius in apostasiam prauis parentum consiliis incidat. At hæc ratio omnino cessat filio extra curam parentum existente, baptizari ergo potest. Neque consulendus est parens, esto id fieri possit, quia necessarius non est eius consensus. Sic latius probant Suar. disp. 25. sect. 4. vers. secundò est certum. Ægid. de Coninch. q. 68. art. 10. dub. vn. n. 77. Valq. disp. 155. cap. 3. n. 29. Azor. t. 1. lib. 8. cap. 25. qu. 4. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. quest. 5. vers. secundò.

18. Quod excipitur filius seruus, seu parentis serui, quem ex consensu Domini baptizare poteris. Etenim cum dominus potestatem habeat donandi, vendendi, mittendi seruum quò voluerit, potestatem habet separandi eum à filio, qua separatione posita nihil impedit, quominus filius baptizari possit. Adde omnia iura serui domino subiecta esse ob dominium in personam, ergo ius quod habet seruus parens gubernandi filium, secumque retinendi domino eius subicitur, ac proinde poterit dominus filium sui mancipij gubernare, secumque retinere, & baptizandum offerre. Sic Suar. disp. 25. sect. 4. concl. 2. Ægid. de Coninch. q. 68. art. 10. dub. unico n. 86. Valq. disp. 155. cap. 4. per totum. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 5. vers. porro eadem assertio. Bonac. disp. 2. q. 2. p. 6. n. 12. in fine.

19. Sed dubium est, an teneris inuitis parentibus filium baptizare, illis euentibus, quibus diximus licitè te facere posse? Affirmant, & late probat Valq. disput. 155. cap. 7. motus ea consideratione, quia charitate, quam in proximum habere debes, obligatus es bono illius consulere quoties commodè possis. Nullum autem est bonum proximo maxime ante vltimam rationis æque necessarium, ac baptismus, quò à peccato originali mundatur, & viam salutis ingreditur. Ergo teneris baptismum illi concedere, si facile possis. Quod si difficultates, & inconuenientia adsint, quæ te ab obligatione excimant, eo ipso videntur te adstringere, ne possis baptismum concedere, quia ea inconuenientia, quæ te à supradicta obligatione excimant, præponderare debent utilitati, quæ ex baptismò nasci poterat. Quo posito nequis baptismum conferre, quia nequis vnus bono cum graui alterius, & fortè reipublicæ iactura consulere. Ergo potestas ministrandi baptismum semper cum obligatione illius coniungitur, & cessante obligatione cessat potestas.

20. Nihilominus probabilius sensu sæpè te posse ministrare baptismum filis infidelium, non tamen ad id teneri. Potes namque ministrare baptismum paruulo indigenti, non tamen teneris, si ob eam causam graue periculum vitæ, honoris, imò & fortunæ tibi imminet. Deinde sæpè inconuenientia, quæ ex collato baptismò timentur incerta sunt, & dubia, ob quorum incertitudinem tua opinio esse potest, an præponderet utilitati, quæ ex baptismò prouenit, in quo casu & baptismum concedere, & ab illo abstinere potes. Præterea consuetudine introductum est sæpè paruulos Sarracenorum, imò hæreticorum captiuos vendi, & restitui parentibus nullo collato baptismò, ne ab ipsis Catholicorum filij captiuè detineantur cum graui apostasiæ periculo, & tamen eo casu baptismus conferri poterat supradictis Sarracenorum, & hæreticorum. filiis. Non igitur quoties tibi licet baptismum infantibus prædictis concedere, ad id obligaris, & ita sustinet Suar. disp. 25. sect. 6. per totum. Ægid. de Coninch. q. 68. art. 10. dub. unico in fine. n. 88. Paul. Laymann. lib. 5. tract. 2. c. 6. q. 5. concl. 2. in fine. n. 10. Henriq. lib. 2. cap. 25. num. 8. & Bonac. disp. 2. q. 2. p. 6. n. 14.

P V N C T V M VII.

Quæ dispositio in suscipiente baptismum requiratur.

1. Si Baptizandus est paruulus, nulla dispositio est ex parte ipsius requisita.
2. In adultis requiritur intentio, seu voluntas suscipiendi baptismum. Et qualis esse debeat.
3. Requiritur præterea fides, seu Trinitatis, & incarnationis notitia. Itemque diuinorum preceptorum.
4. Denique requiritur contritio, seu attritio de peccatis commissis.

1. **B**aptismus ministrari potest cum paruulis, tum adultis vltimæ rationis habentibus. Si de paruulis loquamur constat nulla ex parte ipsorum dispositionem prærequiri, ut valide, & licitè baptismus ministratur. Nam Christus, & Ecclesiæ eorum voluntatem & intentionem supplere. Sicuti late docet D. Thom. ab omnibus receptus. q. 68. art. 12.

2. At si adultis baptismus conferatur, triplicem in illis dispositionem expostulat, ut valide, & licitè conferatur, nempe intentionem saltem habitualemente suscipiendi baptismum, fidem vnus Dei, & Trini, & contritionem, seu attritionem de peccatis commissis. Expendamus singula. Primò requiritur intentio, seu voluntas baptismum suscipiendi, ut valide conferatur. Non enim expediebat Christum inuoluntarios milites habere, suisque præceptis reuolentes obstringere. Hæc tamen voluntas, seu intentio necessario præsens actualiter esse non debet, sed satis est fuisse, neque esse retrahatam: colligitur ex consuetudine Ecclesiæ ab Innocentio. III. in cap. maiores de baptismò declarata. Neque obstat hanc voluntatem insufficientem esse pro baptismi administratione, quia minor voluntas ad recipiendum baptismum, quam

quam ad illum ministrandum requiritur. Unde ebriis, dormientibus, vel amentibus tempore sanæ mentis baptismum expofitularibus validè ministratur, quia censentur in voluntate prius habita perseverare. Sic ex communi sententia docet Suar. disp. 2. q. 2. p. 6. n. 18. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 6. q. 2. concl. 1. Egid. de Coninch. q. 64. art. 8. dub. 5. Debet tamen hæc voluntas libera esse, alias non erit rationalis. At quia metus etiam cadens in constantem virtum simpliciter libertatem non tollit, tamen illam dimittit, ea de causa valorem sacramenti non impedit, sicuti decidit Innocent. in dicto cap. maiores de baptismo. & concilium Tolet. 4. cap. 55. & pluribus exornat Suar. Henric. Laymann. Bonac. allegatis. Nunquam tamen licet amentibus, dormientibus, ebriis, & coactis baptismum ministrare extra casum necessitatis, tum ob reverentiam sacramenti, tum ob dimittitur, & imperfectam suscipiendam voluntatem Bonac. dicta disp. 2. q. 2. p. 6. n. 21.

3. Secunda dispositio pro baptismo licitè suscipiendò est fides iuxta illud Matth. ult. Baptizantes eos, prius enim præcipit doceri, qui doctrinæ capaces extiterint, quam baptizari. Et Marc. 11. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit. Qui vero non crediderit (subiunge, tamen baptizatus fuerit) condemnabitur, quia sine fide impossibile est placere Deo, & remissionem peccatorum obtinere. Hæc fides est quædam virtus supernaturalis infusa, qua mysteria reuelatis assentitur, quam vt adulti obtineant debent actu supernaturali credere Deum esse vnum, & Trinum, & suorum operum remuneratorem, iuxta illud Pauli, Accedentem ad Deum oportet credere, & quia est, & quia remunerator sit. Et insuper debent credere in Iesum Christum, quia hæc est vita æterna, & cognoscere Deum Patrem, & Iesum Christum filium. Præterea qui liber baptizandus, nisi necessitas urgeat, initiu primum debet quæ sint præcepta, quibus obleruandis per baptismum astringitur, tum ne ab eorum obseruatione deficiat, tum ne se deceptum alleget, ideoque Christus Dominus præcipiens baptismum promulgari præcipit Apostolis, vt gentes docerent seruate à se mandata. Matth. ult. Quapropter extra mortis periculum peccatum mortale esset quemlibet baptizare, quin notitiam mysteriorum fidei, Trinitatis, incarnationis, & passionis Christi Domini, & præceptorum tum decalogi, tum Ecclesiæ saltem in genere haberet, vt bene aliis relatis probat Thom. Sanchez. lib. 2. in decal. cap. 3. in fine num. 24. Præterea debet credere virtutem baptismi, vt illius effectum sperare possit, & se ad illum suscipiendum disponere.

4. Tertia dispositio pro licita baptismi susceptione est contritio, seu attritio de peccatis commissis; quia in adultis nulla fit peccatorum actualium remissio absque penitentia virtute iuxta illud actor. 2. Penitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum, colligiturque ex concil. Cartagin. cap. 85. & Trident. art. sess. 6. can. 6. & tradit S. Thom. 3. p. qu. 86. art. 4. Valq. disp. 168. cap. 4. Suar. disp. 28. sect. 2. Valent. 1. A. disp. 4. q. 3. punct. 3. concl. 4. Bonac. disp. 2. q. 2. p. 6. num. 25. Dixi necessariam esse contritionem, seu attritionem, quia ad ritè baptismum suscipiendum sufficit attritio, eo quod baptismus ad remittenda peccata per se institutus sit. Non igitur expofitulari necessitè dispositionem, quæ peccati remissionem operetur: sicuti bene docent supradicti doctores. Quod si aliquando contingat (quod raro eueniet) suscipiendam sacramentum baptismi nullo peccato mortali actuali infectum esse, obligatus non est habere attritionem seu contritionem, quia hæc peccatorum detestatio peccata propria voluntate commissa spectat. Sic Henric. lib. 2. cap. 2. num. 3. & cap. 27. num. 1. Suar. disp. 18. sect. 1. Bonac. disp. 2. de baptismo. q. 2. p. 6. n. 27. vide quæ diximus tract. preced. punct. 13.

PUNCTUM VIII.

Qualiter baptismus necessarius sit ad salutem.

1. Extra casum martyrij paruuli necessarius est baptismus in re susceptus.
2. Adultis baptismus, seu votum illius est ad salutem necessarius.
3. Qualiter ex diuino præcepto baptismus necessarius sit tum paruulis, tum adultis.
4. Quando hoc præceptum comparatione paruulorum astringat parentes, seu tutores.
5. Adulti eo astringuntur, cum primum commodè possint suscipere, si bene instructi sint.
6. Ex graui causa differri baptismus potest.
7. Ecclesia non potest determinare tempus suscipiendi baptismum imponendo obligationem baptizandis, bene tamen declarando obligationem, quam iure diuino habent.

1. Paruulis, & adultis baptismus necessarius est, sed diuerso modo. Paruulis, seu rationis vsu carentibus extra casum martyrij est necessarius in re susceptus, ad salutem con-

sequendam. Constat ex Innocent. I. epist. 26. ad Concil. Mileuitan. & ex concil. Cartagin. 5. cap. 6. relato in cap. placuis de consecr. dist. 4. & ex Innocent. III. in cap. maiores de baptismo. & clarius ex Trident. sess. 5. decreto de peccato originali, & sess. 7. can. 5. de baptismo, & pluribus exornat Bellarm. lib. 1. de baptismo cap. 4. Valq. disput. 154. cap. 1. Suar. disp. 25. sect. 1. & 2. præcipue ex August. pluribus in locis, præcipue lib. 3. de anima cap. 9. dicente: Noli credere, noli dicere infantes antequam baptizentur morte præuentos pertentire posse ad originalium indulgentiam peccatorum, si vis esse Catholicus. Ratio est Christi institutio indicata illis verbis Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei, quæ verba manifestè probant regenerationem per baptismum paruulis simpliciter ad salutem necessariam esse. Etenim carentes rationis vsu nequeunt propriis actibus remissionem peccati obtinere, debent ergo medio aliquo à Christo Domino instituto eam remissionem consequi. At nullum aliud est præter baptismum, est igitur illis baptismus simpliciter necessarius.

Dixi extra casum martyrij. Nam ob martyrium ex speciali Dei priuilegio paruulis originale remittitur, & salus æterna conceditur. Neque enim decebat oculos in odium Christi à Christo separari, & animam perdere, cū veritas dixerit Marc. 8. Qui perdidit animam suam propter me saluam faciet eam. 2. Adultis: seu ratione videntibus baptismus, seu votum illius est simpliciter ad salutem necessarius. Esse quidem necessarium constat ex concilio Florent. in litteris vniuersi, ubi, Nisi ex aqua & Spiritu sancto renascimur non possumus (inquit veritas) in regnum cælorum introire, & ex Trident. sess. 7. can. 5. dicente. Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est non necessarium ad salutem anathema sit. Quod vero adultis sufficiat illius votum, cum baptismus suscipi non possit, decidit Trident. sess. 6. cap. 4. illis verbis. Translatio ab eo facta, in quo homo nascitur filius primi Adæ in statum gratiæ & adoptionis Filiorum Dei per secundum Adam Iesu Christum saluatorem nostrum post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Ratioque est manifesta: nam ante susceptum baptismum potest quis media contritione, seu dilectione Dei super omnia gratiam consequi, qua obtentata si moriatur baptismum non suscepto, eo quod fuerit impossibilis vitam æternam consequetur, sicuti definit Innocent. III. cap. debitum de baptismo, & cap. de presbytero non baptizato, & comprobat August. lib. 4. de baptismo. cap. 22. & lib. 8. de ciuit. Dei, & D. Bernard. epist. 77. ad Hugonem de S. Victor. Ergo baptismus in re susceptus medium non est necessarium adultis ad salutem. Quod vero in illa contritione, seu dilectione Dei super omnia contineatur votum, seu propositum baptismi suscipiendi inde probatur, quia in ea contritione, seu dilectione continetur votum seruandi diuina præcepta. Vnum autem ex diuinis præceptis est de suscipiendò baptismo, cum commodè fieri possit, restatim dicemus. Ergo saltem baptismi votum in contritione, vel dilectione Dei inclusum est adultis ad salutem necessarium. Dices inde inferri baptismum non esse magis necessarium adultis, quam necessaria est cuiuslibet præcepti obseruatio, siquidem huius votum, seu propositum in qualibet contritione, seu dilectione iustificante imbibitur. Respondeo negàdo sequens: quia aliter baptismus adultis necessarius est, quam cuiuslibet præcepti obseruatio. Etenim baptismus institutus est per se ad peccati originalis, & actualis ante ipsum commissi remissionem, quod nullatenus competit cuiuslibet præcepti obseruationi. Ex qua differentia contritio, seu dilectio Dei super omnia quatenus in se imbibit votum baptismi peccata remittit, & salutem confert, non vero quatenus imbibit votum cuiuslibet præcepti conseruandi. Nam cuiuslibet præcepti obseruatio non est pretium (vt ita dicam) signatum à Christo Domino pro peccati remissione, bene tamen baptismus, eaque de causa vi iustificationis per contritionem obtentæ non obligatis ad cuiuslibet præcepti obseruationem, obligatis tamen ad baptismum suo tempore suscipiendum, vt pote ad exhibendum pretium, virtute cuius remissionem peccati per contritionem emittit.

3. Ex dictis inferretur baptismum necessarium esse omnibus ex diuino præcepto, omnibus enim præceptum est tum iure naturali, tum diuino postiuo media ad salutem necessaria apponere. At baptismus vnicum medium est à Christo institutum pro peccati originalis, & mortalis ante ipsum commissi remissione. Ergo omnibus ex diuino præcepto baptismus necessarius est. Hoc autem præceptum diuersimodè paruulos, & adultos respicit. Paruulos namque astringere non potest, quia ob defectum rationis capaces esse non possunt illius præcepti, eaque de causa non ipsos, sed eorum parentes vel tutores, Ecclesiæque pastores astringit Adulti vero eo astringuntur à puncto, quo baptismus ab Apostolis act. 2. promulgatus fuit illis verbis, Penitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Neque obstat Christum Dominum

num ante suam mortem dixit Ioan. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei*; ut inde inferas ante eius mortem homines ad baptismum suscipiendum astringi. Nā etiam dixit *nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; & tamen sacramentum Eucharistiae eo tempore suscipi non poterat, cum non esset à Christo institutum. Sed illis verbis significauit Christus necessitatem baptismi, & Eucharistiae suscipiendae, cum illorum sacramentorum publicatio facta fuerit, idēque dixit Concil. Trident. *sess. 6. cap. 4.* Translationem ab statu peccati ad statum gratiae post Euangelium promulgatum fieri non posse sine lauacro regenerationis, aut eius voto, tacite indicans ante Euangelij promulgationem quae die Pentecostes facta fuit posse homines, ab statu peccati ad statum gratiae sine lauacro regenerationis, vel eius voto transferri. Neque item obstat post illam solemnem Euangelij publicationem plures ignorantia inuincibili laborare huius salutaris remedij, quominus ab eo puncto omnes eo praecepto suscipiendi baptismum teneantur, tenentur namque eo praecepto quantum est ex se, tamen si ob ignorantiam ab eius transgressione culpabilis excusentur.

4. Difficultas ergo est quo tempore dictum praeceptum obliget ministrari paruulis baptismum, & adulti teneantur illum suscipere? Et quidem in periculo mortis manifesta est obligatio, ne carens baptismō in perpetuum condemnatur, & à regno caelesti excludatur. Extra periculum mortis obligantur parentes, seu tutores sub graui culpa praecepto Ecclesiae non scripto, sed consuetudine introducto, ne diu differant filij paruulis baptismum, quia alienum est à parentum pietate, & charitate diu conseruare filios mancipia diaboli, cum facile possint membra Christi, & Ecclesiae efficerē, & regni caelestis heredes constituere. Quod si ipsi patentes, vel tutores negligentes extiterint, pastores Ecclesiae ratione officij obligantur illorum negligentiam emendare. Sicuti bene notauit Suar. *disp. 31. sect. 1. circa finem.* Quae autem sit diuina dilatio iustitiae ab peccato mortale, arbitrio prudentis iudicanda est, ut dicit Suar. *disp. 25. sect. 2. §. sed quare.* Henrici. *lib. 2. cap. 4. num. 7.* Crederem autem seclusa graui causa vitra mensuram à natiuitate diuina esse dilationem, quia est dilatio contra communem praxim & periculo scandali satis exposita. Staate vero causa graui, qualis forte est, ut baptismus maiori cum solemnitate fiat, permitti potest dilatio vitra mensuram unum, sed non duos, adhibita tamen speciali diligentia, nec paruulo periculum contingat de eedē sine baptismō. Sic Suar. & Henrici. locis allegat. Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. conc. 2.* Nunquam tamen licitum est extra periculum mortis baptismum absque solemnitate ministrare, eaque de causa grauius peccant parentes, seu tutores, qui filios domi baptizant extra casum urgentis necessitatis credentes Ecclesiae satisfacere, si postmodum filios ad Ecclesiam deserant pro caeremoniis baptismi suscipiendis. Est enim abusus hic omnino exterminandus, ut potest aduersus Ecclesiae praecipis, ut satis colligitur ex Clement. *vn. de baptismo.* & tradit Laym. *Saā verbo baptisus n. 3. A. milla n. 45.* Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 7. n. 19.* Paul. Laym. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in fine.*

5. Adulti si in fide perfectē instructi sine obligantur baptismum suscipere, cum primum commode possunt, ut ex Clement. Romano, Basilio, Nazianz. Chryllo. Nizeta, & alijs firmat Valq. *disp. 149. cap. 4.* Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3. dub. vn. concl. 1. n. 37.* Suar. *disp. 31. sect. 2.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. in princ.* Henrici. *lib. 2. cap. 4.* Bonac. *disp. 2. de baptismo. q. 2. pun. 2. num. 4.* Ratio à priori sumitur ex fine ad quem baptismus fuit à Christo Domino institutus. Etenim institutus est non solum in peccati originalis remissionem, sed in signum, quo fideles congregentur in vnum, vnamque Ecclesiam visibilem constituentem participesque fiant reliquorum sacramentorum, & sacrificij fructus. Sed huic fini grauius obstat qui baptismum longo vitae tempore absque sufficiente causa suscipere recusat. Ergo grauius peccat utpote qui viā salutis negligit, se à Christo, & eius Ecclesia, in qua est vera salus, separando. Deinde baptismus institutus est ad fidem solemnititer professandam, eaque de causa sub explicita Trinitatis inuocatione ministratur, & fidei sacramentum vicitur. At renuens credere fidei sufficienter propositae iniurius illi est, indicat enim non esse dignam creditur. Ergo renuens suscipere baptismum sibi sufficienter propositum professioni fidei iniurius erit. Atqui omnes teneantur non solum interius credere, sed fidem exterius profiteri ritu aliquo publico, & solemni, quo veritas fidei, & Ecclesiae demonstratur. Ergo tenentur baptismum suscipere, quo indicatur haec fidei, & Ecclesiae veritas. Denique ab inconuenienti probati potest conclusio. Si enim adulti sufficienter in fide instructi non obligantur statim nacta occasione diuino precepto baptismum suscipere, nullum tempus extra mortis periculum signari poterit, quo obligentur, quia nulla est maior ratio de vno, quam de alio, atque adeo, poterit quis absque peccato separatus à Christo, & eius Ecclesia, & sacramentorum vtu vltque ad finem vitae

perseuerare, quod est absurdum. Quod si obiciat antiquum vsum, quo plures vltque ad maturiorem aetatem, vel extremam vitae baptismum differunt: Respondeo vel ex rationabili causa factum esse, vel ex ignorantia excusari, idēque eos imitari non debes, ut bene probat Nazianz. *orat. 40. in sanctum baptismum, & Basil. hom. exhortat. ad baptismum.* At si iterum obiciat textum in *c. duo tempora, & sequentib. de consecrat. dist. 4.* quo ministris Ecclesiae praecipiebatur solum vigilia Resurrectionis, & Pentecostes baptismum ministrari extra casum necessitatis; Respondeo crescentē populo, & occasione ministrandi baptismum, consuetudine supradictum decretum abolitum esse, & quouis tempore baptismum ministrari posse, ut latē expendit Valq. *disp. 150. cap. 3. per 101.*

6. Notanter dixi te in fide sufficienter instructum obligatum esse suscipere baptismum statim, si commode potes, ut indicarem ob grauem aliquam causam differri posse. Quae autem haec sit arbitrio prudentis relinquatur. Crederem autem ex parte baptizati sufficientem esse ob periculum graue rum honoris, tum vitae, tum fortunae ei imminens ex baptismō eo tempore suscipere. Item abundantiore fructum, qui dilato baptismō creditur percipiendus. Ex parte vero aliorum fidelium est sufficiens causa, si in eorum vtilitatem cedat, sicuti cessit dilatio baptismi S. Sebastiani. Sic Valq. *disp. 149. c. 4. n. 40.* Aegid. de Coninch. *q. 68. art. 3. dub. vn. n. 40.* Illud est certum quo maior fuerit dilatio grauiorem causam ad sui honestatem exposulare, ut docent praecitati doctores.

7. Sed inquires, an Ecclesia potuerit determinare tempus, in quo baptismus ex obligatione suscipiendus sit? Respondeo nullatenus posse imponendo obligationem, quam alias baptizandi non habent, bene tamen posse declarare obligationem iure diuino illi impositam. Sic Aegid. de Coninch. *dicta q. 68. art. 3. dub. vnico. n. 41.* Valq. *disp. 150. cap. 2. §. 3.* Suar. *disp. 31. sect. 2.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. q. 4. vers. dubitanti.* Ratio prioris partis est, quia Ecclesia iurisdictionem non habet in non baptizatos, sicuti definit Trident. *sess. 14. cap. 4.* dicens: Ecclesia in neminem iudicium exercet, qui non prius in ipsam per baptismi ianua fuerit ingressus, quae definitio sumitur ex Paulo. *1. ad Corinth. 5.* De his, inquit, quibus foris sumus, (id est extra Ecclesiam) nihil ad nos. Si autem Ecclesia possit non baptizatos obligare ad baptismum suscipiendum eo tempore, quo alias est diuino praecepto non tenebantur, iurisdictionem, & iudicium in non baptizatos exerceret contra D. Paulum, & Trident. definitionem. Quod vero possit Ecclesia declarare quibus circumstantiis, & occasionebus praeceptum diuinum de suscipiendo baptismō obliget, inde probatur, quia per hanc declarationem nullam in non baptizatos iurisdictionem exercet, sed solum exercet clauem scientiae à Christo Domino concessam pro rebus dubiis dissoluendis, & difficultibus declarandis.

PUNCTVM IX.

De ministro Baptismi.

1. Quilibet rationis compos est validus minister baptismi.
2. Absque iurisdictione nequit licite ministrari, tamen si Sacerdos sit.
3. Qualiter religiosi Societatis concessa sit facultas baptismum ministrandi.
4. Inferiores clerici, & diaconi non sunt ex officio ad hoc ministerium deputati.
5. Ad concedendam diacono facultatem hoc sacramentum ministrandi non requiritur extrema necessitas.
6. Extra periculum mortis nequit sacerdos, & à fortiori alij clerici ministrare baptismum absque solemnitate.
7. Nequit domi baptismus seclusa necessitate ministrari.
8. Nullus alius à Sacerdote, vel diacono ex commissione Sacerdotis ministrare baptismum solemniter potest.
9. In extrema necessitate digniori cedit minus dignus.
10. Est peccatum mortale inuerso huius ordinis, tamen si contrarium sentiat Sotus.
11. Quid si praesente clerico non Sacerdote laicus ministrat? Affirmant plures esse culpam venialem. Probabilius est vel nullam esse, vel esse mortalem.
12. Excipiuntur pagani, vel haeretici administratio praesente fidei Catholico.
13. Secundo excipitur, si praesente diacono, laicus, vel inferior clericus ministrat.
14. Qualiter vnus baptismi plures ministri esse possint.
15. Qualiter plures simul baptizare possent.
16. Qualiter ablutio prolationsi forma sit coniungenda.

1. **D**upliciter sumi potest baptismi minister, primo quoad valorem sacramenti, secundo quoad iurisdictionem illius vsum. Si de valore sacramenti loquamur quilibet siue Sacerdos, siue laicus, siue vir, siue foemina, siue baptizatus, siue non baptizatus sacramentum ministrare potest, ut firmum, & ratum existat. Conclusio est egra de fide definita ab

ab Eugen. 4. in Concil. Florent. post. ult. sessionem. §. primum. ibi in causa necessitatis non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imo etiam paganus, & haereticus baptizare potest, dummodo formam seruet Ecclesiae, & facere intendat id quod facit Ecclesia. Idem sumitur ex *cap. firmiter de summa Trinitate, cap. in necessitate, cap. Romanus de consecrat. dist. 4. cap. ad limina. 30. quest. 1. & aliis traditque D. Tho. ab omnibus receptus q. 67. art. 3. Ratio a priori est institutio Christi vsu, & consuetudine Ecclesiae declarata, congruentia, necessitas huius sacramenti, ob quam congruum erat sub materia communi & omnibus obuia, & sub forma facile perceptibili esse institutum, concedere potestatem cuilibet ratione venient illud administrandi. Neque his obstat textus in *cap. quos a paganis de consecrat. dist. 4. vbi Gregor. secundus* decidit baptizatos a paganis rebaptizandos esse; quia hi baptizati erant ritu pagano, & non Ecclesiastico, vt satis colligitur ex eo quod subiunxit rebaptizandos esse in nomine Trinitatis, indicans sub hoc nomine antea baptizatos non esse. Vide *Valq. disp. 147. cap. 1. & 2.**

2. Si vero de licita baptismi administratione loquamur, certum est baptismum licite administrari non posse, nisi minister jurisdictionem, & potestatem habeat illum administrandi vel immediate a Christo Domino, vel mediis Ecclesiae pastoribus. Nam cum baptizatus medio baptismum in congregatione Ecclesiae adserbarur, & fiat Christi membrum, particepsque omnium sacramentorum, nullus nisi potestatem a Christo accepta haec alicui communicare poterit. Hinc fit summum Pontificem hanc a Christo plenam habere potestatem. Cum enim penes ipsum sit potestas visibilis Ecclesiam gubernandi, penes ipsum est potestas in Ecclesiam admittendi quos iudicauerit expedire. Praeterea vero inferiores, quales sunt Episcopi, alique Abbates jurisdictionem quasi Episcopalem habentes hac potestate gaudent a Pontifice derivata comparatione eorum, qui in sua dioecesi existunt. Nam cum ipsi competat suarum dioecesium regimen, competere necessario debet in illius dioecesis communitatem admissio. At baptismum admittitur baptizatus in membrum vniuersalis Ecclesiae, & singulariter illius communitatis dioecesanæ in qua baptismum suscepit. Ergo solis Praelatis potestatem habentibus regendi communitatem competit baptizare. Reliqui vero Sacerdotes ex commissione ab Episcopo accepta hac potestate gaudent, Parochi ex officio, & iure ordinario, eo ipso quo in Parochos eliguntur; qua potestate absque causa priuari ab Episcopis non possunt, quia habent illam ex approbatione iuris alicui Sacerdotes tam potestatem habent ex Episcopi, vel Parochi delegatione. Nam esto quilibet Sacerdos in ordinatione factus sit idoneus minister constituendi corpus Christi mysticum, quod fit baptismi administratione, indiget tamen ad licitum vsum, vt sibi iurisdictione, & regimen Ecclesiae concedatur, aliis iniurius Ecclesiae est, si in illius membrum quemlibet adseribat nullam in Ecclesiam iurisdictionem habens, sicut laicus expendit *Valq. disp. 147. cap. 3. Vnde mortaliter peccat Episcopus, vel Parochus, qui residentem in alia Ecclesia sine licentia Episcopi, vel Parochi illius baptizat, quia aggregat baptizatum Ecclesiae, cuius nullum regimen sibi commissum est, colligiturque ex c. interdictionis. 16. q. 1. & tradit *Aegid. de Coninch. q. 67. art. 5. d. 1. m. 11. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 6. concl. 2. Bonac. disp. 2. de bapt. q. 2. pun. 5. n. 10. Eman. Saa. verb. bapt. n. 6.**

3. Dubium nonnullum est, an religiosi praecipue Societatis Iesu delegata sit a Pontifice facultas baptismum ministrandi. Videtur namque esse, quia Paul. 3. in sua. 3. alias r. bulla Societati concessa anno 1545. qua incipit. *Cum inter cunctas sollicitudines.* inquit facultatem concedimus singulis Societatis, Penitentiae, Eucharistiae, & alia Ecclesiastica sacramenta sine alicuius praedictio ministrandi, Dioecesanorum locorum, rectorum Parochialium, & aliarum Ecclesiarum, aut quorumvis aliorum licentia desuper minimè requisita, &c. Ergo ex vi huius privilegij baptismum, & Extremam-Vinditionem ministrare possunt, alias superfluerent illa verba; Et alia ecclesiastica sacramenta, si praeter Penitentiam, & Eucharistiam nullum aliud valent ministrare.

Pro praedicti dubij explicatione supponendum est baptismum concedi posse in terris Fidelium, vel infidelium. Si in terris fidelium concedatur, certissimum est non posse Religiosos extra causam necessitatis baptismum ministrare, quia esset ministratio cedens in praedictum Episcopi, & Parochi, quibus regimen illius loci commissum est. Neque privilegium in hac parte aliquid operatur, vt satis colligitur ex compend. Priuileg. Soc. ver. sac. & notauit *Suar. t. 4. de Relig. li. 9. de Soc. c. 4. m. 4.* Si vero baptismus in terris infidelium concedendus sit, tunc subdistingendum est, vel ibi sunt Ecclesiae fundatae, vel non. Si Ecclesiae fundatae sint, nequeunt Religiosi non Pastores extra necessitatem baptismum ministrare, videtur enim haec ministratio in Pastorum illius regimini praedictum cedere. Nam esto baptizandus nec ratione sui, nec parentum, quia sunt infideles, Parocho subiectus sit quoad vim coërcitiam, videtur tamen subiectus esse quoad ingressum in Ecclesiam,

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars I. V.

vt scilicet non possit in Ecclesiam ingredi nisi ex licentia Parochi illius regionis. Eo namque ipso, quod Pontifex illius regionis infidelium Episcopum, vel Parochum designauit, vires suas illis commisit admittendi in Ecclesiam infideles. Ergo Religiosi non Parochi admittentes, Parocho, & Episcopo proprio praedictum, vt tanquam securus docet *Suar. dicto lib. 9. cap. 4. n. 8.* Probabile tamen existimat n. 7. iis posse per privilegium praedictum Pauli 3. baptismum ministrari, quia cum baptizandus eiusque parentes, vt pote infideles proprie non sint subiecti Parocho, & Episcopo illius regionis, privilegium concedens baptismi administrationem sine praedictio, non de hoc praedictio, sed de praedictio proprio, quale est cum baptismus, aliudue sacramentum ministraretur ei, qui vel ratione sui, vel parentum est alteri specialiter subiectus intelligendum est. Verum si Ecclesia fundata non est eo loci, quod baptismus est a Religiosis ministrandus, poterunt Religiosi ex vi praedicti privilegij baptismum ministrare. Quia ministrant sine alterius praedictio. Adde ibi Religiosos mitti, vt Ecclesiam fundent, ergo vt volentes ingredi recipiant, & tradit *Suar. dicto t. 4. de relig. lib. 9. cap. 4. n. 5.*

4. Inferioribus vero Clericis etiam Diaconis nullatenus baptismi administratio ex officio competit, vt desinit *Eugen. 4. in decreto fidei Concil. Florent. post. ultimam sessionem.* ibi, minister huius sacramenti, esto Sacerdos, cui ex officio competit baptizare, tacite innuens aliis a Sacerdote non competere, & docuit *Isidor. lib. 2. de diuini officij. c. 30. de baptismo, & refertur in cap. constat de consecrat. dist. 4.* ibi constat baptismum solis Sacerdotibus esse traditum, eiusque mysterium, neque ipsis diaconis explorare licitum sit absque Episcopis, vel Presbyteris, nisi illis procul absentibus vltima langoris cogat necessitas, quod & laicus fidelibus plerumque permittitur. Idem tradit ad *Gelasio Papa, epist. ad Episcopum Lucaniae, relato in cap. Diaconos. 93. dist. & Clemens Romani lib. 8. constit. Apostolicar. c. 46.* Neque his obstat quod ait *Terullian. lib. de baptismo. cap. 17. num. 114.* dum ait: dandi quidem scilicet baptismum habet ius summus Sacerdos, qui est Episcopus, dein Presbyteri, & Diaconi; non tamen sine Episcopi autoritate propter Ecclesiae honorem, & Hieronymum in dialogo contra Luciferian. num. 20. inquit, sine Chrismate, & Episcopi iussione, neque presbyteri, neque Diaconi ius habent baptizandi. His namque verbis solum denotatur neque Diaconos, neque presbyteros simplices conferre baptismum posse, nisi intercedente Episcopi facultate. Diuersimodè tamen haec facultas Diaconis concedi potest, ac presbyteris. Nam presbyteris concedi potest haec facultas absque vlla speciali necessitate, quia per ordinationem constituti sunt apri quibus haec potestas concedatur, at Diaconis concedi non potest, nisi deficientibus Sacerdotibus, qui velint, vel possint baptismum ministrare, eo quod non sunt constituti ministri baptismatis, nisi in Presbyterorum defectum, illis tamen deficientibus non solum baptismus priuatus, sed solemniter concedi potest, vt satis colligitur ex Pontificali Romano, vbi Episcopus ad electos in Diaconos, inquit: Diaconum oportet ministrare ad altare, baptizare, & praedicare. Signum ergo est ordinari, vt tanquam Presbyterorum minister, & in illorum defectum baptizet non quidem tantum priuatus, hoc enim etiam laicus competit, sed solemniter, alias nihil speciale Diaconus habet. Et ita sustinet *Caier. q. 67. art. 5. Aegid. ibi. dub. 1. num. 13. & dub. 3. n. 26. Suar. disp. 23. sect. 2. in fine. Valq. disp. 147. c. 4. n. 24. & seqq. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. concl. 4. Bonac. plures referens, disp. 2. qu. 2. pun. 5. n. 3.*

5. Neque ad hanc facultatem Diacono concedendam requiritur extrema necessitas, sed sufficit rationabilis causa, qualis esset, si ob infirmitatem, vel excommunicationem, vel baptizandorum multitudinem, aliudue legitimum impedimentum non possit Sacerdos baptismum conferre. Quia id videtur expostulare officium Diaconi, quod est Sacerdotibus inferuire. Sic *Aegid. Valq. Suar. Laymann. locis allegatis.* Saecula autem speciali commissione probabilis est non posse Diaconum solemniter baptizare etiam in extrema necessitate, quia seclusa commissione non habet maiorem potestatem, quam laicus, vt colligitur ex *cap. Diaconos. 93. dist.* ibi: absque Episcopo, vel Presbytero baptizare non audeant, nisi praedictis Ordinibus forsate longius constitutis necessitas extrema compellat. Alias si solemniter baptizare possent, non vt Presbyterorum minister, sed iure proprio baptizaret, cum tamen Diaconus semper vt Presbyterorum minister se gerere debeat. Sic *Aegid. de Coninch. q. 67. art. 5. dub. 3. Paul. Layman. lib. 5. tract. 2. c. 7. q. 1. concl. 5. Suar. disp. 31. sect. 4. vers. ultimo dicendum.* Aliis vero Clericis inferioribus nullatenus solemniter baptismus committi potest, nisi a Pontifice summo in iure Ecclesiastico dispensante, vt docent omnes Doctores teste *Aegid. de Coninch. dub. 3. n. 24. Suar. disp. 23. sect. 2.* Neque etiam priuatus baptismus illis committi potest praesente Sacerdote, vel Diacono, qui velint, & possint ministrare, quia non sunt ministri constituti, nisi in Sacerdotibus, vel Diaconis defectum.

6. Pro superioribus est aduertendum primò graue esse peccatum Sacerdotis, qui extra mortis periculum baptismum sine solemnitate, & ritibus Ecclesie ministrat, quia textus in *Clement. unica de baptismo* id rigidè præcipit. Sic aliis relatis tradit Valq. *disp. 147. cap. 5. num. 10.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. qu. 1. concl. 2.* Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. nu. 3.* Quod à fortiori procedit, si alij Clerici inferiores, & laici extra mortis periculum baptismum ministrant, quia solum eo periculo posito, & Sacerdote deficiente concessa illis est baptismi ministratio, sicuti latius probat Valq. *dicta disp. 147. c. 5.*

7. Hinc constat nullum Sacerdotem, Clericum vel laicum extra mortis periculum ministrare posse baptismum domi, quia est contra solemnitatem, & ritum ab Ecclesia obseruatum. Solum excipiuntur filij, seu nepotes (vt tradit Glossa *stam* alleganda) regis, & principis, qui seruatis aliis solemnitatibus domi baptizari poterunt, vt habetur expressè *Clement. unica de baptismo*, & ibi Glossa *verbo liberi*, & notauit Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. nu. 3.* Eman. Saà *verbo baptismi. num. 11.*

8. Secundo aduerte neminem alium à Sacerdote, vel Diacono ex commissione Sacerdotis ministrare baptismum solemniter posse, quia usurpant alienum officium sibi non competens, ob cuius usurpationem Clerico imposita est irregularitas, sic pluribus firmat Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 3.* Valq. *disp. 147. c. 5. nu. 33.* Egid. de Coninch. *qu. 67. art. 5. dub. 3. n. 24.* affirmans esse omnium. Paul. Laymann. *lib. 5. tract. 2. cap. 7. quest. 1. concl. 2. c. 3.*

9. Tertio aduerte stante extrema necessitate hunc ordinem seruandum esse in baptismi ministratioe, vt minus dignus digniori cedat, Sacerdoti cedat Diaconus, Diacono Subdiaconus, Subdiacono alij Clerici inferiores, & Clericis laicus, & viro femina, nisi in ministrando baptismate expeditior existat & baptizato non baptizatus, & laico non excommunicato, Clericus, imò Sacerdos nominatim excommunicatus. Sic cum D. Th. *q. 67. art. 4.* communique sententia docent Egid. de Coninch. *dub. 2.* Suar. *disp. 23. sect. 2.* & *disp. 31. sect. 4.* Valq. *disp. 147. cap. 5. disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 31.*

10. Solum est dubium, an supradicti ordinis inuersio in baptismo priuato sit peccatum mortale? Negat Sotus, *disp. 4. qu. unica. art. 2.* indicans solum esse culpam venialem. Moueri potuit, quia eo casu omnibus data est potestas à Christo Domino baptismum ministrandi. Quod verò dignior minus digno sit præferendus, nullibi constat præceptum esse. Ergo solum ex quadam decencia, & honestate id præstandum est: non igitur erit mortale illius omisio. Cæterum communis sententia docet peccatum mortale esse, si præsentem Sacerdote, nec renuente baptismum inferior Clericus, vel laicus ministrat, quia sacramento irrogatur iniuria, si conferatur à laico, cum possit à ministro ad id minus deputato, & conferato conferri. Neque consensus Sacerdotis hanc iniuriam impedire potest, cum sita sit in usurpatione officij, & ministerij contra Christi voluntatem, & sacramenti reuerentiam, Sic vt certum tradunt Valq. *alio relatis, disput. 147. cap. 5. à n. 33.* Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. secunda, & seqq.* Bonac. *disp. 2. q. 2. pun. 5. nu. 11.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. circa finem. E. id. de Coninch. questione 67. artic. 5. dub. 2. numero 18.*

11. At si præsentem Clerico laicus ministrat, & præsentem viro erudito femina, plures Doctores censent solum esse culpam venialem, quia non omittitur minister ad id minus deputatus. Sic docent Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. vnde tertio.* Bonac. Laymann. Egid. de Coninch. supra Eman. Saà *verbo baptismi. num. 7.* Cæterum probabilius censo cum Valq. supra vel nullam esse culpam, vel esse mortalem. Etenim negari non potest sacramenti administrationem grauem materiam esse, si igitur diuino præcepto mandatum est laico, ne præsentem Clerico ministrat, & femina præsentem viro, & pagano præsentem fideli, sine dubio graue peccatum committent, si hoc præceptum transgrediantur. Quod si diuino præcepto id mandatum non est, sed potius à Christo Domino æqua est omnibus data facultas, in extremo vitæ baptismum absente Sacerdote ministrandi (vt probabilis apparet,) nullum erit peccatum, si minus dignus digniori se præferat, quia in administratione non est minus dignus, sed æqualis. Præceptum autem Ecclesiasticum huius ordinis seruandi nullum inuenitur. Ergo nullum erit peccatum huius ordinis transgressio.

12. Ab hac doctrina excipiuntur aliqui paganum, vel hæreticum ministrantem baptismum præsentem fideli Catholico, dicuntque peccare mortali ter in tali administratione ob irreuerentiam sacramento factam. Sic Valq. *dicta disput. 147. cap. 5. circa finem.* Suar. *disp. 31. sect. 4. §. sed obicitur.* Egid. de Coninch. *quest. 67. art. 5. dub. 2. circa finem.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 7. q. 1. in fine.* Et quidem de hæretico cum sit excommunicatus, certum est ratione excommunicationis, si administrationi, quæ per alium fieri potest, se ingerat. At de pagano non est ita certum, cum nullum adit speciale præ-

ceptum, quo obligetur abstinere à baptismi administratione in periculo mortis. Catholico præsentem. Credo tamen vix exculari posse à mortali, qui relicto fideli paganum ad sacramenti administrationem inuitaret, vt rectè notarunt Suar. & Egid. supra, tum ob scandalum fidelibus datum, tum ob periculum, quod credi potest adesse ministraturum baptismum cum errore in fide, & praua intentione.

13. Secundo excipiunt baptismum, quem laicus, vel Clericus inferior ministraret in extremo vitæ periculo præsentem Diacono, & potente, nec renuente concedere, quia Diaconus est specialiter consecratus ad baptismi ministratioem Sacerdote deficiente, sicuti constat ex verbis, quæ profertur in eius ordinatione, & ex Gelasio Papa in *cap. Diaconos. 93. dist.* At ob hanc causam, si laicus, vel Clericus omisso Sacerdote sacramentum ministraret, peccaret mortaliter, sicuti ex communi sententia probatum reliquimus. Ergo etiam peccare debet, si ministrat omisso Diacono. Et sustinet Egid. de Coninch. *quest. 67. art. 5. dub. 2. conclus. 3.* & indicat Suar. *disp. 23. sect. 2. in fine.* Et placet mihi exceptio hæc, tametsi contrarium doceat expressè Suar. *disp. 31. sect. 4. vers. inde tertio.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. c. 7. qu. 1. vers. arbitratur*, ea consideratione moti, quia Diaconus ex officio ad hoc ministerium deputatus non est, siquidem solum ex commissione solemniter baptizare potest, & seculæ commissione priuatum. Sed hæc ratio non urget, esto ex officio, & quasi iure ordinatio Diacono baptismi ministrati commissio non sit, est tamen illi commissio iure extraordinario, stante scilicet aliqua causa rationabili, ob quam Sacerdos commode non possit baptismum ministrare. Quapropter iure diuino est consecratus baptismi minister non ordinarius, sed extraordinarius, tum ad baptismum solemniter faciendum ex commissione, tum ad baptismum priuatum concedendum absentibus Presbyteris in extrema necessitate. Et licet aliis Clericis inferioribus ea occasione baptismum permittitur, ad Diacono iure diuino conceditur, & ad illius ministratioem consecratur, ac proinde illius omisio, sicuti omisio Sacerdotis peccatum mortale inducit.

14. Superest inquirendum, an vnus baptismi plures ministri esse possint? Sed hæc quæstio puncti. §. satisfecimus, affirmans vnus baptismi plures ministros esse posse, si absolute, & nulla inter se constituta dependentia baptizandum abluant, & formam proferant, eamque perficiant, eodem puncto, & instanti: quia eo casu non se inuicem impediunt, sed potius coadiuant, sicuti cum due cause totales ad eundem effectum concurrerent, quarum vna deficiente alia effectum produceret. Secus vero si intentionem haberent inter se dependentem, eo quod vnusquisque noller abluentionem, & formam prolationem à se factam effectum habere, nisi simul alterius ablutio, & formæ prolatio effectum habeat: quia ea intentio obstat Ecclesie institutioni per Ecclesiam declaratæ. Etenim Christus Dominus sic baptismum instituit, vt vnus ministri ablutio, & formæ prolatio sufficiens sit ad illius constitutionem. Si ergo velles baptismum ex tua, & alterius ablutioe, & formæ prolatione confici, manifestè institutioni Christi repugnaret, & grauissimum peccatum committeres. Quinimo velle simul cum alio concurrere in ministratioe baptismi etiam intentione independenti graue peccatum est, quia est contra vsum, & consuetudinem Ecclesie, & periculo manifesto expositum nihil efficiendi, sicuti nihil sit, si post locij abluentionem & formæ prolationem tuam perficis. Neque obstat plures Sacerdotes, cum ordinantur ad conferendum simul cum Episcopo concurrere. Quia id factum est ab Ecclesia, vt indicaret venerabile Eucharistiæ sacramentum esse per modum conuiuij, in quo plures concurrunt, institutum. Nulla autem specialis causa est, ob quam permittat plures ad vnum baptismum concurrere. Sic sustinent Doctores communiter cum D. Thom. *q. 67. art. 6. teste* Valq. *disp. 148. per totam.* Egid. de Coninch. *dub. 1.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 7. q. 1. Suar. disp. 23. sect. 3.*

15. Secundo inquires, an plures simul baptizare posses? Cui quæstio etiam supradictio puncti. §. satisfecit affirmans te posse simul plures baptizare, si plures abluas, & formam omnes comprehendentem proferas, sicuti si plures abluendo dices: Ego vos baptizo: quia ablutio non est vnica, sed multiplex iuxta multipliciter subiectorum, qui abluuntur; forma vero esto videatur physice vna moraliter, multiplex est, quia eundem sensum præstat ea forma. Ego vos baptizo, super plures prolata, ac si super singulos dices: Ego te, baptizo, ideoque non vnum sacramentum, sed plura ibi conficiuntur, vt bene probat Valq. *disp. 148. cap. 7. n. 11.* Egid. *qu. 67. art. 6. dub. 2. conclus. 3.* Bonac. *disp. 2. quest. 2. pun. 4. num. 22.* Nunquam tamen extra grauissimam necessitatem, licitum est hoc modo baptismum ministrare. Et licet Sotus in *4. dist. 4. quest. unica art. 4. §. secundo arguitur*, censent solum esse peccatum veniale nulla necessitate intercedente sic baptizare, cui fauet Valent. *q. 7. pun. 2. Reginald. cap. 30. n. 46.*

h. 46. At verius cenſeo peccatum graue eſſe, quia eſt contra ritum, quem communiter Eccleſia ſeruat in baptiſmi adminiſtratione. Sic Aegid. de Coninch. q. 67. art. 6. dub. 2. Valq. alii ſi relatiſ. diſp. 148. c. 7. n. 50.

18. Tertio inquiret, qualiter abluſionem cum prolotione forae coniungere debeas, vt ritè baptiſmum miniſtres? Reſpondeo ſic debere coniungere, vt forma prolotione abluſionem ſignificet. Significare autem eam potes ſive ante, ſive poſt formam prolotionem, abluſionem facias, ſi vna alteri immediate ſuccedat. Vt pluribus exemplis declarat Sotus in 4. diſt. 3. q. vnica art. 8. & ex illo. Valq. diſp. 148. cap. 7. Henric. lib. 1. cap. 9. num. 10. Paul. Laymann. lib. 5. ſum. tract. 2. cap. 7. q. 3.

PUNCTVM X.

De effectibus Baptiſmi.

1. Triplex eſt effectus Baptiſmi.
2. Baptiſmus ex ſe conferit gratiam peccati originalis, & actualium remiſſiuam.
3. Eſt equalis hac gratia in paruulis, in adultis abundantior, ſi abundantiori diſpoſitione ſe preparet.
4. Remittit baptiſmus poenam omnem pro peccatis debitam.
5. Non tollit poenaliſates.
6. Imprimi characterem.
7. Suſcipienti baptiſmum ſolent ſpeciales gratia concedi.

1. Tres ſunt præcipue effectus Baptiſmi. Primus eſt gratia habitualis remiſſiua peccati originalis, & actualis, ſi forte ante ipſum baptiſmum commiſſum ſit. Secundus eſt remiſſio totius poenæ tam æternæ, quàm temporalis debitæ pro peccato. Tertius eſt character indelebilis, quo baptizatus incapax redditur denud baptiſmum ſuſcipiendi.

2. Circa primum effectum fide certum eſt baptiſmum non ponenti obicem conferre gratiam peccati originalis, & quorumlibet actualium remiſſiuam. Nam eſto olim non fuerit hæc veritas declarata, ſed in vtramque partem agitabatur quaſtio, vt conſtat ex Innocent. 3. in cap. maiores. §. 1. in fine de baptiſmo, & ex Clement. 5. in concil. Vienn. Clement. vnica de ſumma Trinit. & ſide Cathol. §. ad hoc baptiſma. At poſt Concilium Florent. & maxime Trident. iam non dubitare licet. Nam Eugen. 4. in concil. Florent. decreto de Armenis. generaliter definit ſacramenta nouæ legis gratiam cauſare ex opere operato. Trident. verò idem definit. ſeſſ. 7. de ſacr. in genere. can. 6. & ſeſſ. 6. can. 7. loquens de iuſtificatione quæ fit per baptiſmum, & poenitentiaſ ſacramentum, inquit: In ipſa iuſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul inſuſa accipit homo per Ieſum Chriſtum, cui inferitur, fides, ſpem, & charitatem, &c. At gratia, & charitas eſſe non poteſt cum peccatis. Ergo in baptiſmo inſunditur gratia omnium peccatorum remiſſiua. Sed ſpecialiter id ipſum declarauit Trident. ſeſſ. 5. in decreto de peccato origin. §. 5. dicens. Si quis per Ieſum Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in baptiſmo conferitur reatur peccati originalis remitti negat, anathema ſit. Et ſtatim ſubiungit Concil. In renatis nihil odit Deus, quia nihil eſt damnationis iis, qui verè conſeſpulti ſunt cum Chriſto per baptiſma in mortem. Eſt ergo illa gratia, quæ per baptiſmum conferitur non ſolum remiſſiua originalis peccati, ſed cuiuſlibet actualis, ſi forte exiſtat. Aliàs aliquid eſſet in renatis damnationis, quod Deus odio haberet. Adde per baptiſmum inſundi gratiam non ſolum peccati originalis, & actualis mortalis remiſſiuam, ſed etiam cuiuſlibet venialis, cuius baptizatus complacentiam non habet. Sicuti ex eod. loco concilij colligitur, quatenus aſſerit baptizatos veterem hominem exire, & inducere nouum, qui ſecundum Deum creatus eſt, efficique innocentes, immaculatos, puros, innoxios, ac Deo dilectos, hæredes Dei, & cohæredes Chriſti, ita vt nihil priuſ eos ab ingreſſu cæli remoretur. Si autem gratia, quæ per baptiſmum inſunditur peccata venialia baptizatorum non remitteret, non ita puri, innoxij, & immaculati redderentur, quin ab ingreſſu Eccleſiæ retardarentur. Deinde ſeſſ. 14. cap. 1. inquit concilium. Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam in baptiſmo ipſius beneficio, & gratia ſuſcepam conſtanter uenerentur, non fuiſſet opus aliud ab ipſo baptiſmo ſacramentum ad remiſſionem peccatorum eſſe inſtitutum. Supponit ergo concilium peccata etiam venialia per baptiſmi gratiam remitti, aliàs opus eſſet ſacramento alio ad illorum remiſſionem. Notanter dixi inſundi gratiam in baptiſmo peccatorum quorumlibet remiſſiuam, non remittentem actu, quia contingere poteſt adultum ſuſcipientem baptiſma eſſe ita diſpoſitum contritione, ſeu dilectione Dei ſuper omnia, vt ei ſint peccata remiſſa. Quo caſu gratia per baptiſmum inſuſa non remittit peccata, quia ea remiſſa inuenit, eſt tamen de ſe omnium peccatorum remiſſiua.

3. Hæc gratia, quæ per baptiſmum paruulis, ſeu rationis

vtu carentibus inſunditur, æqualis omniſibus eſt, quia tam ex parte ſacramenti, quàm ex parte ſuſcipientium nulla eſt diuerſitas, in adultis verò pro digniori diſpoſitione, quæ ſe ad ſuſcipiendum baptiſmum præparant, abundantior gratia conferitur, vt latius dixi tract. præced. pun. 8. n. 3.

4. Secundus effectus baptiſmi eſt remiſſio totius poenæ æternæ, & temporalis debitæ pro peccatis, colligitur manifeſtè ex illo loco Trident. ſeſſ. 5. §. 5. de peccato origin. Siquidem inquit Concilium, baptizatos ita hæredes Dei, & cohæredes Chriſti per baptiſmum effici, vt nihil priuſ eos ab ingreſſu cæli remoretur. At ſi baptiſmus omnem poenam debitam pro peccatis non remitteret, aliquid eſſet quod baptizatum ab ingreſſu Eccleſiæ remoretur, Exprefſius docuit ſeſſ. 6. cap. 14. dicens: in iuſtificatione, quàm lapſi poſt baptiſmum obtinent ſæpè remanere obligationem ſoluendi aliquam poenam pro peccatis debitam, quia vt ſacræ literæ docent, non rota ſemper, vt in baptiſmo ſit, dimittitur. Et Concil. Florent. diſto decreto de Armenis inquit: Huius ſacramenti effectus eſt remiſſio omnis culpæ originalis, & actualis, omnis quoque poenæ, quæ pro ipſa culpa debetur, propterea baptizatis, nulla pro peccatis præteritis iniungenda eſt ſatiſfactio. Ratio ſumitur ex Chriſti inſtitutione, congruentia ex ſimilitudine, quàm habet baptiſmus cum Chriſti morte, iuxta illud ad Roman. 6. n. 4. Quicumque baptizati ſumus in Chriſto Ieſu, in morte ipſius baptizati ſumus. Conſeſpulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in mortem, ſed Chriſtus Dominus ſua morte perfectè vicit peccatum. Ergo baptiſmus, qui morti Chriſti aſſimilatur, peccatum baptizati poenæ vincit. Ergo non ſolum ſecundum culpam, ſed etiam ſecundum poenam illud delet. Et ita tradit D. Tho. ab omnibus receptus. q. 68. art. 5. & q. 69. art. 2.

5. Poenaliſates autem, quæ ex peccato originali conſequentur, qualis eſt infirmitas, mors, concupiſcentia ſeu rebellio carnis contra Spiritum, baptiſmo in hac vita teſte experientia non tolluntur, quia nec ſunt peccata, neque poenæ propriæ peccatorum, ſiquidem in ſtatu puræ naturæ contingunt. Et inſuper ad patientiaſ exercitacionem, & virtutum augmentum non leuiter conducunt. Vide D. Thom. q. 69. art. 3.

6. Tertius effectus baptiſmi eſt character, quo baptizatus redditur incapax denud baptiſmum ſuſcipiendi, ſicuti docuit Concil. Florent. decreto de Armenis, & Trident. ſeſſ. 7. de baptiſmo ideòque in Symbolo Nicæno, fatemur vnum baptiſmum in remiſſionem peccatorum. Congruentia huius inſtitutionis deſamitur ex eo quod baptiſmus ſit quædam ſpirituſ reſtorationis, cum autem nemo vix naſci poſſit, decuit nec bis poſſe renacſi. Cum autem ſæpè contingat ſuſcepto baptiſmo baptizatum Chriſto non renacſi, eo quod indebitè baptiſmum ſuſceperit. Non obinde baptiſmus iterandus eſt, quia valor baptiſmi, & characteris, inſuſio non pendet ex praua ſuſcipientis diſpoſitione ad gratiam, & characterem per baptiſmum obtinendam. Sublata autem hac praua diſpoſitione ex vi baptiſmi priuſ ſuſcepti baptizatus renacſitur. Sed qualiter hæc omnia contingant explicui tract. præced. pun. 9. 10. & 11.

7. Præterea ſuſcipientibus baptiſmum ſolent aliquando concedi ſpeciales gratia, & beneficia, vt miraculoſa ſanitas, ſicuti Conſtantino Imperatori conceſſa fuit. At hi non ſunt effectus annexi ex diuina promiſſione baptiſmo: aliàs omnibus ritè baptiſmum ſuſcipientibus concederentur. Sed ſunt effectus ex diuina liberalitate obſingularitatem aliquem finem à diuina prouidentia præordinatum.

PUNCTVM XI.

De Patriniſ in Baptiſmo adhibendis.

§. I.

Quod ſit patriniſ munus, & obligatio, & qui in patriniſ designari poſſint.

1. Eſt obligatio ſub graui culpa in baptiſmo ſolemni adhibendi patriniſ.
2. Obligatus eſt patriniſ baptizatum inſtruere fide, & bonis moribus, ſi indigeat.
3. Quilibet baptizatus rationis compoſ patriniſ eſſe poteſt.
4. Excipiuntur monachi, & qui ſub monachi nomine comprehenduntur.
5. Monachus validè patriniſ eſſe poteſt.
6. Excipiuntur poenitentes publici.
7. Tertio excipiuntur hæretici.
8. An poſſit hæreticum in patriniſ admittere, cum Catholico in comode reperire nequit? Aſſeruit Layman.
9. Qualiter ſupradicta ſententia approbanda ſit.
10. An poſſit eſſe patriniſ baptiſmi ritus hæretico collati, tametsi ſub forma, & materia ab Eccleſia præſcriptis.

1. Obligationem eſſe in baptiſmo ſolemni adhibendam aliquam perſonam præter baptizantem, qui baptizaturum

tum leuet de sacro fonte, & illum sub sui tutelam, & fidem suscipiat doctrina, & bonis moribus instruendum, antiquissima Ecclesie consuetudine stabilita est, ut constat ex Tertulliano *lib. de baptismo cap. 3. & 18.* & ex Dionysio *cap. 1. de Ecclesiast. Hierarchia,* & ex August. *epist. 21. & lib. 1. de peccator. meritis. c. 34. & serm. 163. de tempore. & serm. 215. & alibi sapē,* & supponitur. *c. vos autem. cap. non plures. cap. in catechismo, de consecrat. dist. 4. & toto tit. de cognat. Spirit. & cap. quamvis eodem tit. in. 6. & à Trident. sess. 24. cap. 2. de reformat.* Qua obligatione præcipue astringitur parochus baptizans, ipse enim (ut inquit Trident.) inquirere diligenter debet, qui sit à parentibus, seu tutoribus baptizandi designatus, ut baptizatum leuet de sacro fonte, neque ad baptismum procedere debet, quousque hic designatus sit. Ratio huius institutionis optime tradidit D. Thom. *q. 67. art. 7. ex similitudine,* quam habet baptismus cum carnali generatione: nam sicut paruulus nuper natus indiget nutrice, & pedagogo, sic spiritualiter natus per baptismum indiget aliquo, qui fungatur vice nutricis, & pedagogi informando, & instruendo cum quasi nouitium in fide de his, quæ pertinent ad fidem, & vitam Christianam. Non enim qui paruulo baptismum ministrat, & spiritualiter gignit, potest semper hoc munus per seipsum obire eaque de causa deuit alium designari, qui simul hanc obligationem susciperet. Ad declarandam ergo hanc obligationem variis nominibus Patres, & doctores hoc munus obeuntem appellarunt. Nam D. Thom. quem reliqui scholastici sequuntur, pedagogum nominavit, quia puerum instituere debet in fide, cuiusque vestigia dirigere. Neque ab hac appellatione longè fuit August. *epist. 23. ad Bonifacium.* appellans cum fidei doctorem, quia docere debet baptizatum fidem, quam in baptismo professus est. Alij Patres cum ipso Augustino vocant supradictum susceptorum, quia de manu baptizantis baptismum suscipit erudendum. Sic August. *relatus in cap. vos ante omnia de consecrat. dist. 4. & specialiter Cõcilium Colonie.* sub Paulo. *3. p. 7. cap. 4. & Concilium Augustinianum. c. 16. & alibi.* Alij vt Dionys. *Arcopag. lib. 2. de Ecclesiast. Hierarch. & August. serm. 106. 163. & 215.* fideiuflorem appellarunt. Tertullian. *lib. de baptismo cap. 18.* sponsorem, quia leuando baptismum de sacro fonte tacite fidei iubet, & respondere illius curam habiturum. Denique appellatur communiter Comparer, seu patrinus, vt fecit Hyginus Pontifex *relatus in c. in catechismo de consecrat. dist. 4. & August. serm. 106.* quia simul cum baptizante spiritualis pater est baptizati, illumque in fide gignit.

2. Ex supradictis manifestè constat susceptorum, fideiuflorem, sponsorem, seu patrinum absolute obligationem esse sub graui culpa baptismum in fide, & doctrina Christiana instruere, alias muneri, quod suscipit, non satisfaciet, colligiturque ex *cap. vos ante omnia de consecrat. dist. 4. cap. ita diligere. 30. q. 1. & expressè ex Leone. 3. in Concil. Moguntiaco cap. 47. ibi. Deinde præcipimus, ut vnusquisque compater, vel proximi spirituales Filios suos Catholicos instruant,* traditque D. Thom. receptus ab omnibus. *q. 67. art. 8.* Huic tamen obligationi plenè satisfacies, si baptizatum semel in fide, & doctrina Christiana instituas, tamen postea comperias oblitum esse, quia non est credendum hanc obligationem toto vitæ decursu durare, sed tempore quo baptizatus rudis existit, & quasi paruulus pedagogo indiget. Sic *Ægid. de Coninch. q. 67. art. 8. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. vlt. n. 1.* Verum ab hac obligatione docendi puerum excusaris, si probabiliter credis illum à suis parentibus, magistris, vel dominis diligenter esse erudendum, quia hoc præceptum veritate affirmatiuum solum te astringere potest, dum baptizatus tua cura, & instructione indiget. Quocirca raro hac obligatione tenentur patrinus in regionibus fidelium, quia vis præsumere possunt baptismum non esse à parentibus, seu tutoribus, vel magistris sufficienter instruendum. Secus vero est in regionibus infidelium, vel hæreticorum, & maxime si parentes illius infideles, seu hæretici existant. Sic D. Thom. *q. 67. art. 8. Suar. & Ægid. de Coninch. ibi & Laymann. supra Valent. 4. dist. 4. q. 2. p. 3. Eman. Saa edit. Romana; verbo baptisimus. n. 15.*

3. Quilibet baptizatus rationis compos, siue vitæ, siue femina sit patrinus, seu susceptor esse potest. Primò debet esse baptizatus, quia aliàs ineptus censetur ad instruendum in fide qui fidem in baptismo non suscipit, sicuti habetur in Concil. Moguntien. *capit. 47. relato in cap. in baptismo de consecrat. dist. 4.* Secundo debet esse rationis compos, aliàs fide iubere, neque spondere pro baptizato poterit, neque munus instructoris suscipere, & illius obligationi satisfacere, eaque de causa in Concil. Parisien. *lib. 1. cap. 54.* dicitur huiusmodi patronos debere & vim tanti Sacramenti, & quid pro alijs sponderint intelligere. Nullibi tamen habetur certam ætatem requisitam esse: sic ex communi sententia tradit Nauarr. *lib. 4. cons. 1. art. 2. de cognat. spirituali & cons. 5. aliàs 4. eodem titulo.* Henric. *in sum. lib. 12. c. 1. n. 2. Sanch. lib. 7. de matr. dist. 61. num. 3. & 4. Basil. Ponce, lib. 7. de matr. sup. 37. num. 5. in fine.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap.*

9. num. 2. Dixi siue vir, siue femina, quia esto dedecet præcipue in baptismo adutorum viri baptizati feminum susceptorum esse. Nam tamen id est specialiter prohibitum, ut satis colligitur ex *cap. vos ante. cap. non plures de consecrat. dist. 4. & cap. quod autem. 30. q. 4. & cap. quamuis de cognat. spirit. in 6. & ex Trident. sess. 24. cap. 2. de reformat. & tradit Suar. q. 67. art. 7. circa finem. Basil. Ponce, lib. 7. de matr. cap. 37. n. 3.*

4. Ab hac generali regula excipiuntur monachi, quibus munus susceptoris interdictum est, eo quod non deceat eos cum parentibus baptizati cognationem spirituales contrahere, & familiaritatem habere. *cap. non licet. el. 1. cap. monachi de consecrat. dist. 4. cap. peruenit. el. 1. 18. q. 2.* Quod si obicitur monachos baptizare, & cognationem spirituales ex collato baptismum contrahere. *cap. doctos, 16. q. 1. & cap. omnes. 30. q. 1. & tradit Gloss. dicto. cap. non licet, & cap. peruenit & ibi Turrecem.* Respondeo hanc cognationem esse baptismum collato permitti: tum quia baptismi ministratio magis est necessaria, tum quia minor est familiaritas, que ex collatione baptismi, quam quæ ex susceptione baptismi nascitur. Sed non caret difficultate, an sub uo mine monachi omnes religiosi tam mendicantes, quam canonici regulares veniant, ita vt à supradicto munere sint exclusi? Affirmat Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 9. num. 3.* eo quod si dedecet religiosos claustra habitantes familiaritatem habere præcipue cum feminis, ac dedecet monachos, que fuit ratio, ob quam munus susceptoris monachis interdictum. Contrarium vobis existimo cum *Ægid. de Coninch. 3. p. q. 67. art. 7. n. 56.* Quia esto eadem ratio prohibitionis procedat in religiosis mendicantibus, & canonicis regulariibus, ac in monachis, inde solum inferitur posse prohibitionem ad omnes extendi, non tamen de facto extensam esse. Non enim sub nomine Monachorum veniunt mendicantes, & canonici regulares in decreto prohibitionis, odio, & correctorio. Neque item eadem ratio adqueat in mendicantibus, canonicis regulariibus, ac in monachis procedit: nam monachis magis indecens est familiaritatem habere cum parentibus baptizati, eo quod sibi soli vinent à secularium conuersatione, & communicatione separati. At mendicantes, canonicique regulares passim cum secularibus communicant; ob quam causam monachi facti Episcopi, tamen non desinant esse religiosi, à munere susceptoris non excluduntur, quia in eo statu constituti, non sibi tantum viuunt, sed aliis, ideoque non dedecet compaternitatem tum baptizando, tum leuando contrahere, vt docent Glossa *cap. statutum verbo absoluit. 18. quæst. 1. Cardinal. Turrecem. Gregor. Lopez, & alij, quos refert, & sequitur Sanch. lib. 7. de matr. dist. 60. num. 21. & lib. 6. moral. cap. 6. num. 24. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 9. num. 3. vers. sed contrarium, in fine.*

5. Si vero contingat monachum, vel ex ignorantia, vel malitia susceptorum in baptismum constitui, validè hoc munus susceptoris suscipit, veramque cognationem spirituales contrahit. Nam esto in supradicto *cap. non licet. cap. peruenit, & alij relatis* seuerè monachis dictum munus susceptoris interdicatur; nullum est tamen verbum, quo factum irritetur, sicuti docent pluribus relatis Sanch. *lib. 7. de matr. dist. 60. n. 21. Posseni. de officio Curati. cap. 6. n. 27. vers. secundo, Barbosa 2. p. de potest. epist. alleg. 30. num. 36.* tamen contrarium censet Basil. Ponce *lib. 7. de matr. cap. 37. num. 15.*

6. Secundo excipiuntur penitentes publici, & moribus infames, donec peracta penitentia reconcilientur ex concil. Parient. *1. lib. 1. c. 54.* quia non censentur ab Ecclesia idonei ad munus susceptoris exequendum; si tamen de facto defingentur, munus susceptoris validè suscipiunt, & cognationem contrahunt, quia in dicto concilio non irritatur factum, esto prohibeatur. Sic Barbosa. Paul. Laymann, aduersus Basil. Ponce *supra.*

7. Tertio excipiuntur à munere susceptoris hæretici & merito, quia illis vitæ à veritate deuantibus fidere Ecclesia non potest ritè baptismum fore instructuros. Sic Suar. *q. 67. art. 7. in comment. Ægid. de Coninch. ibi. Barbosa. alleg. 30. num. 37. & alij communiter.* Si tamen de facto defingentur, valida est designatio, vt ex omnium sententia tradit Sanch. *lib. 7. de matr. dist. 60. n. 2.*

8. Dubium tamen est, an possit hæreticum in patrinum admittere, quando Catholicus commodè reperiri non potest, vt contingit in regionibus heresi infectis, in quibus ob hæreticorum multitudinem vix inuenies patrinum Catholicum, qui baptismum leuet de sacro fonte. Ergo eo casu hæreticum vocare potes, ne baptismum solemnè ea cætemonia grauitè ab Ecclesia præscripta deficiat. Et vrgetur casus, si in aliqua parochia expulso Ministro hæretico Sacerdos Catholicus præficiatur, cum parentes hæretici filium baptizandum offerunt, designato patrinum hæretico, dictus Sacerdos admittit patrinum hæreticum poterit, ne parentes offendantur, neque filium Ministro hæretico baptizandum deserant omisso Sacerdote Catholico. Neque obstat hæreticum patrinum ineptum esse ad instruendum baptismum in fide Catholica, ac proinde ad sponsonem huius institutionis faciendam

faciendam : quam ipso facto patrinus præstat, cum baptizatum leuat de sacro fonte. Nam esto regulariter ineptus sit, non tamen est simpliciter incapax. Tum quia potest ad fidem conuerti, cum opus fuerit baptizatum instruere. Tum quia esto in hæresi perleueret, si dem Catholicam docere poterit, si cui potest peccator persuadere virtutem, et si a virtute ipse alienus sit. Ergo potest patrinus hæreticus leuando baptizatum de sacro fonte legitimam instructionem promittere. Quod maxime verum habet, si Sacerdos (vt debet) moneat parentes, & patrinum de obligatione instruendi baptizatum in fide Catholica per baptismum suscepra: sic praxi esse receptum à viris piis. & doctis in Germania testatur Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 9. quæst. 3. in fine.

9. Ego verò supradictam proximi approbarem, si Sacerdos timeret probabiliter parentes baptizati grauius esse offendendos ob patrinum hæreticum repulsum, vel timeret delaturos esse filium Ministro hæretico baptizandum. Quia eo casu Sacerdos minus malum permittit, vt grauiora cuitur. Verum si absque graui offensione parentum potest Sacerdos Catholicus baptismum expulso patrinus hæretico ministrare, nullo tamen adhibito patrinus, quia Catholicum adhibere non potest, crederem potius debere ministrare baptismum absque patrinus quam patrinum hæreticum admittere. Quia præceptum Ecclesiæ de patrinus adhibendo procedit, si patrinus apertus, & idoneus reperiri potest, qualis non est hæreticus, cum sit ab Ecclesiâ exclusus non tam iure scripto, & à se introducto, quam iure naturali, & diuino, supposita institutione sacre huius ceremoniæ, quæ ad rectam instructionem baptizati ordinatur. Ergo eo casu, quo nullus alius patrinus præter hæreticum reperiri possit, cessat præceptum Ecclesiæ de patrinus adhibendo. Ex alia parte vtget præceptum naturale, & Ecclesiasticum vitandi familiaritatem cum hæreticis, cum commodè potes. Ergo stante necessitate sciendi baptismum, nullo patrinus adhibito, vel adhibito hæretico, potius eligere debes ministrare absque patrinus, quam patrinum hæreticum adhibere: colligitur ex Nauarr. lib. 2. consil. tit. de Constit. union. conf. 1. n. 67. Azor. tract. 1. instit. moral. lib. 8. cap. 11. quæst. 9.

10. E contra dubitabis, an possit esse patrinus baptismi à ministro hæretico secundum ritum hæreticorum ministrari? Ratio dubitandi est, quia videris ministratorum hæreticis assentire, & sponsonem facere de instructione in fide faciendam iuxta voluntatem, & intentionem ministri hæretici baptizantis. Non igitur tibi licet eo casu patrinus esse. Et ita docet Nauarr. c. 7. de locis allegatis, & sic absolute tenendum est. Verum aliquando id licite præstare poteris, videlicet si graue tibi, vel tuæ familiæ damnum imminet eo munere non suscepto. Et insuper declares te eo facto nolle ministracionem hæreticalem approbare, neque iuxta illius ritum sponsonem facere, sed iuxta Ecclesiæ Romanæ morem, solumque ob eius præceptum de patrinus adhibendo seruandum te patrinus munus suscipere. Hac igitur protestatione facta censeri non potes ministracionem hæreticalem approbare, neque sponsonem facere de instructione fidei faciendam iuxta hæreticum ritum. Deinde stante periculo grauis nocumti exularis à cooperatione hæreticis ministracionis, & solum illius permittor existis, præcipue cum occasio sis susceptoris officium assumens, ne hæreticus assumatur. Sic sustinet Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 9. q. 2. n. 6.

§. II.

Quot patrinus designandi sunt, & qualiter se gerere debent.

1. Vnus, vel ad summum duo, vir, & femina debent esse patrinus.
2. Episcopus nequit in hac parte dispensare.
3. Debet patrinus baptismum immediatè de manu baptizantis suscipere.
4. Insuper debet intentionem habere hoc munus subeundi.
5. Si leues filium Petri, credens esse Ioannis, es verus filij Petri patrinus, esto contra plures sentiant.
6. Non est opus verbus, vel factis in catechismo respondere.
7. Debet esse designatus à parentibus, seu ab illis, qui curam, baptizati gerunt.
8. Hanc designationem esse simpliciter necessariam plures affirmant.
9. Probabilis est oppositum.
10. Fit satis obiectioni ex Tridentino desumpta.
11. Cum plures designantur, neque à Parocho repellantur, omnes sunt patrinus.
12. Requiritur baptismum esse solemnem.
13. Proponuntur obiectiones, & dissoluantur.
14. Debet nomine proprio suscipere, seu tenere.
15. Per seipsum, & non per procuratorem debet suscipere secundum plurimum sententiam.

16. Probabilis est oppositum.
17. Dissoluantur opposita fundamenta.

Explicuimus, quibus officium susceptoris competere possit, superest explicandum, an vnus tantum, vel plures futuri sint, & qualiter se gerere debeant, vt veri patrinus constituantur. Circa primum de numero susceptorum stat decisio. Hyginij c. in catechismo & Leonis 1. cap. non plures de consecrat. dist. 4. ne plures, quam vnus susceptor sit. Id ipsum confirmat Metense concilium sub Stephan. 6. can. 3. dicens: Infantem nequaquam duo, vel plures, sed vnus à fonte baptismatis suscipiat, quia in huiusmodi secta Diabolo datur locus, & tanti ministerij reuerentia vilescit. Nam vnus Deus, vnum baptismum, vnus qui à fonte suscipit debet esse pater, vel mater infantis. Postea successu temporis plures adhibiti fuerunt, vt colligitur ex cap. quamuis de cognat. spirituali in 6. sed concilium Moguntinum sub Paulo 3. & nouissime Trident. sess. 24. c. 2. iuxta pristina instituta statuerunt, vt vnus tantum siue vir, siue femina designetur, & ad summum duo, vir & femina, qui baptizatum de baptismum suscipiant, præcipiturque Parocho sub pœna ab ordinario infligenda, ne ad confendum baptismum accedat, quin prius diligenter seiscitetur ab iis, ad quos spectat, patrinorum designatio (qui sunt parentes baptizandi) vel Parocho in eorum defectu, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant, & eum, vel eos tantum ad suscipiendum admittat, & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusari valeant. Quod si alij vltra designatos baptismum tetigerint, cognationem spirituales nullo pacto contrahunt. Ex quibus verbis manifestè constat nec posse parentes plures feminas, aut plures viros in patrinus designare, nec Parochum eos admittere, sed necessariò designandus est, & admittendus vnus tantum vir, aut femina, vel ad summum duo, vir, & femina. Quod si secus actum fuerit, credo graue esse peccatum, eo quod saltem sub opinione multiplicentur cognationes spirituales, & matrimonij impedimenta, & susceptorum incertitudo, quæ summo perè concilium vitare intendit. Neque obstat iure antiquo spectato solum culpam venialem esse plures patrinus admittere, vt pluribus firmat Sanch. lib. 7. de matr. disp. 57. n. 1. vt inde inferas Trident. renouans supradictam prohibitionem solum culpam venialem inducere. Nam illam prohibitionem renouat grauiori præcepto, vt satis colligitur ex eo quod Parocho admittentem plures puniendum Ordinario subiciat, quod ob leuem culpam non præcipere. Et ita esse peccatum mortale sustinet vt probabilis. Egid. de Coninch. q. 67. ar. 7. in fine. Barbosa plures referens 2. p. de poss. Episc. alleg. 30. n. 44. Basil. Ponce de matr. lib. 7. cap. 39. n. 12. tametsi contrarium censet Sanch. lib. 7. de matr. disp. 57. n. 7. cum Ludou. Lopez 2. p. instr. cap. 51. col. 4.

2. Episcopus autem nequit dispensare aduersus dictam constitutionem. Nam esto in Conciliari, & Pontificia lege aliquando dispensare possit; id tamen est urgente necessitate, & quando ad ipsum Pontificem non patet aditus. At nulla excogitari potest necessitas, imo nec conuenientia, vt plures feminas, vel plures viros designentur, cum potius expediat vnicum tantum esse patrinum. Ergo nullus est casus, in quo Episcopus aduersus dictum Trident. decretum dispensare possit. Et ita docet Sanch. lib. 7. de matr. disp. 57. n. 7. Rebel. de obligat. instit. 2. p. in append. ad lib. 4. n. 89. Barbosa aliis relatis. 2. p. de poss. Episc. alleg. 30. n. 41.

3. Quoad secundum qualiter se gerere debeat patrinus, vt verè, & propriè talis sit, spiritualesque cognationem contrahat? decidendum est ex pluribus textibus 30. q. 1. 3. & 4. c. cap. veniens de cognat. spirituali, c. cap. fin. eodem tit. in 6. & specialiter ex Trident. sess. 24. c. 2. de reformat. Ex quibus constat non sufficere assistentiam, sed necessarium esse, vt patrinus de manu baptizantis baptismum, & vestibus indutum immediatè suscipiat, vel illum teneat, cum baptizatur, quia textus hoc munus declarantes, & cognationem spirituales statuentes iis verbis vtuntur, tenet, suscipit, leuat, tangit. Quas actiones optimè exercere potest patrinus circa baptismum vestibus indutum, vt pluribus firmat Sanch. lib. 7. de matrim. disp. 56. n. 6. Basil. Ponce, lib. 7. de matrim. impediment. c. 39. n. 9. Dixi debere immediatè tangere, seu tenere baptismum, cum baptizatur, vel de manu baptizantis immediatè suscipere. Vnde si de manu alterius leuans suscipit, patrinus non est, nec cognationem spirituales contrahit, quia non leuat de sacro fonte, sed leuatum ab alio suscipit, sic testatur, & decisum referunt pro Episcopatu Abulenù à sacra Congregatione Sanch. lib. 7. de matr. disp. 56. n. 3. Basil. Ponce, lib. 7. de matr. c. 39. n. 9.

4. Secundo debet esse hæc extentione, seu susceptio formalis, id est animo, & intentione obeundi hoc munus susceptoris ab Ecclesiâ præscriptum. Quare si solum gratia commoditatis, ne baptizatus humi sit, vel vt patrinum lenem iuguet

iuuet, vel ob aliam causam baptizatum sustineat, patrinus non est, nec cognationem contrahit, vt aliis relatis probat Sanch. *disp. 38. num. 4. c. 5. Basl. Ponce dicto c. 39. n. 9.* Dictam tamen cognationem nullatenus impedire poterit patrinus, ex eo quod noluerit eam contrahere, si tamen intentionem habeat patrinum munus exercendi, quia hæc cognatio officio patrinum annexa est iure Ecclesiastico, cuius efficaciam patrinus impedire non potest, vt pluries sumat Sanch. *lib. 7. de matr. disp. 58. num. 4.*

5. Solum est dubium, an si per errorem leues filium Petri, cum tamen sit filius Ioannis, sis verus Patrinus filij Ioannis, & cum ipso contrahas spiritualem cognationem? Negat Sanch. *lib. 7. de matr. disp. 58. n. 7.* cum Abbate, Alexand. de Nero *cap. 2. de cognat. spirit. & aliis*, ducitur ex dicto *cap. 2. vbi* dicitur coniugem, quæ per ignorantiam leuauit filium mariti non acceri à debiti petitione. Ergo error impedit cognationem spirituales, & consequenter munus patrinum. Neque obstat baptizantem per errorem filium Pauli, qui erat Ioannis filius, verum baptismum conficere, veramque cognationem spirituales contrahere cum filio Ioannis, eiusque patre, quia ministrans baptismum obligatus est intentionem habere conferendi Sacramentum præsentem, quicumque sit, ad quam tamen intentionem habendam non videtur obligatus patrinus, cum eligatur ad personam determinatam, pro qua docenda obligatio suscipitur. Nihilominus verius censo supradictum errorem non impedire officium patrinum, neque cognationem spirituales ex eo consequentem. Sic docent plures relati à Sanch. *lib. 7. de matr. dicta disp. 58. n. 6.* Basl. Ponce *lib. 7. de matr. cap. 39. n. 9.* Moueatur, quia leuans filium de sacro fonte videtur obligatus intentionem habere leuandi præsentem quicumque sit, sicuti obligatur baptizans baptizare præsentem quicumque sit, Ne baptismum illa sacra, & solemnitas caremonia deficiat. Quod vero mulier per errorem leuans mariti filium non impediatur à debiti petitione non probat verum susceptoris officium non gessisse, sed solum probat ex iuris dispositione impedimentum petendi debiti illi sublatum esse, & merito, quia hoc impedimentum cum adueniat matrimonio contracto, non decebat contrahi absque culpa. Quæ ratio nullatenus procedit in leuante per errorem filium Petri, qui est Ioannis. Vnde & verus patrinus est, veramque cognationem spirituales impediens matrimonium contrahit. Adde exceptionem *dicti cap. 2.* firmare regulam in casibus aliis non exceptis.

6. Tertio requirunt plures, quorum meminit Sanch. *lib. 7. de matr. disp. 56. à num. 7.* præter dictam intentionem seu susceptionem, vt patrinus verbis, vel saltem signis pro baptizato in catechismo respondeat, eo quod videatur ad hoc munus assumi. Sed contrarium omnino tenendum est cum eodem Sanch. *dicta disp. 56. n. 10.* quia textus cognationem spirituales inducentes solius intentionis, vel susceptionis meminere. Adde responsum illam pro paruulo non ad baptismum, sed ad catechismo pertinere, baptismum enim sine vlla interrogatione, vel responione conficitur. Quocirca cum pro catechismo, & baptismum idem patrinus est (quod non erat necessarium) ex solo baptismum impedimentum cognationis oritur, non ex catechismo.

7. Quarto requiritur, vt patrinus designatus sit à parentibus, seu ab illis, qui curam baptizari gerunt. Quod si illi non designauerint, designetur ab eo, qui Sacramentum ministrat, quia ipsi incumbit, ne baptismus absque solemnitate ab Ecclesia præscripta celebretur, ac proinde absque patrinum.

8. Sed an huiusmodi designatio ita sit necessaria vt ea deficiente leuans baptizatum de sacro fonte verus patrinus non sit, nec cognationem spirituales contrahat? non constat inter doctores. Afirmant Gallego, Vega, Eman. Sayro, & alij, quos referunt, & sequuntur Sanch. *lib. 7. de matr. disp. 57. n. 12.* Guttieri *lib. de matr. cap. 100. num. 7.* Mouentur quia Trident. *sess. 24. cap. 2. de reformat. matrim.* impedimentum cognationis spirituales, & consequenter munus patrinum sustulit ab omnibus illis, qui designati non fuerint, vt colligitur ex illis verbis: Quod si alij præter designatos teneant, aut suscipiant, non contrahunt cognationem. Deinde sic cum nullus est designatus, & plures simul concurrerent ad leuandum baptizatum de sacro fonte, omnes essent patrinum, cognationemque spirituales contraherent, quia nulla est maior ratio de vno, quam de alio. Hoc autem aduersatur fini, & intentioni Tridentini volentis restringere impedimentum cognationis spirituales iure antiquo inductum. Ergo credendum est designationem necessariam esse. Addit vero Suar. *q. 67. art. 8.* non quamlibet designationem sufficientem esse, sed necessariò requiri designationem. Trident. conformem, scilicet vnus tantum viri, vel femina, vel ad summum duorum viri, & femina. Vnde si plures viri, vel plures feminae in patrinum designentur, sicque à Parocho admittantur, existimat neminem illorum esse patrinum, veramque cognationem spirituales contrahere, quia non sunt designati,

qualiter Trident. statuit. Trident. namque exclusit à patrinum munere, cognationisque impedimento omnes illos, qui baptizatum vltra designato tetigerint, vltra designatos inquam legitime.

9. Nihilominus probabilius existimo designationem parentum, seu tutorum baptizari necessariam non esse, vt verus patrinus sis, veramque cognationem spirituales contrahas. Et imprimis necessaria non est, quando vnus tantum assumitur, qui tamen à parentibus baptizari designatus non sit. Contingere enim potest parentes baptizandi Petrum in patrinum designare, Parochum vero eo illegitimè repulso te in patrinum admittere, tunc eo casu verus patrinus es, veramque cognationem spirituales contrahas, vt rectè docuit Ludouic. Vega. *2. p. casuum conscient. casu 4. vers. alterum.* Henric. *lib. 12. de matr. cap. 11. n. 3.* Quia nullus est textus eam susceptionem irritam reddens; neque credendum est Ecclesiam velle eo casu baptismum sine fideiussore celebrari. Deinde si nullus est à parentibus, vel Parocho designatus, vel ex malitia, vel ex ignorantia, tu vero munus susceptoris obeas, quis negare poterit te verum esse patrinum, siquidem intentioni Ecclesie te conformas. Neque præsumi potest voluisse Concilium baptismum solemniter celebrari sine patrinum. Ob quam causam existimo cum nullus est à parentibus designatus, & plures simul baptizatum suscipiunt omnes patrinum esse, veramque cognationem spirituales contrahere: quia ex duobus malis minus est eligendum. Etenim cum eo casu vnus de duobus debeat contingere, vel baptismum solemnem celebratum esse absque patrinum, vel omnes suscipientes patrinum esse, fatendum est Ecclesiam velle hoc secundum, ne baptismum solemnem contra consuetudinem à tempore Apostolorum probatam de patrinum adhibendo celebretur, præcipue cum hæc intentio conformis sit antiquis sacrorum canonum institutis. *Cap. non plures de consecrat. dist. 4. c. 6. fin. de cognat. spirituales in 6.* à quorum decisione recedendum non est, nisi nouis statutis derogatum sit. *Leg. præcipimus. Cod. de appellat. tit. 1.* Sed nouo Trident. decreto derogatum non est quoad hanc partem textus in *cap. fin. de cognat. spirituales*, siquidem Concilium solum à patrinum munere, cognationisque spirituales impedimento exclusit eos, qui vltra designatos baptizatum tetigerint, supponens manifestè designatos tangere, & veram cognationem spirituales contrahere. De illis verò, qui baptizatum tangerent nullis designatis tangentibus Concilium nihil expressit. Ergo de illis iudicium est ferendum iuxta antiquorum canonum instituta, ac proinde affirmandum veros patrinum esse, veramque spirituales cognationem contrahere. Et ita sustinent Nauarr. *sum. cap. 22. n. 39.* Iacob. de Grassis. *1. p. lib. 2. c. 85. n. 4.* Henric. *lib. 2. c. 11. num. 3.* Egid. de Coninch. *de Sacram. c. 2. disp. 32. n. 37.* Rebello *de obligat. instr. 2. p. lib. 3. q. 6. n. 5. c. in append. ad lib. 4. num. 95.* Basl. Ponce. *lib. 7. de matr. c. 39. num. 11.* Paul. Laymann. *lib. 5. tract. 2. c. 9. n. 4.* Barbolæ. *2. p. de possess. Episc. alleg. 30. n. 11.* plures referens, testaturque ipse cum Rebello, Basilio, & aliis sic à sacra Congregatione decessum esse.

10. Neque obstat voluisse Trident. impedimentum cognationis spirituales restringere, vt inde inferas, cum plures nullis designatis simul concurrunt, non contrahere cognationis impedimentum. Quia in hac parte nullam huius impedimenti restrictionem irritatam fecit, sed tantum prohibitionem, prohibendo, ne plures, quam vnus, vel ad summum duo viri, & femina designentur, restrictionem vero irritatam fecit quoad eos tantum, qui non designati baptizatum tetigerint, designatis tangentibus. Insuperque ipsum impedimentum restringit, ne vltra patrinum cum baptizato, eiusque patre, & matre, & vltra baptizantem, & baptizatum, eiusque patrem, & matrem, procederet omnibus inter alias personas huius spirituales cognationis impedimentis omnino sublati.

11. Ex quibus manifestè constat aduersus Suar. *dicta q. 67. art. 8.* cum plures viri, vel femina à parentibus in patrinum designantur, nec à Parocho repelluntur omnes esse patrinum, cognationisque impedimentum contrahere, si simul baptizatum de sacro fonte leuent. Quia Trident. à munere patrinum, & cognationis impedimento solum exclusit eos, qui vltra designatos tetigerint, neque addidit (cum facile posset) vltra legitime designatos, imo esto sic intelligendum esset, non inde inferat plures illegitimè designatos nullis legitime designatis tangentibus exclusos esse. Non enim sunt exclusi, nisi casu quo vltra legitime designatos tangentibus, ipsi illegitimè designati tangerent. Sic docent Nauarr. *sum. cap. 22. n. 39.* Sanch. plures referens *lib. 7. de matr. disp. 57. n. 13. c. 14.* Egid. de Coninch. *disp. 32. n. 37.* Basl. *lib. 7. cap. 39. n. 12.* Rebello *de obligat. instr. lib. 3. q. 6. num. 6. c. in append. ad lib. 4. sect. 4. num. 96.* adducitque sacre Congregationis decisionem. Notanter dixi plures esse patrinum, contrahereque cognationis impedimentum, si simul concurrant ad leuandum puerum de sacro fonte: Nam si successiue vnus post alium suscipiat, credo probabilius secundum eiusdem sexus patrinum

patrinum non esse, nec cognationem spirituales contrahere, quia munus patris ab Ecclesia pro baptismo solemniter præscriptum prioris susceptione completum est. Vnde posterioris susceptio ad patris munus illegitima est, quippe est ab Ecclesia repulsa. Sic Suar. q. 67. art. 8. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 57. n. 14.

12. Quinto requiritur baptismum esse solemnem, aliis verus patrinus non est, nec cognationem spirituales contrahit, quia hæc patris designatio cæremonia est ab Ecclesia instituta non pro quocumque baptismo, sed pro solemniter, ut eius solemnitatem iuret, sicut colligitur tum ex usu Ecclesie nullum patrinum in privato baptismo exposulante. Tum ex Trident. sess. 24. cap. 2. de reformat. præcipiente Parocho, ut diligenter antequam ad baptizandum accedat inquirat ab his ad quos spectat, quem, vel quos elegerit, ut baptizatum de sacro fonte suscipiant, & cum, vel eos tantum ad suscipiendum admittat: & in libro eorum nomina describat, doceatque eos quam cognationem contrahant. Quæ in baptismo privato qui sæpe à laicis, & à fœminis ministratur, non contingunt. Ergo munus patris, & impedimentum ex eo proveniens solum in baptismo solemniter locum habet. Atque ita docent Sorus in 4. disp. 42. q. 1. art. 2. Sanch. aliis relatis disp. 62. n. 14. Galpar Hurtado, disp. 18. de matr. difficult. 6. Quod verum est, ut bene dicit Sanch. & Hurtado, tametsi susceptor in baptismo privato vellet munus patris exercere, quia adhuc non exercebit illud, qualiter ab Ecclesia præscribitur ad cognationem spirituales contrahendam. Non enim in susceptoris voluntate constitutum est extra baptismum solemnem solemniter suscipere baptizantem, quia id est impossibile. At munus patris, ex quo obligatio docendi filium baptizatum, & impedimentum cognationis oritur, susceptioni solemniter, non privata, id est non in privato baptismo, sed solemniter factæ nititur.

13. Sed obicit iura statuentia impedimentum cognationis spirituales æque de baptismo solemniter, ac privato loquuntur, ut constat ex cap. 1. & fin. de cognat. spirit. in 6. Etenim baptizatus privatum æque indiget instructore, ac baptizatus solemniter. Deinde baptizans privatum cognationem spirituales contrahit cum baptizato, eiusque patre, & matre. Ergo similiter contrahere poterit susceptor in eo baptismo. Ob has rationes hanc sententiam defendunt Nauar. sum. cap. 22. nu. 40. Egid. de Coninch. disp. 32. de matr. n. 59. Basil. Ponce, lib. 7. cap. 40. n. 5. Sed hæc non videntur, ut recedamus à eorum sententia. Nam esto iura æque de baptizante, ac de suscipiente loquantur quoad impedimentum cognationis, intelligi debent, singula singulis tribuendo, de baptizante, quoties fuerit baptismus, quia baptismus solemniter & privatus formaliter, & in seipsis non differunt, sed in cæremoniis extrinsecis, & accidentalibus, ideoque baptizans siue baptizet solemniter, siue privatum cognationem spirituales contrahit. At susceptor solemniter, & privatus formaliter differunt, quia esse susceptorem habetur ex Ecclesie institutione, quæ de susceptore privato vix unquam contingente mentionem fecit, sed solum de susceptore solemniter, seu pro baptismo solemniter factæ.

14. Sexto requiritur, ut susceptor nomine proprio munus susceptoris obeat. Quocirca si nomine alieno baptizatum leuaret de sacro fonte, nequaquam patrinus esset, qualiter ab Ecclesia præscribitur. Tum quia caret animo, & voluntate se in patrinum constituendi, qui animus & voluntas ad hoc munus suscipiendum omnino necessarius est. Tum quia non vult ex illo munere obligationem subire baptizatum instituendi, sed omnem eam obligationem in designantem refundere intendit. Tum quia ipse non est in patrinum designatus, sed qui eum in procuratorem constituit. Neque obstat baptizantem ex licentia, & commissione alterius cognationem spirituales contrahere, quia hic verè baptizatur nomine proprio tantquam verus Christi minister iurisdictione ab alio accepta. Sic pluribus firmat Sanch. aduersus Toler. Ludouic. Lopez, Man Petrum de Ledesma, & alios. lib. 7. de matr. disp. 59. nu. 12. Egid. de matr. disp. 32. n. 4. Basil. Ponce, lib. 7. de matr. cap. 39. num. 10. Galpar Hurtado disp. 18. de matr. difficult. 5. n. 18. Barbosa de potest. Episc. 2. p. alleg. 30. n. 50.

15. Septimo plures doctores requirunt, ut per se ipsam baptizatum leuet de sacro fonte. Vnde si medio procuratore hanc exerceat actionem affirmant verum patrinum non esse. Momentum, quia textus de hoc munere loquens actionem denotant personalem, qualis est tangere, suscipere, tenere ut colligitur expressè ex cap. de his. 30. q. 1. ibi de his, qui filios suos ad confirmationem coram Episcopo tenent, id est qui filios uxoris suæ, dum christianantur, super se sustinent. Et ex cap. ad limina eadem causa, & quest. ibi propriis manibus retinendo suscepit. Secundo quia cognatio naturalis non consurgit absque personali parentum actione. Ergo neque cognatio spirituales consurgere debet absque personali actione spirituales parentum, siquidem cognatio spirituales, & carnalis æquantur in c. de his. de baptismo. Tertio cognatio legalis contrahi non potest adoptando per procuratorem Leg.

post mortem. 25. §. neque adoptare ff. De adoptionibus. Sed spirituales cognatio legalis imitatur. Ergo, Quarto impedimenta matrimonij inducenda non sunt absque expresso textu, & ratione. At nullus est textus significans cognationem spirituales matrimonium impediendum contrahi posse per procuratorem, imo contrarium relati textus significant. Ergo contrahi non potest. Quinto constitutus procuratorem, ut nomine ipsius baptizet, nullatenus spirituales cognationem contrahit, ergo neque constitutus procuratorem ad suscipiendum, cum eadem in utroque casu videatur esse ratio. Et ideo hanc sententiam sustinent Couarrub. 4. decret. 1. p. cap. 6. §. 4. n. 6. Henric. lib. 12. de matr. cap. 11. n. 71. & alij innumeri, quos refert, & sequitur Thom. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 59. n. 4.

16. Nihilominus verius censo medio procuratore te patrinum esse, veramque cognationem spirituales matrimonium impediendum contrahere posse. Sic docent plures relati à Sanch. dicta. disp. 59. n. 2. Basil. Ponce, lib. 7. de matr. c. 39. n. 10. Egid. de Coninch. disp. 32. de matr. n. 4. Rebells. 2. p. lib. 3. de obligat. iustit. q. 6. & in append. ad lib. 4. num. 95. & 96. Barbosa. 2. p. de potest. Episc. alleg. 30. n. 50. & alij apud ipsos. Mouet præcipue autoritate sacre Congregationis sæpe decidentis hanc partem, teste Nauar. lib. 5. concil. in fine. 2. edit. Rebello. n. 95. Franc. Leone in thesaur. fori Ecclesiast. 2. p. cap. 9. num. 63. & aliis. Item autoritate sacre Rote sic censentis, sicuti referunt Aloy. Riccius in praxi fori Ecclesiast. resolut. 630. in 2. edit. Verat. decis. 147. pun. 3. Galet. in Margavita casum conscientia verbo cognatio. At credendum non est sacram Congregationem & Romanam Rotam in re tam graui errare, & impedimenta constituere, ubi nullum est impedimentum. Ergo asserendum est medio procuratore & officium patris, & impedimentum cognationis contrahi posse. Ratio autem qua sacra Rota, & Romana Congregatio moueri poterint hæc videtur esse. Quia iure firmatum est quemlibet medio procuratore præstare posse, quæ potest per se ipsum, cum alias prohibitus non est. leg. 1. §. Rursus fidei Procuratoribus. & reg. qui potest. de Regal. iuris in 6. At nullibi est prohibitum signare procuratorem ad patris munus exercendum, ut constabit diffundendo fundamenta oppositæ sententiæ. Ergo. Deinde moueri poterunt ex usu, & consuetudine signandi procuratorem ad munus hoc exercendum, præcipue in baptismo principum, ut aliis relatis testatur Sanch. lib. 7. dicta disp. 59. n. 6. Qui usus sustinendus non esset, si medio procuratore patrinus esse non posset. Quia esset usus celebrandi baptismum sine patris. Qui usus nullatenus est ab Ecclesia permissus, sed potius contrarius usus præceptus.

17. Neque fundamenta oppositæ sententiæ videntur. Ad primum nego tangere, tenere, suscipere, leuare, necessario personalem actionem indicare, esto id frequenter contingat. Et ad probationem respondeo, textum in cap. de his. & cap. ad limina exprimeret quid factum fuerit, non tamen legem ferre, aliter fieri non posse. Ad 2. concedo cognationem naturalem contrahi actione personali parentis, & non aliter, quia fundatur in physica, & naturali generatione, quæ alteri non potest committi. At tentio, & susceptio baptizati, actiones sunt, quæ alteri committi possunt, & medio commissario præstari, ut etiam ipsemet Sanch. fatetur. Vnde mirum non est cognationem naturalem indigere necessario personali actione parentum, secus vero cognationem spirituales. Neque textus in cap. de his. de baptismo his contrarius est. Solum enim æquat generationem spirituales naturalem in distinctione generantis, & geniti, probatque neminem seipsum spiritualiter generare posse, sicuti non potest carnaliter. Ad 3. concedo neminem adoptare posse per procuratorem, quia sic legibus statutum est: ac statutum est susceptorem baptismi medio procuratore constitui non posse. Ergo ex cognatione legali ad spirituales argumentum in hac parte fieri non potest. Neque obstat cognationem spirituales imitari legalem, quia non imitatur in omnibus, aliis non potest esse cognatio spirituales nisi suscipiens longe maior esset, quam susceptus, sicuti non est cognatio legalis, nisi adoptans maior sit adoptato, ita ut illum generare possit. §. minorem natu. in fir. de adoptionibus. Ad 4. concedo impedimenta matrimonium impediendum constitui non posse absque manifesto textu & ratione, nego tamen nullum esse textum quo probetur impedimentum cognationis spirituales per procuratorem contrahi posse. Nam eo ipso, quo susceptio baptizati non prohibetur per procuratorem fieri, decilum est impedimentum annexum susceptioni contrahi medio procuratore posse. ex reg. qui potest. de Reg. iuris in 6. Ad 5. admitto constitutum procuratorem, ut nomine suo baptizet, non ipsum, sed baptizantem, contrahere cognationem, quia in baptismo constituitur procurator non potest. Nequit enim nomine alterius à Christo concedi.

PUNCTVM XII.

De ritibus, & caeremoniis in baptismo
solemni seruandis

1. Qui de his late agant.
2. Qua de causa plures in administratione baptismi, quam alterius sacramenti ritus assignentur.
3. Designatio patrini, & consecratio baptismalis fontis praerquiruntur.
4. Tertio praerquiritur petitio baptismi, & qualiter.
5. Quarto trina exsufflatio in faciem baptizandi.
6. Quinto signatio crucis in fronte.
7. Sexto impositio manus super baptizandum.
8. Septimo exorcismus.
9. Octauo impositio salis ori catechumeni.
10. Nono iterum Sacerdos imponit manum, & signat baptizandum.
11. Decimo imposita manu iterum benedicit.
12. Undecimo abrenunciatio catechumeni.
13. Duodecimo inunctio pectoris, & scapularum.
14. Decimo tertio professio fidei.
15. Quo tempore baptismus ministrandus sit.
16. Quo loco, & quomodo.
17. Chrysmate ungitur caput baptizati.
18. Vestis candida qualis sit usus.
19. Datur cereus accensus.
20. Alia caeremonia antiqua cessant.
21. Ab his caeremoniis postmodum adhibendis non excusatur ob baptismum prius in necessitate receptum.
22. Quid de baptismo ab hereticis facto.
23. Baptismo inualide ministrato solemniter, negant plures caeremonias esse repetendas.
24. Probabilius est oppositum.
25. Fit satis oppositis rationibus.

Qua breuitate ponero explicabo caeremonias, & ritus tum antiquitus, tum in praesenti in administratione baptismi obseruatos, illorum explicatio petenda est praeter antiquos patres à D. Thom. 9. 71. art. 1. 2. & 3. eiusque expofitoribus praecipue Valent. disp. 4. q. 1. pen. 4. Valq. disp. 166. per totam. Suar. disp. 30. sect. 1. & 2. Item à Bellarm. lib. de baptismo cap. 24. & 25. Henric. lib. 2. cap. 18. & 15. Reginald. lib. 27. cap. 5. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 8. & aliis Neotericis.

2. Ecclesia, vt constat ex rituali Romano plures caeremonias, & ritus instituit obseruandos in baptismi administratione potius quam in administratione aliorum sacramentorum ob eius ornatum, & splendorem. Tum quia erat reliquorum sacramentorum inania. Tum quia materia vulgaris, & communis constabat, ob idque rudibus hominibus contemptui expositus. Tum quia speciales effectus operabatur quos oportebat tum verbis, tum rebus significari. Hirtus, (vt ex relatis doctoribus constat) alij antecedunt baptismum, alij comitantur, alij subsequuntur.

3. Tredecim ritus, & caeremoniae baptismum antecedentes olim in Ecclesia obseruari modo ex parte obseruantur. Primus ritus enumerari potest designatio patrini, de quo satis praecedenti dictum est. Secundus consecratio aquae baptismalis cum trina infusione chrysmatis in modum crucis, cuius meminit Dionys. cap. 2. Ecclesiast. Hierach. pun. 2. Ambros. lib. 1. de sacram. cap. 5. Raban. relatus cap. deinde de consecrat. dist. 4. Vnde peccatum mortale est extra necessitatem aqua non benedicta baptismum ministrare: sic tradit relato Didaco Nunez Bonac. disp. 2. q. 2. p. 7. num. 19.

4. Tertius est baptismi petitio, etenim baptizandus nomen suum pastoribus Ecclesiae olim dabat, quo iudicabat & baptismum petere, & nouo nomine se insigniri velle, cuius caeremoniae meminit Clemens episc. 3. Accedat (inquit) qui baptismum vult ad Sacerdotem, & nomen suum det. Et Cyrillus Hierosolymit. catechesi 1. intrafci eo loco dignus habitus, nomen tuum scriptum est. August. saepe huius ritus mentionem fecit, praecipue lib. de fide, & operib. cap. 6. & lib. de cura pro mortuis agenda cap. 12. & lib. 9. confessor. c. 6. & Concilium Carthaginen. 4. cap. 85. relatum in cap. baptizandi de consecrat. dist. 4. Qua caeremonia ab adultis facta baptizandi competentes vocabantur, quia simul cum aliis erant petentes baptismum. Antiquitus enim tria genera catechumenorum. distinguebantur, vt colligitur ex August. loco allegato. Primum erat illorum, qui exhortationes ad fidem audiebant ideoque auditores, seu audientes vocabantur, de quibus loquitur Cyprian. episc. 17. alijs. 13. lib. 3. Tertullian. lib. de penitent. cap. 6. & Isidor. lib. 2. de Ecclesiast. offic. cap. 2. Secundum erat illorum, qui exhortationibus assentientes baptismum petebant, ideoque petentes appellabantur, quorum meminit Isidor. dicto cap. 21. Hieronym. in episc. ad Pamachium. quae est. 61. in ordine. Pacianus serm. de baptismo. August. serm.

116. de tempore & lib. de fide, & operib. cap. 6. & lib. 9. confessor. cap. 6. & Dionys. lib. 2. de Ecclesiast. Hierachia, & alij Patres. Simul autem ac baptismum petebant, nomen suum dabant scribendum, vt expressius de voluntate baptismi suscipiendi Pastoribus Ecclesiae constaret iuxta textum, legum Ecclesiast. carum 2. quest. 1. Nomen autem, quod ab iis petentibus baptismum dabatur, erat nomen, quo post susceptum baptismum appellari volebant. Quod regulariter erat nouum distinctum ab eo, quo dum erant gentiles utebantur, vt sic nomen cum noua professione conueniret. Facta petitione baptismi, & nomine dato instruebatur à Pastoribus Ecclesiae tum in rebus fidei, tum in iis, quae ad mores pertinent, iuxta illud Matth. vlt. vbi bis repetit Christus gentes baptizandas docendas esse primo de rebus ad fidem pertinentibus. Secundo de praecipis seruandis. Ex his autem, qui bene erant instructi eligebantur à pastoribus Ecclesiae baptizandi: vt pote iam apti, & dispositi ad baptismum recipiendum, eaque de causa electi vocabantur, quod erat tertium genus, & praecipuum catechumenorum, quorum meminit Leo magnus episc. 4. cap. 5. & 6. Sed ante hanc electionem septies examinabantur catechumeni, an recte in fide, & praecipis obseruandis essent instructi. Quod examen praecedentibus ieiunijs, & varijs caeremonijs fiebat, vt colligitur ex Leone magno episc. 4. cap. 6. in fine. Ruperto. lib. 4. de offic. Ecclesiast. cap. 18. August. lib. de fide, & operib. cap. 9. Tertullian. lib. de baptismo cap. 20. Huius caeremoniae vsus tam pro baptismo adultorum, quam paruulorum ex parte ab Ecclesia retinetur: cum enim baptizandus adultus est instruitur in doctrina Christiana, & cum plene, & perfecte constat instructum esse, ad Ecclesiam accedit baptismum suscipitur, & stans in foribus Ecclesiae interrogatur à ministro quo nomine insigniri velit, responderique ipse, si adultus est, si minus responderet loco ipsius patrini: Petri, vel Ioannis nomine vocari volo.

5. Quo facto succedit quartus ritus, qui est trina exsufflatio in faciem baptizandi in modum crucis ad abigendos demones, ne baptismum impediant, neque suis tentationibus vexent baptizandum, & à gratia per baptismum recipienda faciant deficere. Meminit huius caeremoniae Aug. de Ecclesiast. dignitat. c. 31. dicens. Ex sufflationibus clericorum spiritum immundum abigi tam à paruulis, quam ab adultis. Et lib. 6. contra Iulian. c. 5. inquit. Ecclesia filios fidelium neque exorcizaret, neque exsufflaret, si non eos de potestate tenebrarum, & à principe mortis erueret. Consecratis ijs Caeselin. Papa in episc. ad Episcop. Galliae cap. 12. & Raban. lib. 1. de instit. clericor. c. 27. relatus. c. postquam. de consecrat. dist. 4. exsufflatur inquit, ab eo facta potestas, vt per pium Sacerdotis ministerium Spiritui sancto cedat fugiens spiritus malignus.

6. Quintus est signatio crucis in fronte, & in pectore baptizandi iuxta antiquissimum vsum ab August. relatum. lib. de catechizandis rudibus cap. 20. Crucis, inquit, signo in fronte, hodie tanquam in poste signandum est. Idem tradit Ambros. lib. de his qui inuitantur. cap. 4. & ante ipsum Dionys. de Ecclesiast. Hierach. cap. 2. & 5. Finis huius caeremoniae, vt ex Aug. constat, est ad significandum baptizato crucis virtute incolumitatem à demone esse habiturum, sicuti Itraëlitae, quorum postes erant sanguine Agni signati, incolumitatem habuerunt ab Angelo percussione. Eaque de causa dixit Raban. lib. 1. de instit. cleric. cap. 27. & refertur cap. postea de consecrat. dist. 4. baptizandus signatur signaculo sanctae crucis tam in fronte, quam in corde, vt ab eo tempore ipse apostata diabolus in vase suo pristino illud interruptiois cognoscens signaculum, iam sibi deinceps illud sciat esse alienum. Deinde signatur in fronte, & in pectore, vt intelligat quod non solum interius in corde, sed exterius palam, & manifestè crucem Domini Iesu Christi crediturus, & adoraturus sit.

7. Sextus, impositio manus super baptizandum recitata oratione in Romano Rituali praescripta, qua finita Sacerdos apprehendit baptizandi manum, & sic eum in Ecclesiam introducit. Antiquissimus fuit hic ritus, vt constat ex Dionys. lib. 2. de Ecclesiast. Hierach. & Clement. Romano, lib. 7. constit. cap. 40. & ex concil. Carthaginen. 4. c. 83. & August. lib. 2. de peccator. merit. & remiss. cap. 26. credique potest hanc caeremoniam delumptam fuisse ex facto Christi Matth. 19. & Apostolorum vsu relato in cap. 8. 9. & 13. actu Apostolorum. Hac caeremonia ad duplicem effectum significandum assumitur; primo ad impetrandam perseverantem sanctificationem baptizando, ob quam causam dixit August. dicto lib. 2. de peccator. merit. cap. 26. Catechumenos secundum quemdam modum suum per signum Christi, & orationem, manulque impositionem sanctificari. Secundo per hanc manus impositionem orationi adiunctam praeluditur via demoni, ne semel expulsus ad baptizandum redeat. Sicuti dixit D. Thom. 9. 70. art. 2. in cor.

8. Septimus, introductum in Ecclesia exorcizat Sacerdos sicuti etiam olim fiebat teste Cyrillo Hierosolymit. catechesi 1. Dionys. cap. 2. de Ecclesiast. Hierach. Ambros. lib. 1. de sacram. cap. 5. Caeselinus Papa episc. ad Episcopos Galliae, cap. 12. & August. lib. 6. contra Iulian. cap. 5. & lib. 1. de peccator. merit. & remiss.

remiss. c. 34. & alibi sepe. Fit autem hæc cæremonia ad arcendam virtutem demonis, eiusque fugandam incurtionem, sicuti dicitur *cap. sicut nostris de consecrat. dist. 4.* Est enim exorcismus quedam immundi Spiritus increpatio, quam ipse, vt pote superbus sustinere recusat.

9. Octauus. Imponit Sacerdos ori catechumeni salem prius à se benedictum in signum cælestis sapientiæ, quam recepto baptismum gustare debet. Quo sapientiæ sale conditus fortior crearet iniquitatis; & à vermibus peccatorum ultra ne putrescat, vt dixit Raban. de *institur. cleric. lib. 1. cap. 27.* & referuntur *cap. ex hinc de consecrat. dist. 4.* Vltus huius cæremonie antiquissimus fuit, colligitur ex concilio Carthagen. 3. cap. 5. & ex Beda relato in *cap. sal. cælestis de consecrat. dist. 4.* & ex Petro Damiano *epist. 15. cap. 20.* Isidor. *lib. 2. de Ecclesiastic. offic. cap. 29.*

10. Nonus. Iterum Sacerdos imponit manum, & signat catechumeni frontem signo crucis, & exorcizat, i quibus finitibus illius aures, & nares salua tangit, dicens. Epheta, quod est adperire, quia prædicta cæremonia operat, vt aures baptizandi aperiantur ad sermonem & eloquium Sacerdotis. Nares vero vt bonum odorem accipiant pietatis æternæ, sicut in eo fidei, & deuotionis plena, fragrantie, sicuti dixit Ambros. *lib. 1. de sacram. cap. 1.* Raban. de *institur. cleric. lib. 1. c. 27.* & referuntur *c. postea de consecrat. dist. 4.*

11. Decimus. Imposita manu iterum benedicit Sacerdos baptizandum, vt sic aduersus diaboli insidias magis munitus existat.

12. Vndecimus. Abrenunciat catechumenus, (si adultus est, sinimus loco ipsius electus patrinus) satianæ, & operibus eius, & pompis. Sicuti tradidit Clemens, *lib. 7. constitur. Apostolic. cap. 4. & 42.* Dionys. 2. part. de cælesti Hierarch. cap. 2. Tertullian. *lib. 2. de spectaculo. cap. 1.* & lib. de corona militis, cap. 3. Cyprian. Origen. Cyrill. Chrysof. Ambros. August. Hieronym. & alij partes prout refert Valq. *dicta dist. 166. cap. 3.* Suar. 9. 71. art. 1. Ex quibus partibus maximè ex Dionys. Cyrillo, Ambrosio & Hieronymo colligitur antiquitus hanc abrenunciacionem fieri à catechumeno versus ad occidentem, & renunciacionem facta conuerti ad orientem, vt indicaretur baptizatum spreto demone tenebrarum parte, Christum, qui lux est, inueni debere.

13. Duodecimus. Inungit Sacerdos catechumeni pectus, & scapulas oleo benedicto, cuius cæremonia meminit Cyrill. Hierosolymit. *catechesi. 2. mystagog. Chrysof. in cap. 2. epist. ad Colossos. hom. 6.* Basil. *lib. de Spiritu sancto cap. 27.* Isidor. *lib. 2. de officis Ecclesiastic. cap. 20.* Alcuin. *in epist. ad Odinum de baptisimi cæremon. in 3. 1. bibliotheca sacra. Finis, & significatio huius cæremonie, sicuti colligitur ex Rabano *lib. 1. institur. clericor. cap. 27.* relato in *cap. deinde consecrat. dist. 4.* est, vt sacrum baptismum cum fide accepta custodiatur, vngitur enim illius pectus de oleo sanctificato tum inuocatione sanctæ Trinitatis, vt nullæ reliquæ latentis inimici in eo resideant, sed in fide sanctæ Trinitatis mens eius confortetur, vngitur & inter scapulas de eodem oleo, vt vndique muniat, & ad bona opera facienda per Dei gratiam roboretur. D. Thom. 9. 66. art. 10. ad 2. inquit baptizandum vngitur oleo sancto, & in pectore, & in scapulis quasi athleta Dei, vt Ambros. *dictis lib. 1. de sacram. cap. 2. & lib. 3. cap. 1.* Sicut pugille inungi consueuerunt. Innocent. c. unico. §. quia vero de sacra vnditione dicit Baptizandum in pectore inungitur, vt per sancti Spiritus donum abiciat errorem, & ignorantiam, & fidem rectam suscipiat, quia iustus ex fide viuunt. Inter scapulas autem inungitur, vt per Spiritum sancti gratiam excusat negligentiam, & torporem, & bonam operationem exerceat, quia fides sine operibus mortua est, vt per fidei sacramentum sit munditia cogitationum in pectore, & per operis exercitium fortitudo laborum in scapulis.*

14. Decimus tertius. Fidem interrogante Sacerdore catechumenus profiteatur, vel per se ipsum, si adultus est, vel per patrinum si sit paruulus, ideoque vocatur baptismus sacramentum fidei, quia in eo primo fidem Christi solemniter profitemur. Huius professionis mentionem fecit Clemens Romanus *lib. 7. constitur. Apostolicar. cap. 42.* Dionys. *cap. 2. de Ecclesiast. Hierarch. Hilarius in c. 15. Martini super illa verba. Iesus autem conuocatis. Isidor. lib. 1. de officio cap. 26.* Alcuin. *lib. de diuini offic. cap. 15.* in 3. 1. bibliotheca sacra. Hieronim. in dialogo aduersus Luciferian. num. 24. August. *lib. 8. confession. c. 2.* & alij passim. Ratio huius cæremonie est, vt baptizandus, si adultus est, plenam fidei noticiam habeat, & Ecclesiæ confiteatur. Si vero sit paruulus, patrinus agnoscat se obligatum esse ad instruemdum infantem, cum opus fuerit, eaque de causa manum eius capiti imponat, & nomine ipsius lyrubolum, & orationem Dominicam recitat. Et insuper fit, vt omnibus constet tam paruulos, quam adultos obligatos esse ad fidem, & religionem Christianam conseruandam, neque obstat, quod aliena voluntate eam susceperint. Quod si petas qualiter prædicti ritus suos effectus operentur? Respondeo non infallibiliter, & ex diuina promissione, aliàs essent sacramenta, sed ex Ecclesiæ imperatione, & merito vt pote gratiss.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Paris I. V.

ma Deo frequenter obrinet petita. Vide Agid. de Coninch. 4. 71. art. 3. dub. unico.

15. Cæremonia, seu ritus baptismum comitantes sunt. Tempus, locus, & modus ablutionis, prolacionisque formæ. Quoad tempus. Esto olim fierent baptismum tantum ita pro festo Pasche, & Pentecostes celebranda, vt tradit D. Thom. ab omnibus receptus *qu. 66. art. 10.* & constat ex *cap. baptizandi. cap. de catechumenis. cap. duo tempora. cap. si qui cap. non ratione & aliis de consecrat. dist. 4.* Attamen iam quolibet tempore celebrari possunt. Si enim paruulus baptizandus est, quolibet die post natiuitatem baptizari potest. Si adultus, cum primum in fide fuerit conuenienter instructus, vt bene ex Gregor. Nazianzen. *orat. 40.* Basil. *in exhortat. ad baptismum.* notauit Suar. *quæst. 71. art. 1. disp. 30. sect. 2.* in prima circumstantia.

16. Quoad locum. Tempore nascens Ecclesiæ nullus erat determinatus, sed in fluminibus, fontibus, priuatique domibus administrari poterat, vt constat ex actibus Apostolorum *cap. 2. 8. 10. & 16.* Postmodum fuerunt loca designata separata ab Ecclesiis, quæque baptisteria vocabantur, quorum meminit Cyrill. Hierosolymit. *catechesi. 1. mystagogica.* Nazianzen. *orat. 40.* Paulin. *epist. 12.* & concil. Antiodorensis sub Pontifice, Deuseddit *cap. 14.* Sed iam vsus, & consuetudo obtinuit, vt in qualibet Ecclesia Parochiali vas quoddam lapideum consecratum habeatur, quod fons baptismalis appellatur, cuiusque meminit. Origen. *hom. 12. in Num.* Ambros. *lib. 1. de sacram. cap. 5. & lib. 2. c. 5. in princ.* Raban. *lib. de institur. Clericor. cap. 28.* Et specialiter exant apud Gratianum ex concilio Meldensi, seu Illedensi hæc verba, relata in *cap. omnis presbyter. de consecrat. dist. 4.* omnis presbyter, qui fontem lapideum habere nequieuit, vas conueniens ad hoc solummodo officium baptizandi habeat, quod extra Ecclesiam non deponetur. Vnde in concilio Viennen. id seuerè præcipit Clemens. V. sicuti refert in *Clemens. unica de baptisimo.* Quapropter graue peccatum committeret seclusa necessitate, qui extra Ecclesiam in priuatis oratorijs hoc sacramentum solemniter ministraret. Excipiuntur Regum, & Principum liberi, id est filij, & nepotes tam naturales, quam legitimi supremorum principum, hoc est illorum, qui alteri subiecti non sunt, sicuti explicuit Glossa in *dicta Clemens.* & tradit Eman. Saâ, *verbo baptismum, num. 13.* Valq. *dist. 166. cap. 2. num. 7.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 8. n. 8. vers. inter cæremonias.* Agid. de Coninch. 9. 71. art. 2. dub. un. n. 13. Suar. *dist. 30. sect. 2. vers. secunda circumstantia.*

De modo ablutionis, an per immersionem, an per affusionem debeat fieri, & de formæ prolacione factis diximus, cum de materia, & forma huius sacramenti sermonem fecimus, semper enim in his retinenda est dicecæana consuetudo. Quoad ministrum atinet satis constat ornatum esse debere factis vestibus, ad minus super pellicio, & stola, vt cauetur in rituali Romano.

17. Ritus subsequentes baptismum iuxta antiquum vsusunt, vñctio chrismatis in vertice baptizati, vestis candida, cereus accensus, osculum pacis, & lactis, & mellis gustatio, lotioque pedum. Vñctio chrismatis in vertice baptizati, quæ modo leuatur cæremonia fuit antiquissima, vt colligitur ex concilio Araficano. *cap. 1.* dicente. Nullus ministrorum, qui baptizandi recipit officium sine chrismate vnquam debet progredi, quia inter nos placuit semel in baptismate chrismate. Idem ex Dionys. *cap. 2. de Ecclesiast. Hierarch.* Nazianzen. *orat. 40.* Ambros. *lib. 3. de sacram. c. 3.* & lib. de iis qui inuitantur. *cap. 6.* & aliis. Aduerte chrisma recens esse debere, hoc est illo anno in die cœnæ Domini consecratum. Aliàs seclusa necessitate graue peccatum esse videtur, vt colligitur ex *cap. de oleo de consecrat. dist. 4.* Inquit enim textus. Quod si quis contrarium tentauerit propria emeritate ipse in se læe damnationis protulisse sententiam manifestatur, ob quam causam Glossa in *cap. quoniam de Sentent. excommunicat. in 6.* verbo dubium. Sacerdotem delinquentem in hac parte deponendum esse decedit. Et ita tradit Nauarr. *cap. 22. num. 7.* & *cap. 25. num. 75.* Suar. *quæst. 71. art. 3. in comment.* Agid. de Coninch. *art. 2. dub. unico. num. 17.* Eman. Saâ *verbo baptismum, num. 15.* Bonac. *dist. 2. quæst. 2. pun. 7. num. 20.* Paul. Laymann. *lib. 5. sum. tract. 2. cap. 8. num. 9.* Finem huius cæremonie optime explicuit catechismus Romanus. 2. p. num. 57. dicens hæc cæremonia significari baptismum ab eo die Christo capiti tanquam membrum coniunctum esse, atque eius corpori insertum, & ea re Christianum à Christo, Christum vero à Chrismate appellari. Et Iustin. *lib. quæstion. & responson. quæst. 137.* inquit nos in baptismum vngi chrismate eo oleo, & ballamento confecto, vt vñcti, & Christi dicamur, & in recordationem Dominicæ sepulture Gregor. Nazianzen. *orat. 40.* asseuerat baptizatos capite inungi in signum regie, Sacerdotalisque dignitatis.

18. Secunda cæremonia olim ab Ecclesia vñctata, quæque ex parte retineatur est vestis candida in signum puritatis ex baptismum susceptæ vt tradit D. Thom. *quæst. 71. art. 3. ad 4.* Ambros. *lib. de his qui inuitantur. cap. 7.* August. *serm. 157. de tempore*

D

tempore

tempore Raban. lib. 1. de institut. Cleric. cap. 29. & lib. 2. cap. 39. quam vestem portabant baptizati à die Paschæ, quo baptizati erant vsque ad Dominicam sequentem, quæ ea de causa in albis vocata est, quia candida vestimenta eo die deponebant. Vltus huius ceremoniæ obseruatur Romæ pro baptismo adultorum Sabatho Paschæ factò, sed non alibi: est tamen in quocumque baptismo tam paruulorum, quam adultorum quoddam illius vestigium, siquidem finito baptismo Sacerdos caput baptizati veste candida regit.

19. Tertia ceremoniæ nunc obseruata ab Ecclesia est cæcus accensus baptizati manui impositus in signum quod expulsi errorum, & peccatorum tenebris lumen fidei, & gratiæ receperit vsque ad finem vitæ conseruandum, bonisque operibus augendum, vt sic Christo sponso à nuptiis reuertenti, & pulsanti confestim possit aperire. Sicuti dixit Gregor. Nazianz. orat. 40. in sanctum baptisma, & ibi Nizetas, & Alcuin. de diuinis officiis cap. de Sabatho sancto.

20. Præter dictas ceremonias aliæ tres antiquitas vnitatis prorsus inuoluerunt. Prima erat osculum pacis datum à fidelibus in signum quod baptizatus frater illorum factus sit, de qua mentionem fecit Cyprian. lib. 3. epist. & aliis 59. ad Fidum. Secunda lactis, & mellis gustatio ad significandam infantiam, quam ex recenti baptismo, & spiritali illius generatione habebant: sicuti dixit Tertullian. lib. 1. aduersus Marcionem cap. 14. num. 95. & lib. de corona militis cap. 3. nu. 30. Hieron. dialogo contra Luciferanos, & in princ. cap. 55. Isaie. In cuius confirmationem canit Ecclesia, Quasimodo geniti infantes lac concupiscite, & c. & licet mellis mentio facta non fuerit, ea causa fortè fuit quia loco illius aliquando vinum propinabatur, teste Hieronymo in locum Isaie. Tertia, quæ neque antiquitas fuit vsu firmata, erat lotio pedum in subsidium sanctificationis, vt inquit Ambros. lib. de his, qui mysteriis initiantur cap. 6. & 3. de Sacrament. cap. 1. Item cum Adamus supplantatus fuerit à dæmone, eius alcaneo insidiante, opus fuit, vt recens baptizatus ea lotionem pedum muniretur, ne illius insidias à recepta gratia deficeret. Verum quia hæc lotio pedum dignitatem baptismi minuire videtur, eo quod denotat baptizatum non esse plene, & perfecte mundatum, sed indigere noua illa lotionem iuxta illud Ioann. 13. Qui lotus est non indiget, nisi vt pedes lauet. Ecclesia Romana hanc ceremoniam nunquam admittit, sicuti testatur Ambros. supra, eamque, concilium Eliberitanum can. 48. penitus abrogauit, vt probat Valq. disp. 166. cap. ult. circa finem.

21. Notant vero Doctores neminem excusari ab iis ceremoniis adhibendis, eo quod baptismum priuatim urgente necessitate receperit, sed obligatum esse, si adultus sit, sin minus ejus parentes, seu tutores supradictas ceremonias adhibere. Quia ad expulsionem dæmonis, illiusque insidias dissoluendas, & tentationes superandas, & ad fidem, & gratiam receptam conseruandam æquè conducere possunt, ac si simul cum baptismo factæ fuissent. Neque obstat dæmonem baptismum expulsum esse, siquidem peccatum remissum est, insidias illius, & tentationes pro impediendo baptismum dissolutas, & superatas, quominus exorcismi effectum habeant, siquidem Ecclesia mediis illis intendit à Deo, impetrare perfectam, & peruerentem dæmonis expulsionem casu quo expulsi sit, & consequenter ne illius tentationibus, & insidiis superatus fidelis à Fide, & Charitate deficiat, & locum diabolo præbeat. Possunt ergo exorcismi, & à fortiori reliquæ aliæ ceremoniæ suam significationem, & effectum habere. Igitur omitti non debent. Sic docent Richard. in 4. disp. 6. art. 6. quæst. 1. Viuald. in candelab. de baptismo. cap. ult. num. 18. Victoria eodem n. 38. Eman. Saâ verbo baptismus n. 5. Bonac. disp. 2. q. 2. pun. 7. n. 21. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 8. nu. 10. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. nu. 99. colligiturque aperte ex cap. hunc. regulam. 1. quæst. 1. & cap. 1. de Sacram. non iterand. & ex vsu, & consuetudine recepta, & à Romano Rituali approbata.

22. Paul. Laymann. loco allegato testatur baptizatum ab hæreticis in infantia, cum iam adultus ad fidem conuertitur non esse solum in Germania deferri ad Ecclesiam, vt solemnitates in baptismo omittæ adhibeantur, ne baptismum ab hæreticis ministratum videatur Ecclesia Romana vt minus validum iudicare. Ac si timor huius suspicionis, alteriusve scandalii cessaret, credit ipse & bene nullam esse legitimam causam, ob quam prædictæ ceremoniæ omittendæ essent.

23. Sed quid si constaret baptismum solemniter ministratum inualidè ministratum fuisse deberent ne repeti eo casu simul cum baptismo ritus, & ceremoniæ? Negat Henricus. lib. 3. c. 2. de confirmat. num. 1. litt. N. Bonac. disp. 2. quæst. 2. pun. 7. in fine num. 22. Suar. disput. 31. sect. 6. §. septimo inquiri potest. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. dub. 1. num. 99. Mouentur, quia esto hæc ceremoniæ ab Ecclesia institutæ sint, vt honorificentius baptismus ministraretur, at sæpè necessarium non est, vt simul cum baptismo adhibeantur, vt contingit cum baptismus ob necessitatem absque illis ministratur. Ille ergo ceremoniæ postmodum ministrare ob relationem ad præcedens baptismum censentur moraliter cum ipso conferri, & quasi ipsi

ornare. Ergo id ipsum præstare poterunt ceremoniæ antecedentes. Confirmatur, ex Innocent. III. cap. 1. de Sacram. non iterandis: vbi Innocent. inquit. In sacramento imprintedibus characterem non esse iterationem faciendam, sed cautè suppleendum defectum. Cum ergo solum in substantialibus, & non in accidentalibus defectibus contingerit, solum defectus substantialis, & non accidentalis suppiendus est. Deinde benedictiones in matrimonio inualidè contracto non repetuntur. Ergo neque huiusmodi ceremoniæ repeti debent.

24. Cæterum si baptismus, secluso scandalo, grauique baptizati damno publicè celebrari potest, existimo probabilius ceremonias, & ritus repetendos esse, ne baptismus debitus cultus, & ornatus deficiat. Ob hanc enim causam præcipuè sunt ab Ecclesia præscripti, & imperati. & ita docent D. Antonin. 3. part. 13. cap. 14. §. 22. Bartholom. ab Angelo de Sacram. dialog. 2. §. 69. Henric. sibi contrarius. lib. 2. cap. 15. num. 4. Reginald. lib. 28. n. 3. & alij.

25. Neque rationes in contrarium videntur. Ex eo namque quod baptismum in necessitate collato sine ceremoniis ceremoniæ postea adhibeantur, nequaquam inferri potest baptismum repetito ceremonias repetendas non esse, quia ceremoniæ sunt baptismum accessoriae non vtunque, sed debitam illius administrationem ornantes, & componentes, ac proinde eo repetito, repeti debent. Secus vero est in benedicti onibus nuptialibus, quæ institutæ non sunt ad ornandum matrimonium, cum actu contrahitur, sed supponunt contractum, illudque proficiunt. Minus vrget textus in c. 1. de Sacram. non iterand. Fateor namque iterandum non esse, quod ritè factum est, nisi sit accessorium illius, quod repeti debet. Cum autem ceremoniæ sint accessoriae baptismum, & propter illius legitimam administrationem institutæ, eo repetito sunt repetendæ.

PUNCTVM XIII.

De vnitate Baptismi.

1. Baptismus vnus est vnitatis specifica.
2. In singulis subiectis vnus est numero, nec multiplicabilis.
3. Stante dubio rationali de valore baptismi repeti potest.
4. Quale sit hoc dubium.
5. Qualiter dubium rationale cognoscatur.
6. Quid dicendum de infante expolio.
7. Quid de baptismo domi ab obseruicibus.
8. Quid de infante nato, & educato inter fideles, vel infideles.
9. Vultus testis fide dignus baptismum probat.
10. In casibus, in quibus repeti potest baptismus ex obligatione est recipiendus.
11. Adultus probabiliter dubitans de baptismo obligatur repetitionem procurare.
12. Qualiter baptismus repetendus sit.

1. **Q**uestio esse potest de duplici vnitatis specifica, & numerica. Si de vnitatis specifica loquamur. Fide certum est Sacramentum baptismi vnum esse vnitatis specifica, atoma, ex illo Paul. ad Ephel. 4. Vnum Deus, vna fides, vnum baptisma. Sicuti explicat Hieronymus. ibi r. 6. & Chrysof. serm. 11. Ambros. lib. 2. cap. 2. de patienti. Et constat ex Trident. decedente septem tantum sacramenta esse, cui definitioni obstitant plura baptismina. Neque obest huc vnitati, quod baptismus aliquando asperusione, aliquando immersione celebreretur, quia hæc sunt differentia accidentales abluitionis, cum corpus qualibet ex illis perfectè abluatur, & effectus significatur, & causatus idem omnino sit. Solum obstat potest vulgaris illa diuisio in baptismum aquæ, fluminis, & sanguinis, cuius meminit. Thom. quæst. 66. art. 11. & 12. Magister in 4. disp. 4. & ibi ferè omnes expositores. Verum illa non est diuisio baptismi sacramenti, sed est diuisio baptismi seu abluitionis vt sic, & non vniuoca, sed analogæ. Solum enim baptismus fluminis, seu aquæ est sacramentum, reliqua vero sacramenta non sunt sed baptismi sacramenti vices gerunt, & illius defectum suppleunt, eaque de causa baptismata nuncupantur. Etenim impeditur suscipere baptismum, si vorum illius habeat in contritione, seu dilectione Dei super omnia ineluctum, gratiam, & remissionem cuiuscunque culpæ consequitur, qui est effectus proprius sacramenti baptismi, & à fortiori hunc effectum habebit, si vitam pro Christo posuerit, iuxta illud. Nemo maiorem charitatem habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Ergo baptismus fluminis, sanguinis vices baptismi sacramenti gerunt, ipsa tamen sacramenta non sunt quia non sunt signa à Christo instituta ad remittenda peccata, & gratiam conferendam. Baptismus enim fluminis, qui est contritio, vel dilectio Dei super omnia neque est signum suscipibile, neque à Christo institutum ad peccatorum remissionem, sed vt sua peccata remittit, & gratiam confert. Baptismus vero

vero sanguinis, qui est martyrium non ex institutione Christi, sed ex privilegio ob excellentiam ipsius operis idipsum prætat, ideoque baptismata appellatur, esto sacramenta non sint, quod sequenti puncto latius confirmabimus.

2. Si vero de veritate numerica baptismi sermo sit, constat multiplicatis subiectis baptismata multiplicari: in singulis tamen unicum est, neque vlla ratione multiplicari potest. Sic definitum est in *can. 47. aliis 47. Apostol. & à Leone. 1. epist. 57. aliis 35. cap. 1. ad Leonem Ravenensem, & epist. 79. aliis 77. ad Nestan, & in concil. Carthaginen. 1. can. 1. & ab Eugen. 4. in concilio Florent. decreto fidei. §. quinto Ecclesiasticorum, & tandem à Trident. sess. 7. can. 9. c. 11. Ratio huius veritatis est Christi institutio. Congruentiam expendit optimè D. Thom. *quæst. 66. art. 9. illâque dicitur ex significatione, & effectu, quem habet baptismus. Etenim baptismus est spiritualis hominis generatio, qua peccatus mortuus iustificatus vivit. Cuiuscunque autem hominis vnica tantum est generatio carnalis. Ergo vnica tantum debuit esse spiritualis generatio. Deinde baptismus Christi mortem, & sepulchrum significat, secundum illud ad Rom. 6. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: & ad Colossens. 2. consepulti ei in baptismum. At Christus Dominus semel tantum mortuus est, & sepultus, ergo baptismus semel tantum suscipiendus est. Alias bis baptismum suscipiens in semetipso rursum Christum crucifigeret. Denotans non semel tantum crucifixum esse. Neque obstat Eucharistiam repeti, tamen si Christi mortem significet, quia vt bene ait D. Thom. *dico art. 9. ad 5. Eucharistia non commemorat mortem Christi, per modum spiritualis generationis, sicuti baptismus, sed per modum conuiuij. Cum autem conuiuium sæpè repetatur, non item generatio. Baptismus repeti non potest, bene tamen Eucharistia. Item baptismus viuunt Christo, & illius membrum efficiunt, & sub tanto ducunt militatum, in cuius signum baptizato conceditur caracter. Non igitur eo concessio est locus repetitionis, alias repetens denotaret priori baptismum non esse perfectè Christo vnitum & illius membrum effectum, in suamque militiam adscriptum. Denique baptismus ad remissionem peccati originalis per se primo institutus est, tamen ex consequenti actualia, si extiterint, remittit. At in quolibet subiecto vnicum est originale peccatum. Ergo vnicum oportuit esse baptismum, qui licet aliquando ex incapacitate suscipientis remissionem illius peccati non operatur; id per accidens est, virtutemque sacramenti non diminuit, ac proinde attendi non debet, ex se tamen operari remissionem poterat, & de facto operatur sicutone recedente.***

3. Huic tamen veritati nullatenus obstat repetitio baptismi sub conditione stante dubio, an fuerit collatus, quia vt rectè dicitur in *cap. solemnitate. 1. dist. 1. de consecrat. talis repetitio non facit iterationem, quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur esse factum, & expressis *cap. veniens de presbytero non baptizato* ibi. Non intelligitur esse iteratum, quod ambigitur esse factum. Debet tantum dubium rationale esse, id est rationi consonum, & homine cordato dignum: aliâs illicitè baptismum repetentes etiam sub conditione, vt pote qui materiam, & formam illius dubiam, & incertam profers nulla existente necessitate, & insuper occasione præbes suspicandi irriorie conditionem apponere, & baptismi repetitionem credere, & velle. Sic docent *Egid. de Coninch. quæst. 66. art. 9. dub. 1. num. 91. Suar. disp. 22. sect. 2. vers. sed quæres. Valq. disp. 146. cap. 4. ad num. 20. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. num. 3. Valent. 4. disp. 4. q. 1. punct. 4. vers. quod si dubium. Bonac. de sacram. in genere. dist. 1. q. 2. p. 1. num. 36.**

4. Hoc dubium rationale duplex esse potest iuris, & facti. Dubium iuris est cum constat baptismum tibi esse collatum, sed sub dubia forma, vel materia, vt si collatus tibi esset baptismus sub nomine genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque, vel minima tantum corporis parte abluta, vel pelle secundina circumdato, de quibus supra diximus sub opinione positum esse, an sint vera baptismata, Dubium facti est, quando nescitur, an baptismus collatus sit, neque oportet dubium esse negatiuum, sed positium sufficit contingens ex eo, quod rationes probabiles adfint persuadentes baptismum non esse collatum, vel non esse collatum sub debita forma, vel materia, quod idem est quoad præfens atinet. Quodcunque igitur ex his dubiis interceat, baptismus esto conditione repetendus est, quia & proximo subuenitur in re maxime necessaria, & sacramenti reuerentia non laeditur. Sic testantur ferè omnes Doctores cum D. Thom. *q. 66. art. 9. Valq. ibi disp. 146. cap. 4. num. 9. Suar. disp. 22. sect. 2. circa finem, Egid. de Coninch. dub. vnico. num. 91. & alij passim, definiturque à Leone I. epist. 77. ad Leonem Episcopum Ravenensem, & in concil. Carthagin. 5. cap. 6. & ab Alexand. 3. in cap. de quibus de Baptismo. Qui licet de dubio facti loquamur, quia tamen eadem est causa repetitionis, cum est dubium iuris, idem in vtroque casu est dicendum, vt rectè Valq. supra.*

5. Quod si roges qualiter cognoscere possis rationale dubium.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars IV.

bium adesse an baptismus ministratus sit. Respondeo in dubio iuris spectandum esse, an pro contraria parte sit opinio probabilis, ea enim stante probabiliter iudicatur baptismum collatum non esse, & consequenter prudenter illius repetitionem fieri ad hanc dubitationem tollendam, & periculum remouendum. De dubio facti nulla firma regula dari potest, sed prudentis arbitrio est iudicandum, quando rationes, & coniecturæ adfint probabiliter persuadentes baptismum ministratum non esse. Placet tamen expendere communiore casus, ex quibus alios decidere poteris.

6. Primus est de infante exposito, qui si reperitur absque testimonio baptismi baptizandus est sub conditione, quia satis prudenter præsumitur baptizatum non esse, siquidem commune est his infantibus baptizatis testimonium habere. Sic Sorus in *4. q. 3. dist. vnica. art. 9. §. fit præterea, Valq. disp. 146. cap. 4. num. 26. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 5. vers. dubium iuris. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. quæst. 2. punct. 1. n. 40. Limitat autem Sorus, & Valq. nisi expositus esset in eate, in qua omnes sunt baptizati, quia rationabiliter præsumi non potest à tanto beneficio reliquis omnibus concessio exclusus. Si vero expositus sit cum schedula testante baptismum, tamen si manu alicuius subscripta non sit, nequit baptismum etiam sub conditione repeti, quia testimonium illud morale certitudinem inducit, neque enim rationabiliter credi potest parentes, seu tuores illius, qui Catholici esse præsumuntur, cum inter Catholicos, & fideles reperitur expositus, filium suum velle tanto sacramento priuare, Secus verò esset, si inter infideles esset expositus, vel aliqua adesset rationabilis coniectura à paganis, & hæreticis expositum esse. De his enim præsumi satis potest deceptio, ne baptismus ritu Catholico conferatur. Sic tradunt Sorus, Valq. Paul. Laym. & Bonac. supra.*

7. Secundus casus est de infante domi baptizato ab obstetricibus, aliisque rudibus personis, quæ si à Parocho examinata iuxta decretum Carechismi Romani *2. p. c. 2. §. 45. qualiter baptismum ministrauerint, bene, & firmiter non respondeant, est baptismus omnino iterandus. Et idem credo, si obstetrices fuerint veneficæ, sagæ, seu maleficæ, quia satis prudenter præsumi potest baptismum malè fuisse administratum, ob quam causam non est facile damnanda consuetudo aliquarum diocesum maximè Antuerpiensis præscribens omnibus iis infantibus ab obstetricibus baptizatis baptismum sub conditione repeti, quia regulariter adest periculum inualide baptismum ministratum esse in regionibus hæresi infectis. Et in casu dubij semper in fauorem paruuli inclinandum est. Seclusis vero supradictis rationibus dubitandi nequaquam baptismus repetendus est, ex eo quod fuerit ab obstetricibus collatus, quia hic modus conferendi baptismum non præstat sufficientem dubitandi rationem de illius iniqua administratione. Sic *Egid. de Coninch. qu. 66. art. 9. dub. vnico. n. 94. c. 7. seqq. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. circa finem. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. quæst. 2. p. 1. n. 39.**

8. Tertius casus est de infante nato inter fideles, arreptus tamen ab infidelibus, & ibi nutritus, qui si nullus adfit qui baptizatum esse testetur præsumi rationabiliter potest baptizatum non esse, ac proinde sub conditione est baptismus repetendus. Est decisio Gregor. 13. in *epist. 4. ad Bonifac. quæ referatur in cap. paruulos de consecrat. dist. 4. & concil. Carthagin. 5. cap. 6. relatus in cap. placuit eand. causa. c. 7. quæst. Secus verò est de eo, qui inter fideles educatus existit, quia absque grauissimis iudiciis, & coniecturis credi non potest ei non esse baptismum collatum, sicuti definit Innocent. III. in *cap. veniens de presbytero non baptizato. Sic sustinent Suar. disp. 22. sect. 2. in fine. Egid. de Coninch. Bonac. Valq. Laym. locis allegatis.**

9. Aduerfo stante vnico teste omni exceptione maiore de baptismo testificante nullatenus baptismum esse repetendum: quia dum hoc testimonium contrariis iudiciis, & coniecturis non infirmatur, morale certitudinem inducit. Ob idque Leo I. *epist. 37. dixit baptizandum eum, qui, cum generationis sit cupidus, nec recordatur se baptizatum, nec aliter attestari de eo possit. Consentit Gregor. III. relatus in cap. paruulos de consecrat. dist. 4. & tradit Suar. disp. 22. sect. 2. sub finem. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. num. 97. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. q. 2. pun. 1. in fine. Valq. disp. 146. cap. 4. post. num. 14. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. circa finem. Quod non solum in foro conscientie, sed etiam in exteriori verum habet. Quia recepta sententia est in iis, quæ alterci non præiudicant vnico teste plenam probationem fieri. Sicuti tradit Mascard. de probationib. in proemio. q. 11. num. 14. Farinac. in *prax. criminol. q. 63. num. 26. & in casu præfenti decuit optimè Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. q. 1. n. 5. Neque his obstat textus in cap. placuit de consecrat. dist. 4. ex cõcilio Carthagin. 5. cap. 6. dicitur absque vilo scrupulo eos esse baptizandos, quos non inueniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur. Non enim inde inferri debet vnicum testem insufficientem esse. Nam concil. dixit quid faciendum sit pluribus testibus examinatis de**

baptismo non deponentibus, nihil tamen dixit, quando vauis ex illis certo deponere. Etenim cum nullus deponit, verissimum est certissimos testes non inueniri.

10. Sed an in supradictis casibus, in quibus baptisus repeteri possit, teneantur parentes infantis repetitionem procurare, & Parochus requisitus, vel eo deficiente quilibet alius Sacerdos concedere? Difficultate non caret. Satis enim videtur charitati proximi satisfacere, si in necessariis ad salutem medio succurratur, tametsi omnino certum omittamus, quia eo ipso quo medium probabile sit, cessat periculum mortale damnationis. Alias & ipse baptizatus, si adultus est, obligaretur iterum baptizari, & sacramentum penitentiae à Sacerdote, in quo nulla esset incertitudinis suspicio recipere. Nihilominus tanquam certum tenendum est in praedictis casibus obligari parentes, seu tutores procurare baptisum repetitionem, Parochumque requisitum, vel eo deficiente quemlibet alium Sacerdotem concedere. Sic docuit Valqu. *dispur.* 146. *cap.* 4. à *num.* 28. *Egid.* de Coninch. *qu.* 66. *art.* 9. *aub.* *vn.* *concl.* 2. *num.* 101. Ratio ea est, quia ex charitate tenetur succurrere proximo in grauisima necessitate constituto, quando id commodè facere possumus. At in praedictis casibus est proximus constitutus in grauisima baptisum necessitate. Tum ne priuatur fructu reliquorum sacramentorum. Tum ne in perpetuum damnatur. Si enim baptisus re ipsa collatus non fuit, reliquorum sacramentorum fructum non suscepit, & decessens absque contritione damnatur. At haec grauisissima damna prudenter timetur eo ipso quo probabiliter iudicatur baptisum collatum non esse. Ergo ex Charitate obligantur parentes, & Parochi sic dubiter baptizatio succurrere.

11. Ob eandem rationem aduersus Valq. existimo adultum de suo baptismo probaliter dubitantem obligatum esse baptisum repetitionem sub conditione procurare, quoad fieri possit. Tum ob reuerentiam sacramentis debitam, cum praecipue ob charitatem propriam. Quilibet enim tenetur pro sacramentis suscipiendis esse dispositus dispositione ab Ecclesia praescripta. Vna autem, & praecipua dispositio pro sacramentorum susceptione est baptisus certus non dubius, & probabilis, si quidem stante dubio, & probabili praescribitur repetendus. Ergo ob reuerentiam sacramentorum recipiendorum tenetur adultus dubitans probaliter de suo baptismo iterum sub conditione baptizari. Deinde hanc obligationem subit ob charitatem propriam, aduersus quam videtur procedere se periculo probabili damnationis exponens, ut verè exponitur, si baptisus re ipsa collatus non sit, nec contritionem habet. Neque percipio qualiter possit contritionem habere, si absque graui causa renuat incertitudinem sui baptisum tollere, certum recipiendo. Sic docuit *Egid.* de Coninch. *qu.* 66. *art.* 9. *aub.* *vn.* *concl.* *vn.* *num.* 104. Vide dicta *tract.* 1. de *conscient.* *disp.* 2. p. 5. praecipue *num.* 4. *et tract.* 6. de *charit.* *disp.* 1. p. 9.

12. Qualiter autem baptisus repetendus sit (casu quo repeteri debeat) traditur in *cap. de quibus 2. de baptismo* ibi. Si baptizatus es non te baptizo. Sed si nondum Baptizatus es, ego te baptizo. Nullum autem existimo esse peccatum, si solum vltimam partem proferres, quia satis declaras te nolle baptismum conferre, si baptismus collatus fuit, imo si baptismus secretè administrandus est, sufficit conditionem mente concipere, esto expediat maximè verbis proferre. Sic tradit Abbas, alique expositores in *dicto cap.* Et expressius Sua. *dispur.* 22. *sect.* 2. *vers.* *sed quæres.* Valq. *dispur.* 146. *cap.* 4. in *prin.* *Egid.* de Coninch. *quæst.* 66. *art.* 9. *aub.* *vn.* *num.* 98. Paul. Laymann. *Lib.* 5. *sum tract.* 2. *c.* 5. *n.* 3. *vers.* *porro.* In hac sacramenti conditionata repetitione scandalum semper vitandum est quoad fieri potest. Quare si occasio repetendi baptismum non sit publica, sed secreta, baptismus in Ecclesia foribus clausis ministrandus est, praesentibus tantum patrino, & parentibus, vel tutoribus baptizari, quibusque declaranda est à ministro causa repetitionis & baptismus sub expressa conditione concedendus. Sic relato Zambrano de *sacramentis* *cap.* 1. *aub.* 4. & Ioanne Chapeauilla de *modo administrandi sacramenta temp.* *peff.* *cap.* 1. *qu.* 1. *tradit* Laym. *li.* 5. *quum tract.* 2. *cap.* 5. in *fine.*

PUNCTVM XIV.

De baptismo sanguinis seu de Martyrio.

Diximus superiori puncto martirium baptismum nuncupari, quia vices baptismi gerit remissionem peccatorum martyri concedens. Videndum iam praesenti est qualiter martirium haec operetur tum in paruulis, tum in adultis.

§. I.

Qualiter paruuli Martyrio iustificari possint.

1. Martyrium paruulos iustificat à peccato originali.
2. Proponuntur quaedam obiectiones.
3. Fit illis satisfactio.

1. ET quidem, vt à facilioribus incipiamus Martyrium quod est mors pro Christo suscepta virtutem habet iustificandi paruulos à peccato originali. Sic ex communissima sententia testatur D. Thom. 2. 2. *quæst.* 124. *art.* 1. *et quoad lib.* 9. *art.* 4. *Suar.* *dispur.* 19. *sect.* 1. *Valqu.* *dispur.* 173. *cap.* 7. *Egid.* de Coninch. *quæst.* 66. *art.* 12. *aub.* 1. *concl.* 1. ibique pluribus Patrum testimonio exornat, praecipue Leonis *l. ferm.* 1. de Epiphani. Cypriani. *ferm.* de Stella, *et Magis circa finem.* Augustini. *lib.* 2. *et 3.* de *symbolo ad Catechumenos cap.* 5. *et epist.* 28. ad Hieronymum. *post. med.* Bernard. *ferm.* 66. in *Can.* *post. med.* Ratio desumitur ex eo quod Ecclesia non lauit in iustos, sed etiam vt martyres veneretur infantes ab iniquo Rege Herode interfectos in odium Christi Domini. Inde enim aperte colligitur occisum in odium Christi, eiusque fidem, non solum Deo charum esse, sed verè esse martyrem. Quod si dicas ideo martyres fuisse innocentes pro Christo occisos, quia circuncisione iustificati erant, obstat, quia verissimum non est omnes circuncisos fuisse, cum plures ante 8. diem natiuitatis creduntur occisi. Deinde non esset verum martyrium vices baptismi gerere, esseque illo praestantius, sicuti passim docent Patres teste D. Thom. *qu.* 66. *art.* 11. *et 12.* Ergo Martyrium vim habet martyrem iustificandi. Hanc autem vim obtinet martyrium ex speciali Dei priuilegio tanto operi debito, vt colligitur ex illo Marc. 8. Qui perdidit animam suam propter me, & Euangelium, saluam faciet eam, & Luca. 12. viuificabit eam. Et tradit Cyprian. *lib.* de *laudib.* *Martyrij in fine.* Clemens *Apostolicar. constitut.* *lib.* 5. *cap.* 5. Augustini. *lib.* 13. de *ciuit.* *Dei cap.* 3. *et alibi.* Ex quo fit non solum infantem iam natum, sed etiam in vtero matris existentem martyrio iustificari posse, quia ibi constituitur perdere vitam propter Christum potest. Qua in re excedit martyrium baptismum, baptismum namque suscipere non potest in vtero existens, quia nequit aqua tingi, benè tamen martyrium, quia potest occidi. Sic relatis Richard. Scotto, Gab. Paludan. docet Valqu. *dispur.* 173. *cap.* 7. *circum finem.* *Egid.* de Coninch. *quæst.* 66. *art.* 12. *aub.* 2. *num.* 123. *Suar.* *dispur.* 29. *sect.* 1. *concl.* 4. *Hentii cap.* 38. *num.* 7. Bonac. plures referens *dispur.* 2. *q.* 1. *p.* 1. *n.* 7.

2. Obiectiones Trident. *sess.* 6. *cap.* 4. *p.* 6. definitio translationem à peccato ad gratiam sine lauacro regenerationis in re, vel voto fieri, eaque de causa. *sess.* 7. *can.* 5. inquit. Si quis dixerit baptismum esse liberum, hoc est non necessarium ad salutem, anathema sit. At si paruuli ante vitam rationis occisi martyrio iustificauerunt, baptismum necessarius non est, vt à peccato ad gratiam fiat translatio, cum ipsi baptismi votum habere non possint. Secundò obiectiones martyrium sacramentum esse, quia est signum gratiae iustificantis ex diuina promissione non vniuersum sed praecipuum, & operarium saltem moraliter. Tertio non apparet, quo tempore martyrium iustificare paruulos possit, quia non potest iustificare, quousque in suo esse sit constitutum. At non est constitutum, quousque mors succedat; ea verò succedente, extra viam paruulus constituitur, & consequenter incapax iustificationis acquirendae.

3. Sed haec non videntur, vt à communi, receptaque sententia recedamus. Ad primum fatetur sine lauacro regenerationis iustificationem non esse via ordinariam, & communi, sed eius via extraordinaria, & priuilegiata. Ad secundum nego esse sacramentum, quia sacramentum ex sententia Eugenij 4. in *concl.* Florent. decreto *fideli post. ult.* *sess.* 5. *quinto.* Constat debet materia, forma, & ministro ad sacramentum conferendum deputatum. At martyrium non constat materia, forma, & ministro, qui per Christum deputatus sit ad martyrium conferendum, cum tyrannus à diabolo, & non à Christo deputetur, & moueatur ad martyrem occidendum. Præterea non est remedium à Christo Domino in remissionem peccati institutum, siquidem non pro libito suscipi potest, sed est remedium peccati ex meritis Christi concessum casu quo aliquando contingat: ideoque à ratione sacramenti deficit. Cum verò virgæ esse signum saltem extraordinarium rei sacrae, ac proinde sacramentum. Respondeo non esse signum rei sacrae, quatenus à tyranno inferitur, sed quatenus à Martyre suscipitur. Ad sacramentum vero requiritur necessarium, vt sit signum gratiae sanctificantis, quatenus alicui per ministrum applicatur: quia ipse est, qui eo signo vitur ad gratiam significandam, & conferendam: non autem qui signum recipit, esto ad illud suscipiendum se disponat. Tertium

arguenda

argumentum petit quo tempore martyrium gratiam conferat? Et quidem si verum est dari vltimum intans vitæ, in quo homo sit, & immediatè post definat esse, manifestum est eo instanti martyrium operari suum effectum posse, quia eo instanti vita hominis terminatur. At quia in philologia probabilius est non in tempore, sed in instanti dissolutionem animæ à corpore fieri, cum generatio nouæ formæ substantialis non in tempore sed in instanti contingat, necessariò martyrium, vt suum effectum operetur, non mortem hominis actu exercitam requirit, sed futuram. Sed qualiter debeat esse futura, non conueniunt Doctores. Plures existimant, si secundum ordinariu cursum necessariò futura sit sufficere, vt martyrium suum effectum operetur, quia moraliter loquendo vt mortuus reputari debet, cum sit mortuus in causa, siquidem causam in se habet violentam, & necessariam mortis. Sic Lessius. lib. 3. cap. 1. dub. 5. num. 59. Suar. disput. 29. sect. 3. vers. finem Henrici. lib. 2. cap. 39. num. 2. Bonac. disput. 2. de baptismo quest. 1. punct. 3. Sed hoc verum non existimo. Nam inde sequeretur martyrij effectum habere, & martyrio esse, qui secundum cursum ordinariu peccare moraliter, & condemnari possit; siquidem posset longo tempore ante mortem vulnus lethale recipere, sicuti contingit vni ex 40. martyribus, qui in martyrio defecit, cum iam naturaliter viuere non possit. Quod sine dubio est inconueniens. Quocirca crederem ad martyrium, illiusque effectum suscipiendum non solum requiri vulnus lethale acceptum esse, naturaliterque viuere hominem non posse, sed insuper esse necessarium, vt ex vulnere accepto sit vltim sensuum, & libertatis amittat, vt extra miraculum nullatenus ea recuperari possit. Tunc enim verè, & propriè dici potest mortuus secundum moralem estimationem, quia rationali vita quoad vltim caret. Sic Egid. de Coninch. questione. 66. articulo 12. dub. 13.

§. II.

Qualiter adulti martyrio iustificentur, & ad illud suscipiendum sint disponendi.

1. Proponitur dubitandi ratio, ob quam adultis martyrium non remittat peccata vltra meritum operantis.
2. Statuitur conclusio contraria.
3. Quid sit pati propter Christum.
4. Non requiritur ad Martyrium actum charitatis, & dilectionis Dei super omnia præcedere.
5. Satisfit euidam obiectioni.
6. In adultis debet præcedere libera acceptatio.
7. Probabile est nullam specialem, & expressam acceptationem requiri.
8. Adultus iustus mortem pro Christo sustinens obinet remissionem peccatorum venialium, & poenarum, quæ pro peccatis debentur.
9. Qualiter adultus peccator se ad martyrium disponere debet.
10. An attritio sufficiat ad effectum martyrij obtinendum? Arguitur pro, & contra, & resoluitur.

1. **D**E adultis maior est dubitatio, quia ratione martyrium in ipsis effectum baptismi operari possit. Nam si seculo operantis merito ex vi martyrij suscepi remittuntur peccata, & gratia conferuntur, obligatum non esse adultus peccator, cui occasio martyrij offertur, contritionem habere, neque sua peccata confiteri, siquidem martyrio obinere iustificationem potest, ob quam obtinendam poenitentia adultæ peccatori necessaria est. Deinde si martyrium remittit peccata, & gratiam confert vltra meritum operantis, necessario eam virtutem habere debet ex diuina promissione, ac hæc promissio nullibi constat. Nam est Matth. 10. dixerit Christus Dominus: Omnis qui confitebitur me, coram hominibus, confitebor & ego eum coram. Patre meo; non de quacumque confessione, sed de confessione, quæ fit amittendo vitam propter Christum intelligi debet, vt ex verbis immediatè sequentibus colligitur: Qui perdidit animam suam propter me inueniet eam. Et Math. 8. saluam faciet eam. Nullus autem propter Christum vitam perdit, qui Christum non diligit secundum illud Ioann. 13. Maiorem hæc dilectionem nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Ergo soli martyrio in charitate fundato salus, & animæ iustificatio conceditur, ac proinde non tam martyrio, quam charitati, quæ ei adiungitur. Confirmari potest ex 1. ad Corinth. 13. vbi Paulus commendans charitatem inquit, Si tradidero corpus meum, ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Ergo martyrium sine charitate nullus est vtilitatis. Ergo non ex le, sed ex charitate peccata remittit, & gratiam confert.

2. Nihilominus dicendum est martyrium vim habere remittendi adultis peccata, & gratiam conferendi vltra meritum operantis. Sic D. Thom. qu. 68. art. 2. ad 2. & qu. 87. art. 1. ad 2. Egid. de Coninch. qu. 66. art. 12. num. 3. Suar. 1. 3. disput. 29. sect. 2. Valen. disp. 4. qu. 3. p. 4. vers. ceteri vero. Bellarm. de baptismo. cap. 6. Lessius lib. 3. cap. 1. dub. 5. Bonac. disput. 2. quest. 1. punct. 2. Gregor. de Valent. 10. 3. disput. 8. quest. 2. punct. 2. & alij plures. Ratio delimitur ex variis scripturæ testimoniis martyrio aliquod priuilegium speciale concedentibus, quam cuiuslibet alteri operi, tamen eadem intentione, & seruire factum esset. Sicuti colligitur Matth. 10. num. 34. qui perdidit animam suam propter me inueniet eam. Et Marc. 8. num. 35. & Luca. 9. n. 24. & Ioann. 12. num. 24. in vitam æternam custodit eam. At si martyrium solum eam gratiam confert, quæ merito operantis debetur, nullum speciale priuilegium habet. Ergo dicendum est vi sua ex diuina promissione remittere peccata, & gratiam conferre. Deinde Patres martyrio concedunt vices baptismi, illumque excedere, vt videre est in Clement. Pont. lib. 5. constitut. Apostol. cap. 5. & 7. Cyprian. epist. 75. August. lib. 13. de ciuit. Dei cap. 8. Ambros. lib. 1. de poenitent. cap. 2. & præcipue D. Thom. 3. part. qu. 87. art. 1. ad 2. & aliis pluribus relatis à Suar. disput. 29. sect. 2. concl. 1. ad 2. Atqui baptismus vim habet conferendi gratiam vltra meritum operantis. Ergo martyrium eandem vim habere debet. Quod si dicas id verum esse in paruulis non adultis, qui propriis actibus se ad iustificandum disponere possunt? Obstat, quia relati scripturæ loci, & patrum testimonia æquè de adultis, ac de paruulis loquuntur. Et præterea priuilegium martyrio concessum non fit paruulorum necessitate, sed operis dignitati, quæ eadem est, imo præstantior in adultis, ac in paruulis. Quocirca difficultas solum est in explicando, quando censetur adultus propter Christum mortem subire, & qualiter ad eam subeundam dispositus esse debeat, vt illius passio suum effectum operetur. Quo exp. ato rationes dubitandi num. præcedenti relaxari dissoluntur.

3. Propter Christum mortem patris, quoties in defensionem fidei, charitatis, alteriusve virtutis vitam amittis, siquidem in eius honorem, & gloriam, vt pote qui author est totius virtutis, & honestatis hæc passio cedit. Illud enim propter Christum non tam finem patientis, quam ipsius operis denotat, aliis infantes non paterentur propter Christum, quippè non ex affectu ad Christum, qui nullus in eis esse poterat patiebantur. Sed quia mors in Christi odium illis illata fuit, propter Christum passi cenentur. Sic D. Thom. 2. 2. qu. 124. art. 5. Suar. 3. p. 10. 3. disp. 29. sect. 1. & 2. Lessius. lib. 3. cap. 1. dub. 3. Henrici. lib. 2. cap. 37. numero 2. Bonacina disp. 2. de baptismo qu. 1. p. 1.

4. Hinc colliges euidenter ad martyrium opus non esse actum charitatis, & dilectionis Dei super omnia præcedere. Nam eo actu seculo ob Christum, id est ob causam decentem in Christi honorem mortem sustinere poteris. Deinde sustinere potes mortem in fidei, vel alterius virtutis defensionem ne calum amittas, & inferno condemneris. Ob hunc enim finem se plures Martyres ad grauia tormenta suscipienda præparabant, vt fecerunt 40. martyres ducti forte autoritate Christi Matth. 10. dicentis. Timere eum qui potest animam, & corpus perdere in gehennam. Sed hic finis non ex charitate, sed ex virtute procedit. Ergo ad martyrium non est opus actum charitatis præcedere. Et ita docuit Suar. disput. 29. sect. 3. Egid. de Coninch. quest. 66. artic. 12. dub. 2. conclus. 1. Henrici. lib. 2. cap. 34. num. 3. & cap. 33. num. 1. Bellarm. cap. 6. de baptismo. Bonac. aliis relatis disput. 2. 9. 1. p. 1. num. 8.

5. Nequè his obstant verba Christi Ioann. 13. Maiorem charitatem nemo habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Solum enim inde inferitur neminem efficacius signum charitatis, & amoris in amicos præbere posse, quam si animam suam ponat pro eis. Non tamen ex illis inferitur ad ponendam animam opus esse directione præparari, nisi forte ob solam gratiam amici eam exponat. Neque item obstant verba Pauli. 1. Corinth. 13. Si tradidero corpus meum, ita vt ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Nihil enim prodest ad salutem quorumcumque tormentorum passio, quæ dissensionibus, & multis iniuriis inuoluitur, sicuti inuoluiti erant Corinthij, ad quos Apostolus scribat. Prodest tamen ad salutem si ex charitate procedat, vel charitati coniuncta sit, sicuti fides, spes, pietas, & misericordia ad salutem prolunt, si cum charitate coniungantur, tamen ex charitate non procedant.

6. Dispositio autem, quam habere debet adultus vt martyrium suum effectum operetur, videtur esse voluntas saltem habitualis martyrium subeundi, quia seclusa hac voluntate non est opus liberum, & præmio dignum. Neque obstat quod in infantibus non requiratur hæc libera acceptatio, quia Ecclesia nomine ipsorum acceptat ob eorum impotentiam. At nullum est fundamentum, vt in adultis credamus hanc acceptationem. Tum quia adulti propriam voluntatem habent. Tum quia ad baptismum propria se voluntate disponunt, à fortiori ad martyrium se disponere debent, & ita vi-

detur sustinere D. Thom. 2. 2. q. 124. art. 1. & ibi Caietan. art. 2. Henrici lib. 2. cap. 34. n. 2. & cap. 36. num. 1. Bonac. disp. 2. q. 1. p. 1. num. 5. Suar. disp. 29. sect. 2. vers. in hac re, & sect. 3. post princ. Paul. Laym. lib. 3. sect. 3. n. 4.

7. Nihilominus censo probabile esse nullam specialem, & positivam martyrij acceptationem voluntariam esse requisitam, sed ex eo tantum quod adultus martyrio subeundo non repugnauerit, credo martyrem esse, & martyrij effectum consecutum. Moueor, quia sine expressa martyrij voluntate perdere vitam adultus potest propter Christum, sicuti perdit infans. Neque in scriptura est aliquod fundamentum, quo hæc voluntas in adultis potius quam in parvulis requiratur. Argumentum vero, quod ex baptismo defumitur inefficax est. Nam adultus per baptismum Ecclesiæ præceptis, subditur, & novum vitæ statum eligit. Congruum ergo erat ut voluntariè eligeret, cum voluntatem habeat. At martyri subeundo martyrium nec novum statum eligit, nec novis præceptis se subdit. Item baptismus in remedium tum peccati aliena voluntate commissi, quale est originale, tum propria quale est actuale institutus fuit, Conueniens ergo fuit ne effectum haberet in iis, qui propria voluntate peccata commiserunt, vel potuerunt, committere absque ipsorum voluntate. At martyrium in remedium peccati institutum non est: tamen ex liberalitate Dei in præmium tanti operis peccata remittantur. Non igitur propria voluntas expostulanda est. Et ita tradit Ægid. de Coninch. q. 66. art. 12. dub. 2. concl. 4.

8. Ex his manifestè colligitur adultum iustum mortem pro Christo patientem remissionem omnium peccatorum veniam, & pœnas pro peccato, debitas obtinere, tamen dormiens occidatur, sicuti tradit expressè D. Thom. 3. p. qu. 66. art. 12. q. 8; art. 1. & quest. 87. art. 1. ad 2. & utrobique Caieran. Ægid. de Coninch. quest. 66. art. 12. dub. 2. conclus. 4. colligiturque ex cap. cum Martha de celebrat. missarum §. 3. Ratio est, quia cum nullius peccati complacentiam habeas, nullatenus obicem ponis gratiæ recipiendæ. Tum quia martyrium à sanctis Patribus baptismo comparatur, & anteponitur. At baptismus iusto collatus remittit omnem venialem culpam, cuius complacentiam non habet, & pœnas pro peccatis debitas. Ergo idem est martyrio concedendum. Teneris tamen, si baptismum nondum recepisti baptizari, si commodè possis, quia baptismus est medium à Christo institutum in peccati originalis, & actualis ante ipsam commissi remissionem, quod nequis omittere absque gravi culpa ob præceptum diuinum de illo suscipiendo impositum, tamen cognoscetes ex diuina reuelatione gratiam contritione obtinuisse. Sic Ægid. de Coninch. q. 66. art. 12. dub. 2. n. 127.

9. Si verò peccator sis, tuique peccati sis conscius teneris imprimis pœnitentiæ sacramentum suscipere, non tanquam

martyrij dispositionem, sed ut præceptum diuinum impleas de peccatorum confessione in extremo vitæ periculo facienda. Sic Ægid. loco allegato. Si verò non sit locus sacramenti pœnitentiæ suscipiendi obligatus ex sub graui culpa ad contritionem conari, neque sufficit, si te ad martyrium attritione disponas: quia satis probabilis sententia est affirmans martyrium in adulto peccatore effectum non habiturum, nisi prius se per charitatem disposuerit, ut multis allegatis probat Vasq. disp. 153. c. 3. 4. & 5. At satis imprudenter te gereres, & contra charitatem propriam, si martyrio subeundo te exponeres missa charitate, ex qua secundum probabilem opinionem est effectum habiturum, cum illius omisso te possit in interitum sempiternum constituere. Sic Ægid. supra. Quod si tui peccati conscius non sis, nullatenus martyrium effectum habere poterit, quin expressè, vel virtualiter illius detestationem habeas, quia pœnitentiæ virtus omni tempore fuit ad gratiam obtinendam necessaria, ut definitur Trident. sess. 14. cap. 1. & meritò: cum enim propria voluntate à Deo auerteris; æquum est, ut propria voluntate te ad illum conuertas, attritione saltem, & proposito firmo, & absoluto nunquam peccandi. Quod propositum inclusum esse videtur in voluntate subeunda mortis, ne Deum grauius offendas, ne eius gloriam amittas, vel damnationem incurras, siquidem stante hoc proposito nullum committere peccatum mortale potes.

Sed an attritio, vel ea voluntas subeunda mortis sufficiat, ut ad effectum martyrij suscipiendum cenlearis dispositus Variant doctores. Negatiuam partem sustinet Vasq. pluribusque exornat. dicta disp. 153. c. 3. 4. 5. & 6. Paul. Laymann. lib. 3. summa. sect. 3. n. 6. eamque defendunt plures relati ad Henric. Lesso. Suar. & alii statim referendis. Mihi tamen probabilior est affirmatiua sententia, quam sustinet Suar. disp. 29. sect. 3. concl. 2. Bellarm. cap. 6. de baptismo. Henrici lib. 2. cap. 34. n. 3. & cap. 36. num. 1. Ægid. de Coninch. q. 66. art. 12. dub. 2. conclus. 5. n. 144. Lessius lib. 3. c. 1. n. 48. Bonac. disp. 2. de baptismo. q. 1. p. 1. n. 8. Et colligitur ex D. Thom. in 4. dist. 4. art. 3. q. 4. Ratio ea est, quia sancti Patres, ut ex supradictis constat, concedunt martyrio vim efficaciorē in remittendis peccatis, gratiaque conferenda, quam baptismo. At baptismus sola attritione dispositis remittit peccata, & gratiam confert. Ergo martyrium id ipsum præstare debet. Neque inde fit sola attritione cognita, si conscius sis peccati mortalis, te esse ritè dispositum, sicuti es ad baptismum suscipiendum. Quia eo casu ex præcepto diuino ob periculum probabile æternæ damnationis teneris conari ad contritionem. Non enim ita certum est Martyrio remitti peccata attritis, sicuti per baptismum, & pœnitentiam, quæ sunt media à Christo Domino ad hunc effectum instituta.